

divadelní HROMADA

*zpravodaj samostatných
divadelníků,
loutkářů a recitátorů
ve východních Čechách,
na pomexí
Moravy a v části
Sudeta*

LXVIII podzim 2013

Kdo má tak málo fantazie,
že své lži musí opírat o důkazy,
měl by raději rovnou mluvit
pravdu

Oscar Wilde

- 4 VE VOLNÉM STYLU (ZPRÁVY VSVD)
Vážení a milí čtenáři...
- 5 Zápis z jednání Rady VSVD 2. listopadu 2013
- 6 A prý že není o čem...
- 7 Zlatý odznak J. K. Tyla převzal Jan Štěpánský
Konec občanských sdružení?
- 9 IMPULSY Z IMPULSU - *bylo...*
5. října 2013 Improvizace, 16. listopadu 2013 Dramaturgicko-režijní dílna
- 10 *bude...*
Wolkrův Prostějov 2014,
Nabídka praktických seminářů z divadelních oborů na rok 2014,
Červený Kostelec 2014
- 11 Nový název Impulsu
- 12 **PRKNA PRAŠTĚLA, PRAŠTÍ A PRAŠTĚT BUDOU**
Červený Kostelec - 2x Na tahu
- 13 NUDA - Nahodilé Uskupení Divadelních Amatérů Rtně
- 14 Hrdinové okamžiku v Týništi, Divadlo A. Jirásky - Jednota divadelních ochotníků Úpice
- 15 2x o premiéře Josefodolského divadelního spolku
- 16 Vajíčko s úspěchem xxl, Miletín - 3x o Husičce
- 17 Slovo režiséra
- 18 Rozhovor s autorem Husičky Štěpánem Hakem,
Josef a jeho sny v Třebechovicích
- 20 Zákresy Polička potřetí, Posed 2013... s Marianem Pallou
- 21 Šest malých divadel v Chocni
- 22 3x z LDO ZUŠ F. A. Šporka Jaroměř, Dobro došli v Sloveniji...
- 23 Císařovy nové šaty v Disku na DAMU v Praze,
Meziměstské divadelní hry jubilejní
- 24 Náchodské Dny poezie 2013 - Vášeň - Popel - Poezie,
Minizprávička z Trutnova
- 25 Divadlo Exil Pardubice
- 26 DS Symposion Třebechovice, Loutkářská přehlídka v Libčanech,
Vrchlabí Krakonošův divadelní kvásek už podesáté
- 27 NOS Nechanický ochotnický spolek, Studio PH - Pohádka Hradec Králové
- 28 Halo z Libošovic
- 29 **VÝCHODOČEŠI...**
62. Loutkářská Chrudim východočeskými očima
- 31 V Chrudimi s Bunrakovým Albertem
- 32 Východočeši na 83. Jiráskově Hronově
- 35 Femad Poděbrady
- 36 Přelet nad loutkářským hnízdem
- 37 Divadelní setkání národů pod filakovským hradem
- 38 **RAČTE VSTOUPIT**
Klicperovo divadlo Hradec Králové
- 39 Divadlo Drak Hradec Králové
- 42 Východočeské divadlo Pardubice
- 44 **OSOBNOSTI**
Alexandr Gregar
- 54 **VE SLUŽBÁCH THÁLIE**
Vicena oslavuje své jubily - Oldřicha Vajsara a Pavla Sedláčka
- 56 Jana Portyková
- 58 Olga Strnadová, Pavel Švorčík
- 59 Matěj Šefrna
- 60 Smutné zprávy...
- 62 Loutkářský soubor Srdíčko v Jičíně oslavil 60 let svého trvání
- 63 DS Vojan Libice n/Cidlinou slaví své 45. narozeniny
- 64 Třicet let obnovení činnosti ochotnického divadla v Makově
- 65 Závěsné divadlo Jičín má patnáctiny
- 68 **MIMO RUBRIKY**
Co mě přivedlo k divadlu IV. - Vzpomínky prof. Františka Laurina
- 73 *po uzávěrce...*
Slavnostní setkání divadelníků v Draku
- 75 Fyzické básnictví s Petrem Vášou

Uzávěrka příštího čísla:
30. KVĚTNA 2014

Příspěvky a foto prosíme zasílat na adresu:
IMPULS
Pospíšilova 365
500 03 Hradec Králové

e-mail:
divadlo@impulshk.cz
http://www.impulshk.cz

HROMADA č. LXVIII / 2013
PODZIM + SAMOSTATNÁ PŘÍLOHA

Vydává:
Středisko amatérské kultury IMPULS
Pospíšilova 365
500 03 Hradec Králové
telefon: 495 582 622
tel./fax: 495 546 560
ve spolupráci
s Volným sdružením
východočeských divadelníků

Vychází 2x ročně

REDAKCE:
Alexandr Gregar (chefredacteur),
Alena Exnarová, Naďa Gregarová

FOTOGRAFIE:
Pokud není uveden autor, pocházejí
fotografie z archivu souborů.

GRAFICKÁ ÚPRAVA:
Mario Alfieri

TISK:
Alkapress Hradec Králové

Registrováno na MK ČR E 11424

Vychází za finančního přispění MK ČR
a Státního fondu kultury ČR

Neprodejné!
Náklad 370 ks

Neprošlo jazykovou úpravou!

TY VOLE, A DO TOHO JEŠTĚ UMŘEL MANDELA...

Občas čtu i noviny, ale už málo. A vůbec už ne jak říká dr. Čebutykin ve *Třech sestrách* „čtu jen noviny, od promoce jsem nic jiného nečetl“. Přiznávám – čtu hodně knížek z nějakého pracovního důvodu, ale občas vezmu do postele i nějakou beletrii a skončím povětšinou po prvních stránkách. V novinách listuji ještě rychleji, někdy ani titulky nestačím (viz název úvodníku). Někdy se mi oči zastaví, když objeví nějakou perlu: před volbami jsem např. četl jeden volební program, nabízel „barevnou šanci“ v kultuře. Tu jsem nedočel ani do konce prvního odstavce. Stály tam hrozný kokotiny, autor - dokonce divadelník, psal, že kultura je prý věc každého „jedince“, že „kultura je způsob života“, prostě, někdo žije tak, jiný onak a je to jeho věc. Hrůzné poznání! Prostě inteligence na rozdávání. Stejně ovšem vyplývá i neskutečně negramotné, blbé a zároveň sprosté vyjádření předsedy vlády o nechuti jet na pohřeb Mandely. A k tomu se hned vysloví hradní expert na zahraniční politiku, že je to sic ostuda, ale jen zdánlivá, že se o tom sice píše ve světových novinách, ale za chvíli že to utichne, takže se tomu nemá přikládat význam. Já být pánembohem, poženu onoho Kmoníčka do pekla a Rusnoka do očiště. Protože Rusnok je možná (při vší vzdělanosti) nafoukaný buran, ale Kmoníček odporný oportunist, který by takto mohl vykládat i výroky jistého Pepy Goebelse...

Možná namítnete, že Divadelní Hromada nemá s tímto „politickým“ svinstvem nic společného – jenže má. I divadlo je politikum, dokonce někteří divadelníci jsou politiky, třeba Petr Hájek starosta Ústí nad Orlicí nebo Martin Stropnický, který ve chvíli, kdy píše tento úvodník, se možná chystá do křesla ministra obrany... Divadlo samo také bývá o politice, vezměte si Shakespeareovy historické hry. Nebo je s ní úzce propojeno: představení *Figarovy svatby* v Paříži údajně nastartovalo Francouzskou revoluci, konečně i ta naše listopadová, sametová, by bez divadelníků byla možná delší a možná krvavá...

Viděl jsem, dokonce dvakrát, jednu inscenaci v Klicperově divadle, což se mi tak úplně nestává. Špinarovu *Žebráckou operu* od Havla, se skvělým Honzou Sklenářem a Pavlínou Štorkovou taky. A viděl jsem ji podruhé s radostí, protože je skvělá. To se mi stalo naposled v Činoherním klubu, tam jsem koncem šedesátých let viděl Macchiaveliho *Mandragoru* dokonce desetkrát - pětkrát záměrně, pětkrát kvůli změně programu. Což se mi stalo právě v Hradci, ale nešel jsem od pokladny domů, chtěl jsem ji zažít opět. A zavzpomínat - jak jsem v Jesličkách inscenoval svou *Žebráckou operu*, do níž jsme s Pepíkem Zámečníkem a taky s Janou Portykovou, Rudou Faltejskem a Pepíkem Tejklem imputovali nejen Havla, ale i Brechta a Gaye. A už v tom roce 1997 důsledně hráli o propojení politiky a zločinu: měli jsme kabely propojené komputery v kanceláři „kmotra“

Peachuma s komputery v kanceláři policejního ředitele. V hradecké inscenaci se zase nosí úplatky v krabici od vína...

Ani nás, divadelní amatéry či ochotnické nadšence, politika na jevišti nemílí. Ale ani v „civilu“, i v těch nejbanálnějších a nebezpečných podobách. Např. letos jsem se v hronovském zpravodaji dočetl, že v divadelním „hnutí“ bují nějaké mocenské ambice a že prý i malý post může být důvodem velkých emocí. Zděsil jsem se - jsem sice schopen odezírat z úst jeho autorů, ale nerozumím, co mají na mysli. O to víc tomu nerozumím, že jsem už např. třináct let předsedou VSVD a nepřišlo mi, že by o ten (malý) post někdo stál. Nebo že by VSVD chtělo někomu vládnout, nebo že by někdo chtěl být nejvyšším ochotníkem. (Třeba na Artamě?) Taky v tom článku psali, že přichází doba, kdy by - právě v obavě o další osud amatérského divadla - mělo dojít k nějakému konsenzu stávajících zájmových organizací, které by zaštitily amatérské divadlo. Prý si některé stávající - a teď doslova autora cituji „dnes nárokují mnohem větší vliv a právo rozhodovat, než by jim podle velikosti té části amatérské obce, kterou zastupují, měl náležet“. Toho se autor hrozí a uvažuje, že by uvítal vytvoření „institute“, která by tomuto dialogu mohla pomoci...

Což vítám, i když nevím, zda se tím míní nějaká instituce správní nebo občanská. Před sedmi lety jsme se (ještě s předsedou SČDO, již zesnulým Jaroslavem Vyčichlem) pokoušeli sjednotit, ale nikoliv znásilnit, divadelnická sdružení - do svazu. Podle tehdy platného práva. Nový Občanský zákoník takovou možnost také dává, dokonce hned ve svém druhém paragrafu kapitoly O spolcích (§ 214). Tehdy jsme tu společnou obec nazvali Maticí českých divadelníků. Možná, že to někomu připomínalo podobnou dřívější organizaci, ale k lepšímu názvu, který by vyjadřoval charakter takového propojení - odkazují na pověst o Svatoplukových prutech - jsme nenašli. Stanovy mám ještě schované. Ale nikomu se do toho nechtělo, do Hronova na svolanou přípravnou konferenci přijeli z padesáti pozvaných amatérských sdružení jen hosté z Divadelního ústavu a z Artamy, která se pak nabídla takovou konferenci uspořádat, ale nikdy k tomu nedošlo (také proč by měla státní instituce zakládat občanské aktivity?). Do vytváření „nové instituce“ se tehdy stávajícím divadelním sdružením nechtělo a po smrti Jardy Vyčichla z toho SČDO také vycouvalo...

Jo, ještě se musíme pochlubit. Prý je naše Divadelní hromada výbušná, přečetli jsme si nedávno v Amatérské scéně. Skvělý postřeh, skvělé zjištění - vidíte, a já měl pocit, že naši Hromadu v Praze (v Brně) ani nechtou. Že je jen pro staromilce a vidláky z východních Čech.

Saša Gregar

D I V A D E L N Í

VE VOLNÉM STYLU (ZPRÁVY VSVD)

Do uzávěrky této Hromady přišly na účet VSVD další příspěvky. Děkujeme.

okres Havlíčkův Brod:

Eva BECHYŇOVÁ, Sdružení ADIVADLO Havlíčkův Brod

okres Hradec Králové:

Ilona MATOUŠKOVÁ, Hana PROCHÁZKOVÁ, Zdeněk VRÁGA,
Agáta HAVLÍKOVÁ za rok 2012+2013, DS KLICPERA
Chlumec nad Cidlinou

okres Chrudim:

Jaroslav JOSEF, Karel BŘÍZA

okres Jičín:

Vladka a Jiří WILDOVI, Jiří POŠEPNÝ

okres Náchod:

Karla DÖRROVÁ, Ivana RYCHTEROVÁ, Jan KAŠPAR

okres Rychnov nad Kněžnou:

Ondřej SEDLÁČEK, Jana ALBRECHTOVÁ, Oldřich DOLEŽAL,
Josef ŽID

okres Semily:

Jana OTMAROVÁ, Jaroslav IPSEK

okres Svitavy:

DS E. VOJANA Brněnec, Blanka ŠOLCOVÁ, Vladimír ŠAUER

okres Trutnov:

Milena JANEČKOVÁ, Antonín KUBÍČEK

okres Ústí n/Orlicí:

Petr HÁJEK

Dále přispěli:

DS VOJAN Libice n/C.

Adresář odběratelů Hromady a členů VSVD je aktualizován a je celý zaveden do počítače. Jakékoliv případné nesrovnalosti nám hlaste na naši adresu do Impulsu. Další zájemce o předplatné Hromady nebo o členství ve VSVD samozřejmě velice vítáme.

Valná hromada VSVD na svém zasedání 25. února 2006 stanovila výši ročního příspěvku:

- roční příspěvek pro fyzickou osobu se stanoví minimálně **ve výši 250,- Kč**
- snížený (důchodci a studenti) minimálně **ve výši 120,- Kč**
- roční příspěvek právnické osoby se stanoví **ve výši minimálně 750,- Kč**
- nečlenové, zájemci o Hromadu platí 300,- Kč/rok (2 čísla včetně poštovného)

VSVD, Pospíšilova 365, 500 03 Hradec Králové
Bankovní spojení: Česká spořitelna a.s. Hradec Králové
1085997309/0800

Vážení a milí čtenáři,
určitě jste zjistili, že letos Divadelní hromadu dostáváte do rukou teprve podruhé.

V úvodníku minulého čísla (jaro-léto 2013) tento fakt chefredacteur zmínil. Důvod, byť je veskrze ekonomický, by však neměl mít vliv na kvalitu informací, ani na jejich pestrost nebo rozsah, však také jarní dvojčíslo čítalo 83 stran. V době rychlého internetu však náš bulletin už zcela opustil svou roli aktuálně informativní: díky e-mailu a sociálním sítím, internetovým časopisům a jejich newsletterům, je možné doručit aktuální informace téměř okamžitě (od roku 2012 je Hromada zveřejňována i v elektronické podobě na stránkách Impulsu). Ale přesto se nám zdá, že dokumentační funkce tištěného bulletinu má svůj smysl. I tištěná Hromada zachycuje a zveřejňuje vše důležité, co se v divadelním životě východočeského regionu děje, základní informace o všech postupových přehlídkách, u těch, pořádaných Impulsem velmi podrobně. Referujeme i o národních přehlídkách a o tom jak se na nich dařilo „naším“ souborům - je to vlastně podrobná orientace ve východočeském amatérském životě s přesahy do celostátních souvislostí. Hromada se věnuje nejen amatérským východočeským divadelníkům, ale i nejbližším profesionálním scénám, všímá si přátel, kolegů a spolupracovníků, kteří dosáhli nějakého významného úspěchu, jubilea či ocenění, např. Zlatým odznakem J. K. Tyla či Cenou MK.

Jsme přesvědčení, že Hromada přispívá i k většímu povědomí našeho společenství. Což je samo o sobě třeba. Mnozí mladí už ani netuší, k čemu byly, jsou a měly by být spolky... Prof. Císař o našem bulletinu na-

psal: „Hromada realizuje tu nejzákladnější a nejdůležitější funkci ve východočeském amatérském divadle: dává pocit – a dokonce by se dalo říci jistotu – jednoty; sdružuje vědomím událostí, činů a společného směřování východočeské amatérské divadelníky, podílí se na uvědomování smyslu amatérské činnosti v širším, obecnějším kontextu...!“

Funkci dokumentační, ale i tu společenskou, sjednocovací, spolkovou, chceme na stránkách Hromady plnit i nadále. A proto také pište. Každý soubor by měl mít svého zpravodaje, každá nová inscenace svého kritika nebo propagátora, každý počín, který se v souborech zrodí, každá starost či radost svého glosátora...

redakce

ZÁPIS Z JEDNÁNÍ RADY VSVD 2. LISTOPADU 2013

účast 13 členů,

omluveni: děvčata z Havlíčkova Brodu, Radek Flegl, Blanka Šefrnová, Petr Mohr, Lída Šmídová, Marcela Kollertová, Alena Exnarová

Rada VSVD se na svém jednání zabývala především **přípravou nové divadelní sezóny**. V úvodu přítomní obdrželi **kalendář přehlídek a dalších akcí divadelní sezóny 2014**. Všechny postupové přehlídky amatérského činoherního, venkovského činoherního, loutkového i experimentujícího a mladého divadla zůstávají beze změny, mají své zastoupení ve všech třech krajích (Královéhradecký, Pardubický, Liberecký). Viz příloha Vyhlášení soutěží a přehlídek divadelních oborů 2014 ve východočeském regionu.

Propozice celostátních přehlídek na rok 2014 bohužel ještě oficiálně nevyšly, ale podle výsledků jednání odborných rad nedošlo k žádným výrazným změnám v propozicích přehlídek **Krakonošův divadelní podzim, Šrámkův Písek, Mladá scéna, Loutkářská Chrudim a Dětská scéna. V propozicích Wolkrova Prostějova** zůstává jeden soutěžní text.

K významné změně by mělo dojít v propozicích **CSP amatérského činoherního a hudebního divadla Divadelní Piknik**, bohužel nebyly dosud oficiálně zveřejněny.

O účasti na jednání odborné rady informovala N. Gregarová: 15. listopadu 2012 odborná rada pro činoherní divadlo projednala a schválila a 12. září 2013 potvrdila propozice, které obnovují možnost nominace. Z propozic vybíráme základní body:

„**Právo doporučit** inscenace na CP (celostátní přehlídku) mají postupové přehlídky, bylo-li v programu přehlídky realizováno minimálně **5 soutěžních inscenací**.

Právo nominovat inscenace na CP (celostátní přehlídku) mají postupové přehlídky, bylo-li v programu

přehlídky realizováno minimálně **8 soutěžních inscenací a byl-li alespoň jeden z členů lektorského sboru osobou s právem nominace**.“

V roce 2014 se koná **XI. národní přehlídka seniorského divadla 21. - 23. listopadu v Miletíně**. Přehlídka seniorského divadla je koncipována jako příležitost k setkání, vzájemné inspiraci a předvedení výsledků práce divadelních souborů a skupin (i jednotlivců), jejichž herecký kolektiv je nejméně z 50 procent složen z osob starších 60 let.

Dalším bodem jednání byl **program přehlídky Červený Kostelec**. V letošním roce se do přehlídky přihlásilo celkem 14 souborů (Královéhradecký kraj – 10, Pardubický kraj – 3, Kraj Vysočina – 1). Rada VSVD doporučila zařadit především soubory z východočeského regionu a souboru z Bystřice nad Pernštejnem doporučit účast na jiné přehlídce.

Pravidelně se rada zabývá i oceněním Zlatý odznak J. K. Tyla a Cena MK ČR. ZO JKT byl letos dosud předán panu Kristlovi z Dolní Dobrouči (v Hromadě jsme referovali) a Janu Štěpánskému z Ústí nad Orlicí (viz tato Hromada). Paní Kejzlarové z Červeného Kostelce bude odznak předán před premiérou souboru NA TAHU začátkem ledna 2014. Návrhy na udělení ZO JKT v roce 2014 se bude zabývat Rada na svém únorovém jednání. Do té doby mohou soubory zasílat své návrhy.

Na Cenu MK se Rada VSVD rozhodla nepředkládat vlastní návrh. Na únorovém jednání Rady projedná podané návrhy a rozhodne o příp. podpoře některého z nich.

Rada VSVD se seznámila s připraveným **programem vzdělávání** v roce 2014 – viz rubrika Impulsy z Impulsu. Kateřina Prouzová navrhla doplnit program i o „divadelní svícení“ – N. Gregarová zjistí možnosti...

V příštím roce se snad dočká pokračování i **publikační činnost VSVD**. V řadě publikací *Divadelní jarmárka, Kale a kyselo, Panáčkové Hanky Voříškové* by měla v roce 2014 vyjít publikace ze vzpomínek Františka Laurina – ukázky tiskneme v Divadelní Hromadě. K zajištění financování byl podán grant na MK ČR, pro rok 2014 bude vyhlášen i grant na publikace v Královéhradeckém kraji.

Příští jednání Rady je naplánováno na 8. února 2014.

Zapsala: Gregarová

POZVÁNKA

Přijďte na Valnou hromadu Volného sdružení východočeských divadelníků,
v sobotu 22. února 2014 od 12.30 hodin
v Divadle Exil v Pardubicích.

Jednání bude podle dobrého zvyku zakončeno divadelně.

A PRÝ ŽE NENÍ O ČEM...

Dostali jsme dopis od milé Jany Albrechtové. Nám všem, kteří „vyrábíme“ Divadelní Hromadu napsala: „U vytržení jsem zas tři hodiny četla Hromadu (Jaro - léto 2013), ten sličný výživný list všech pravověrných. A zejména Sašův úvodník, dále Výroční zprávu, zejména odstavec o hospodaření mnou tak zatřásl, že posílám Palackýho... Vydělala jsem ho přípravou jednoho bohatšího synka k matuře z českého jazyka a nač rozmazlovat vnuky peněžními dary, na něž by to stejně padlo. Myslete si, že jsem na rok získala 4,5 aktivního člena nebo o něco víc důchodců. Třeba se zase zmůžu...“

Dopis je to dlouhý, v mnoha pasážích velmi osobní, téměř intimní. Ale Jana nikdy ještě nenapsala nic, co by si nezasloužilo pozornost. Raději jsme se ale zeptali, zda by souhlasila se zveřejněním. Odpověděla, že po určité korektuře ano a že se odevzdává do mých rukou (A.G.), neb budu vědět, co raději nechat mezi čtyřma očima... Takže jsem sedl a trochu, ale jen malounko, cosi v textu upravil...

Jana Albrechtová v dopise pokračovala: „A teď má zpověď, již duše přetéká a ne a ne se přinutit sednout k počítači. Tedy: kdykoliv dostanu Hromadu do rukou, už jsem o tom psala, rdím se studem do kořínků vlasů, jak je to ochotnické hnutí hemživé, dělné, činorodé, mladé, soutěží a přehlídek chtivé. Zatímco já jak stará vrba stojím, a furt víc opodál. To mne ostatně nutí přispět aspoň pár penězi, kéž by jich mohlo být víc! V hloubi duše jsem tentokrát hodně souzněla s lehce nostalgickým, byť v konci vděčným příspěvkem Hanky Voříškové (na str. 60), z něhož mi utkvělo: „Na některých představeních jsem si připadala jako cizinec...“

Mně se tak děje skoro pořád, a to nejde o představení na přehlídkách. Otřesné jsou zejména poslední dobou představení pro děti. Když nás před 35 lety na semináři v Kaplici učila paní Josková, že největší obranou dětí je dramaturgie, musím říct, že nezestálo ani slovo. Vesměs nadšení ochotníci se pouštějí do hraní pro děti hlava nehlava, poněvadž „na děti zapomínat nesmíme“, ty celé natěšené i s rodiči, ba prarodiči fakt přijdou a považte, tleskají (všemu) a smějí se (taky všemu). No, nekupte to, to musíme hrát zas!“

Jana pak píše velmi konkrétně a velmi „na tělo“ o některých souborech, které viděla, a které „hrály nepořádně, podbíživě, bez ladu a skladu, na nějaký nosný příběh se kašle, ostatně tam skoro není. Nepečlivá a odbytá je i mluva, jednání fyzické, o nějakém napětí či temporytmu ani slechu. A dětinky se za vydatného přispění napapaných vzrostlých a statných tatků smějí sprostým slovům, kopancům, válení po zemi, hulákání – no bés... A tohle všechno ve svém volném čase zinscenovali moji milí, a vím že i nadaní a prima přátelé – herci. Jezdím za nimi, pokud mne pozvou, ...ale zjistila jsem, že každé trochu

kritičtější slovo, probůh nikoliv „výtku“, musím vážit na lékárnických vahách, nějaké souvislé rady nejsou žádoucí! Hlavně musí bejt sranda i kdyby fotra věšeli, že, a děti se smějou, né? - A vo to de, pani! Mám jedenáctiletou vnučkou, divadlu nijak neholduje, ale pozná. V únoru jsme byly spolu v Brně, na představení proslulého divadla Radost, hráli *Čarodějnou školu*. A vnučka mi sdělila, že takový řvaní si mohli nechat. Letos v květnu jsme na festivalu v Potštejně viděli jeden východočeský soubor, po představení jsem šla za herci, abych je aspoň viděla. A pozorná vnučka hned: „A co jim, babi, teda řekneš?“ „No, že maj hezký kostýmy,“ pravila jsem zbaběle. Což jsem provedla a stydím se, děsně, jenže já se na ty milé kamarády ani nemohla zdravě rozlítit. Měla bych, já vím, ale nemám sílu ani mandát...

Mohla bych parafrázovat Sašou vybraný citát z titulní strany Hromady - „Je to holé neštěstí, když někdo nemá dost vzdělání, aby stvořil představení smysluplně, ani dost soudnosti, aby radši nehrál!“ - ale napadá mě tohle: Kdo chce hrát na přehlídce (režisér) - by měl absolvovat základní kurz, včetně dramaturgie. Bez takového vzdělání, které musí rejža dostat i do herců, jsme někde v 19. století. Podílet se na ruinování dětského vkusu, to je pro mne zločin a basta fidi... Někdo by měl souboru taktně říci, co je na něm dobrého, ale také kde hledat odbornou pomoc, bez osvěty je to pěstování hnusu a zabíjení času. Lepší je hrát s malými diváky psychodrama, než je v divadle nechat čučet na hloupé šaškárny - v nejlepším případě odšumované, přibližné, nepořádné produciování v okatých kostýmech, zdá se mi, že se teď hraje hlavně kvůli nim. Převléct se a produciovat... Tak jsem si ulevila. Ale pozor! Taky jsem viděla 18. května v Týništi nad Orlicí u Evy Drábkové představení *Koule* - byla to síla, ten večer se jim velmi vydařil (podrobněji viz rubrika Prkna praštěla – pozn.red.). Ani nevím, jsou-li v týništském souboru Temno členové VSVD, ani zda chtějí někam na přehlídku... Oni mají teď v kulturáku představbu, tak se asi odmílí.“

Jinak nám Jana ještě popsala, jak se drží sama, co podniká se svým mužem Františkem – že spolu chystají podzimní rundu osvěty, mají v plánu tři besedy v knihovně, o životním dramatu rodinné přítelkyně, odsunuté české Němky Herlindy Barth pod názvem *Co napsal sám život, pak Osudy žen a Žitkovské bohyně* od Kateřiny Tučkové. A pak že bude něco o Teréze Novákové, čímž naráží na jarní cyklus o jubilujících Vrchlickém, Vysockém a dalších. Na 28. 9. nachystali 2. matiné na téma české státnosti a besedy o výchově dětí (loni jich měli šest za účasti 50 maticek, 1 babičky a dvou dědů). Jana s Františkem také četli dětem v knihovně pohádky, ale to už po nich převzala paní knihovnice Zaňková. Dopis přišel už před prázdninami a tak končí slovy: „Děkuju vám, miláčkové, že jsem se mohla aspoň vykecat. Nemyslete, že když mlčím, že na vás nemyslím. Ale ňák mám dost soudnosti, že není vo čem... Hezké dny. Všem!“

upravil sg

ZLATÝ ODZNAK J. K. TYLA PŘEVZAL JAN ŠTĚPÁNSKÝ

z rukou předsedy VSVD Saši Gregara ve středu 25. září při zahajovacím představení divadelního předplatného v Roškotově divadle v Ústí nad Orlicí.

Jan Štěpánský již více jak 25 let stojí v čele divadelního souboru Vicena, na svém kontě má téměř 400 odehraných představení. V roce 1978 zkusil poprvé režii, jeho šestá a zatím poslední - Moliérův Zdravý nemocný - zaznamenala 50 repríz.

Honzovi přišli na jeviště pográtulovat kolegové ze souboru a zcela zaplněný sál odměnil jeho aktivní odanost divadlu bouřlivým potleskem. Samozřejmě ocenění těší, ale další práce na poli divadelního souboru Vicena čeká a Jan Štěpánský se na ni už těší. Přejeme mu pevné zdraví, mnoho dobrých nápadů, ukázněné členy v souboru a Divadlu zdar!

-ng-

KONEC OBČANSKÝCH SDRUŽENÍ?

Slyšel jsem tu poplašnou zprávu. Ještě před pár dny, dokonce z úst vysokoškolského pedagoga, který se zabývá veřejným sektorem - do něhož patří i divadelní spolky, sdružení, soubory... Prý to tak podle nového Občanského zákoníku bude. Takže se ta jobovka týká i nás, kdo hrajeme divadlo „nepodnikatelsky“, tedy nikoliv pro peníze, ale pro radost svou i svých bližních. Byť i od nich zpravidla inkasujeme vstupné... Ale zvykli jsme si říkat, že jsme „neziskoví“, což je v podstatě tvrzení poněkud zavádějící. Neb i řízek po představení je odměna a má hodnotu jakési „mzdy“...

Moji milí, já, ale i ti, co nový Občanský zákoník skutečně četli, však říkáme ne! Nic se neruší, nic nekončí. Neděste se, vážení občanští sdružení, a nestahujte kalhoty, když brod je ještě daleko! Od 1. ledna 2014 sice začne platit zákon 89/2012, onen nový Občanský zákoník, a budou jím zrušeny zákony o zakládání občanských sdružení (zák. 83/1990 Sb.), obecně prospěšných společností (zák. 248/1995 Sb.) i nadací a nadačních fondů (zák. 227/1997 Sb.) - to však neznamená, že podle těchto (zrušovaných) zákonů budou zrušeny či dokonce zakázány právnické osoby, které podle nich vznikly. Nikoliv, jen se už takto nebudou zakládat další nové. Ty existující - a občanských sdružení je u nás podle „třiaosmdesátky“ založeno už

D I V A D E L N Í

skoro 95 000! – čeká pouze povinnost do tří let po nabytí účinnosti nového OZ (od 1. 1. 2014) upravit své stanovy v souladu s novým OZ. O potvrzení této změny budeme žádat příslušný rejstříkový soud v kraji - na něj po 1. 1. 2014 převede ministerstvo vnitra všechny dokumenty o registraci stávajících občanských sdružení. V úpravách stanov by měl být především změněn název - podle § 216 nového občanského zákoníku musí „obsahovat slova 'spolek' nebo 'zapsaný spolek', postačí však zkratka „z. s.“. Pokud máme v názvu slovo sdružení (Volné sdružení východočeských divadelníků), nemusíme jej měnit. Je to náš základní, obvyklý a již užívaný název, jen za něj napíšeme zkratku „z.s.“.

Nová „sdružení“ občanů (tedy i ta divadelní) už budou vystupovat jako právnické osoby – spolky, jak jsme jim stejně říkali a jak je zná i staletá tradice a nový OZ je tak v § 214 opět označuje. Ale zákonodárce také kladě důraz na to, aby šlo o spolkovou činnost vzájemně prospěšnou, která slouží především těm, kteří se kvůli tomu sdružili – konali, co je baví a těší. A výsledkem jejich hlavní činnosti, která je nezisková a proto také daňově zvýhodněná oproti podnikání, může být i nácvik a pořádání divadelních představení. Je to stejné u divadelních spolků jako třeba u Sokolů, kteří na své tělocvičné akademie taky prodávají lístky.

Pravda, řada „neziskových“ divadelních souborů, především pražských, se snaží divadlem žít. Mají vloženo profesionální zaměření, ale musela se uchýlit k právní formě občanských sdružení, aby mohla dosáhnout – jako nezisková instituce – na různé státní a městské či krajské granty. Což se dávno přežilo. Jenže, po roce 1990 u nás nemáme divadelní zákon. Ten přesně určoval, co je divadlo „z profese“ a co divadlo ochotnické, uvádí to už první divadelní zákon z roku 1850, rozlišují to i zákony komunistické. Dnes mladí divadelníci často ani netuší, co je divadelní „spolek“ a co je soubor, který se chce divadlem žít. - Z toho důvodu byl letos v únoru schválen transformační zákon č. 68/2013 Sb. o změně právní formy občanského sdružení na obecně prospěšnou společnost, a to pro takové subjekty, které se svou hlavní činností vlastně „živí“, např. Spolek Kašpar v Praze a jiné. Tyto „spolky“ mohly v období od 1. dubna 2013 do 31. prosince 2013 samy dobrovolně změnit svou právní formu na obecně prospěšnou společnost a ve své hlavní – neziskové – činnosti realizovat uměleckou tvorbu a „prodej“ divadelních inscenací. Taková sdružení už nemusí mít mindrák, že jejich členská základna - smysl každého spolku - je nulová. Vždyť spolek by měl především uspokojovat zájmy svých členů, což je v případě „klasického“ amatérského divadelního souboru přirozené.

Nechci se pouštět do dalších změn, které i v rámci divadelních aktivit nový Občanský zákoník přináší - tím, jak se nadále budou zakládat neziskové subjekty, které se divadlem zabývají profesionálně. Dnes to jsou

(a zřejmě dlouho budou) i příspěvkové organizace zřizované státem a obcemi či kraji nebo obecně prospěšné společnosti. Nové instituce tohoto typu by měly být podle nového OZ zakládány jako „ústavy“ – přičemž pojem ústav je míněn jako tradiční a historický název pro nepodnikatelský, veřejně působící subjekt. Dříve se běžně říkalo „tento bohulibý ústav vzdělávací nebo kulturní“, užíval ho i K.H. Hilar, když ve 30. letech min. století připomínal, že „*Národní divadlo by mělo být ústavem výlučně uměleckým*“ (K. H. Hilar.: Boje proti včerejšku, Praha 1925, s. 198)

Tak takhle to nějak bude. Zatím není třeba nic podnikat. Pokud se však chcete dozvědět něco víc a podrobněji, otevřete si na webu stránku:

<http://www.epravo.cz/top/clanky/transformace-obcanskych-sdruzeni-na-spolky-dle-noveho-obcanskeho-zakoniku>

A ještě – recept na to, jak vytvořit nějaké „střechové sdružení“, které by chránilo, bránilo a rozvíjelo amatérské divadlo coby produkt „spolkového života“. Stojí prý o to i ředitelka Artamy i někteří další se k tomu hlásí, jak psali na stránkách AS a Zpravodaje JH - že by bylo třeba se „nějak spojit“. Nu, asi před pěti-šesti lety jsme, tehdy ještě s předsedou SČDO Jardou Vyčichlem, klopotně zakládali a pak bohužel rezignovaně opustili myšlenku Matice českých divadelníků. Stanovy a různou korespondenci mám ještě schovanou. Ale takový svaz lze zcela pěkně založit i podle nového Občanského zákoníku. Hned v úvodním § 214 se říká, že „*vytvoří-li spolky k uplatňování společného zájmu nový spolek jako svůj svaz, vyjádří v názvu nového spolku jeho svazovou povahu...*“ - a to je vše, co se pro to má udělat, chytrému napověz, hloupého trkni... Jenže, máte pravdu, kde vzít ty lidi, kteří to nezištně a demokraticky vezmou na svá bedra. Jó, folkloristi, sportovci, ale i rybáři a hasiči smysl pro takovou sílu prutů Svatoplukových mají. Jen divadelníci možná myslí spíš na ten řízek či festivalovou slávu, když do jejich města zavítá jiný ochotnický soubor, ani se nejdou podívat...

Alexandr Gregar

IMPULSY Z IMPULSU

bylo...

Cyklus vzdělávacích dílen na podzim pokračoval dvěma setkáními...

5. říjen 2013

IMPROVIZACE

Lektor **MgA. Jana Machalíková**

Vedoucí dětských divadelních souborů, trenérka improligy, improvizátorka, členka divadla ve výchově SPOLUPOSOLU, organizátorka recitačních přehlídek, porotce, vedoucí studia uměleckého přednesu, recitátorka. Pedagog PedF UK a KVD DAMU.

Improizační dílna s Janou Machalíkovou byla o principech skupinové improvizace a byla nabitá energií. Byla o trénování dovedností: být aktivní, stále soustředěný a být v roli. A hlavně naučit se opustit svůj geniální nápad ve prospěch blbých nápadů druhých a ještě z toho mít radost. Plníme skupinový úkol, ve kterém jednotlivci fungují jako součástky, každý je samostatná jednotka, ale fungovat musí pro tým.

Improvizátor na jevišti nikdy není úplně nepřipraven, protože má dovednosti, které získává tréninkem a cvičeními. To, co divák udrží je příběh.

Jedno cvičení na ukázkou:

Přijetí nabídky-nápadu druhého a radovat se z toho... Skupina se pohybuje v prostoru, který vyplňuje ve formátu 3D, hráči jsou aktivní a soustředění, napětí je v celém těle. Jeden má nápad: „Zahrajeme si na... špenát!!!!“

Všichni: „Joooooooooooo! Na špenát!!!!“

A probíhá hra v prostoru se společným tématem, každý si hledá své místo a pozoruje ostatní, úkolem je sladit se, hrát pro diváky.

Několik důležitých rad pro začínající improvizátory:

Mnoho nápadů – „příběhova“ smrt.

Dotvářejte to, co je.

Nenechte se „napadnout“ vlastním nápadem, vyvarujte se klišé a pozor na laciné fórky.

Neříkejte nikdy „já nevím“ a „mě nic určitě nenapadne“, zavřete si tím mozek.

Na jakékoli zadání reagujte: „Super! Díky trenéře!“

Tak tedy:

„Super Jano!!! Díky!!! Díky trenéře!!!!“

16. listopad 2013

DRAMATURGICKO-REŽIJNÍ DÍLNA

s lektorem **Tomášem Jarkovským**,

herec, dramaturg, režisér,

člen poroty Loutkářská Chrudim

Povídání nad novými divadelními záměry v souborech je vždycky zajímavé a přínosné inscenátorům i ostatním účastníkům takového setkání.

Tentokrát jsme se sešli s dramaturgem, režisérem, hercem a muzikantem Tomášem Jarkovským nad hotovým dramatickým textem, dramatizacemi pohádek i autorskými pokusy či inspirací hudebním dílem.

Společným čtením jsme sledovali místo, čas, figury, motivy (motivické řady), jazyk a snažili se proniknout k základům dramaturgické práce.

K zapamatování:

- Hlavní postava něco chce, jsou jí kladeny překážky, které musí překonávat, aby došla k svému cíli.
- Didaktické divadlo je podvod na diváka.
- Žádná postava nemůže být těhotná jen napůl!

- jh-

bude...

WOLKRŮV PROSTĚJOV 2014

Vážení a milí přátelé uměleckého přednesu a divadla, nabízíme příležitost k setkání, ke konfrontaci tvůrčích výsledků a postupů, ke vzájemné inspiraci, výměně názorů a zkušeností a ke vzdělávání.

PŘEHLÍDKA SÓLISTŮ

s možností doporučení k účasti na Wolkrově Prostějově v roce 2014 se uskuteční **20. a 21. února v Hradci Králové v Divadle Jesličky** a je otevřená všem, kteří ukončili 9. třídu ZŠ nebo odpovídající třídu víceletého gymnázia. Horní věková hranice neexistuje. **V propozicích Wolkrova Prostějova** pro rok 2014 platí významná změna, a to, že se soutěží pouze s jedním textem.

PŘEHLÍDKA SOUBORŮ

se uskuteční v rámci přehlídky **AUDIMAFOR 28. – 30. března 2014 v Hradci Králové v Divadle Drak**.

Více viz: vyhlášení přehlídek

Především recitátorům jsou určeny dvě první dílny z naší nové vzdělávací nabídky.

NABÍDKA PRAKTICKÝCH SEMINÁŘŮ Z DIVADELNÍCH OBORŮ NA ROK 2014

Opět jsme pro zájemce připravili 7 praktických dílen a seminářů, které jsou určeny všem divadelníkům s chutí poznávat nové osobnosti a jejich prostřednictvím nové obzory. Připravený program bude možné upravovat či rozšiřovat na základě zájmu účastníků. Semináře budou probíhat v prostorách střediska Impuls v sobotu od 9.00 do 17.00 hodin. Termíny a lektory budeme postupně upřesňovat.

Odborný garant: Jaroslava Holasová
jarka.holasova@seznam.cz

TÉMATICKÉ OKRUHY:

4. ledna 2014 - Hlasová výchova

lektor Eva Spoustová

- praktická lekce nejen jevištní řeči - „pocítit a vědět jak správně na to“

18. ledna 2014 - Přednes

lektor Hana Kofránková

- přípravný seminář na WP

- vhodnost textu, jeho rozbor, výrazové prostředky..., o inscenování textu

duben 2014 - Dramatická situace

- pokračování, lektor Petr Hašek

- pohybová a herecká cvičení směřující k budování dramatické situace

3. května 2014 - Dramatická cvičení podle metody Jacques Lecoq

lektor Vendula Burger, Budilova divadelní škola:

Techniky metody Jacques Lecoq pracují s tělem jako s živým nástrojem dramatické tvorby.

2. POLOLETÍ:

Dramaturgicko - režijní setkání

lektor Tomáš Jarkovský

- nad vybraným textem o konkrétních možnostech realizace

Zvukový plán inscenace

lektor Jan Matásek

Využití loutkářských principů v divadelní práci

lektor Matija Solce

- animace materiálů, využití loutky jako rovnocenného partnera, práce s předmětnou metaforou

Zveme vás...

ČERVENÝ KOSTELEC 2014

26. února – 2. března

Pro ročník 2014 je připraven následující návrh programu, není však zatím potvrzen a může dojít ke změně. Do přehlídky je zařazeno celkem 13 představení.

Q10, Studio divadla DRAC Hradec Králové

W. Shakespeare: **VEČER TŘÍKRÁLOVÝ**

ANEB COKOLI CHCETE

Režie: Filip Huml

DS NA TAHU při MKS Červený Kostelec

Petr Strnad: **SRDEČNÍ ZÁLEŽITOSTI**

Režie: Jana Jančíková

Divadelní skupina TEMNO, Týniště nad Orlicí

David Drábek: **KOULE**

Režie: Eva Drábková

DS Maska, TJ Sokol Česká Skalice

Karel Čapek: **POŠŤÁČKÁ POHÁDKA**

Režie: Pavla Knápková

Bystřické národní divadlo o.s., Bystřice n/Pernštejnem

Arnošt Goldflam: **DÁMSKÁ ŠATNA**

Režie: Markéta Lukášková

H R O M A D A

Večer tříkrálový aneb Cokoli chcete

Divadlo A. Jiráka - Jednota divadelních ochotníků
Úpice

Eugeniusz Szybal: **P. R. S. A.**

Režie: Jana Sedláčková

Soubor Jiráskova divadla Hronov

Anton Pavlovič Čechov: **TŘI SESTRY**

Režie: Miroslav Lelek

Divadelní soubor Jirásek, Týniště nad Orlicí

Jevan Brandon Thomas: **CHARLEYOVA TETA**

Režie: Jan Bohatý

DS Symposion Třebechovice pod Orebem

Podle povídek Boccacciova Dekameronu zdramatizovali členové DS Verva

TAK TROCHU DEKAMERON

Úprava a režie: Jiřina Krtíčková

Divadlo Exil Pardubice

Alois a Vilém Mrštíkové: **MARYŠA**

Režie: Kateřina Prouzová

TRIARIUS, Česká Třebová

Jan Procházka: **KOČÁR DO VÍDNĚ**

Režie: Josef Jan Kopecký

Divadelní soubor Jirásek Choceň

F. R. Čech: **DÍVČÍ VÁLKA**

Režie: Zuzana Pavlíčková a Jan Meissner

Černí šviháci, Kostelec nad Orlicí

Zuzana Kschwendová: **AVES**

Režie: Zuzana Kschwendová

Porota by měla pracovat v tradičním složení: prof. Jan Císař, prof. František Laurin, Regina Szymiková, Jaromír Vosecký, Michal Zahálka.

Přijďte si užít divadla a potěšit se přátelskou atmosférou a pohostinností místních pořadatelů.

-ng-

NOVÝ NÁZEV IMPULSU

Dne 9. září 2013 schválilo Zastupitelstvo Královéhradeckého kraje usnesením ZK/8/426/2013 nový název Střediska amatérské kultury Impuls, a to Impuls Hradec Králové, centrum podpory uměleckých aktivit. Pod novým názvem bude organizace existovat od 1. ledna 2014.

O tom, zda je stávající název, který vznikl v době, kdy se v roce 1990 organizace transformovala z Okresního kulturního střediska, vyhovující, se začalo diskutovat počátkem letošního roku s nástupem nové ředitelky. Názory se různily jak uvnitř organizace, tak mezi četnými partnery a spolupracovníky Impulsu. Na webových stránkách Impulsu byla zveřejněna anketa, aby se k problematice mohla vyjádřit i širší veřejnost. Ukázalo se, že pod spojením středisko kultury si lidé skutečně představují kulturní zařízení, které jim zprostředkuje kulturní zážitky, nikoliv organizaci, která podporuje aktivní umělecký rozvoj. V názorech se pro-

mítly i generační rozdíly a také rozlišný pohled odborné a širší veřejnosti.

Nakonec se zrodil název, který doporučil ke schválení výbor pro kulturu a památkovou péči a následně jej schválila rada kraje i zastupitelstvo.

V novém názvu se promítá mimo jiné sídlo organizace, jako je tomu v případě ostatních příspěvkových organizací zřizovaných Královéhradeckým krajem, např. Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové, Regionálního muzea v Náchodě či Hvězdárny v Úpici.

Pojem impuls v novém názvu obstál, neboť organizace je skutečně impulsem pro amatérské umělce a jejich další rozvoj. Věříme, že nový název bude přijatelný pro všechny partnery a spolupracovníky a zároveň děkujeme všem, kteří přispěli svými názory k jeho vzniku.

Jaroslava Vydarená, ředitelka

PRKNA PRAŠTĚLA

PRKNA PRAŠTĚLA, PRAŠTÍ A PRAŠTĚT BUDOU

ČERVENÝ KOSTELEC - 2x Na tahu

Divadelní spolek NA TAHU a MKS Červený Kostelec uvedl v sobotu 30. 1. 2013 v 19.30 v divadle J. K. Tyla premiéru divadelní hry Petra Strnada *Srdeční záležitosti* v režii Jany Jančíkové.

Prostřednictvím imaginárního setkání žen čtyř generací sledujeme dramatický příběh jednoho muže. Ženy, které prošly a procházejí jeho životem, upoutají svými postoji k životu i smrti. Ve virtuálním srdci onoho muže s reálným světem propojeným jen přes televizní obrazovku „bydlí“ 14 žen. Postupně jsou odhalovány komicky bizarní životní příběhy, ale i ta nejskrytější tajemství všech jeho dobrovolných i nedobrovolných obyvatelek. Inscenace nasycená přízračnou až tajuplnou atmosférou je vyprávěním o lásce, o ženské seberealizaci, o nedostatku něhy, o mateřství a sebeobětování, o zraňování a bolesti a křehkých mezilidských vztazích.

**Zaručeně skutečné paměti
Valentýna Amora dospěly
na Špince do finále**

Lepší derniéru si ochotníci z Divadelního souboru Na tahu nemohli přát. Přibližně 250 diváků

sledovalo vedle kiosku u rybníka Špinka představení *Paměti Amory* v režii čerstvého šedesátníka Vlastimila Klepáčka, které soubor hrál naposledy. Podle herečky Nadi Eflerové se od konce ledna roku 2010, kdy byla premiéra, tato naučná komedie o osmi přibězích reprízovala osmatřicetkrát.

„*Herci tento „kus“ hráli už mnohokrát, tak není důvod k nervozitě. Ale derniéra je tak trochu jako malá premiéra, tak pociťuji určitý neklid,*“ prozradil těsně před představením režisér a herec Klepáček. Nervózní však být nemusel. Herci odvedli bezvadný výkon a diváci, kteří mohli nahlédnout do domácnosti Valentýna Amora zrovna v okamžiku, kdy končí svou kariéru a vydává paměti, se náramně bavili. V průběhu od-

poledne poznali zaručenou pravdu o tom, jak to bylo s Evou a Adamem, s praotcem Čechem a jeho kamarády ze Starých pověstí českých, co předcházelo zavraždění Ceasara, jaký byl všední den stárnoucí nezkontrolované Angeliky, původní a jediné pravý text Máchova Máje a podobné zastávky na pozemské i nadpozemské cestě.

Celé představení, jak uvedl režisér, bylo provoněno omamným pižmem recese, což publikum náležitě ocenilo. „*Výborně jsme se bavili. Je hezké uprostřed prázdnin prožít nejen koupání a lenošení, ale také si dopřát kulturní stravu. Herci z Kostelce nás příjemně překvapili,*“ řekla za rodinu Markových z Poděbrad, která tráví dovolenou na Špince, její hlava Jiří.

Paměti Amory, Richard Bergmann a Naďa Eflerová

Když představení skončilo, režisér se tetelil blahem a zároveň pociťoval lehký smutek nad právě zakončeným životem jedné zdařilé inscenace. „*Je to jako dítě, které odešlo z domu. Chtěl bych všem hercům poděkovat za jejich úsilí, které do představení dlouhé měsíce a na různých štacích dávali,*“ prohlásil Klepáček a společně s ostatními na zdar derniéry pozvedl sklenku s ryzlinkem vlašským. Stejně tak herci děkovali svému principálovi. „*Děkujeme, že jsme dostali takovou jedinečnou příležitost,*“ nechal se slyšet za všechny kolegy herec Richard Bergmann.

Hynek Šnajdar

NUDA

**Náhodné Uskupení
Divadelních Amatérů Rtně**

**Kuchařka a generál
mezi slepicemi**

Člověk velmi snadno zapomene, že každý dobrý skutek má být po zásluze potrestán a tak jsem přijal nabídku Občanského sdružení - Z babiččina kapsáře - sehrát naši oblíbenou inscenaci *Kuchařka a generál* přímo v jejich centrále, to jest na dvoře hospodářství manželů Novotných. Hospodářstvíčko toto nalézá se pak vysoko v kopcích nad Českou Skalicí, v obci jménem Mečov. Vznik tohoto názvu jsem původně odvozoval od slova meč a čekal osadu plnou šermířů a kovotepců. Když jsme však začali stavět kulisy pod přístřeškem asi 2 metry od kozího chlívků, pochopil jsem svůj omyl. Náš obvyklý hudební a pěvecký doprovod jsme tentokrát nechali doma a pro lepší splynutí s okolím hrábli do zdejší bohaté muzikantské pokladnice. Místní občanské sdružení, které se schází v občerstvení u chalupy Novotných s poetickým

...scéna oživená vstupem místní celebrity, slepice zvané Ko-ko...

názvem Kurník, je totiž díky jeho šéfové, dirigentce a muzikantce Kačce Novotné, abnormálně hudebně nadané a hlas zpěvačky Evy Náhlovské, zvané dle původu Kolíňačka, je schopen svým vysokým Cé oklepat šišky z hřebenu Orlických hor, vzdálených 20 kilometrů.

Po čtvrtetní zkoušce nastal tedy v pátek 9. 8. 2013 den D, tedy Den Divadelní. Olověné nebe s černými mraky a předpověď konce světa ve zprávách o počasí sice vepsala červený otazník do mých očí, ale nezdolná víra horalů v zázrak mne donutila odstartovat představení. Záhy jsme se přesvědčili, že zázraky se nedějí. Divadlo ale začalo ohromně. Skvělí diváci spontánně reagovali a smyčcový orchestr s basou a harmonikou byl ve skvělé formě. Navíc byla scéna oživena vstupem místní celebrity, slepice zvané Ko – Ko, která zde má pozici posvátné indické krávy a na jevišti se jí velmi zalíbilo. Kolegyně Naďa Eflerová se ji snažila marně vytlačit mezi diváky, ale pak, stržena její mimořádnou osobností, začala kopírovat její zvuky a pohyby a do smíchu obecnstva zazněl první hrom. Temné nebe ozářily neony tisíců blesků, strhla se bouře jak nad mexickým zálivem a bylo po divadle. Diváci se před provazy deště nahnuli na zaplachtované jeviště a tam je harmonika a lahev kořalky

udržovala navzdory počasí ve vysokém stupni veselí. Ten den si lidé odnesli z divadla místo kulturního zážitku jen mírnou kocovinu a barvy z kulís na svých mokrých bundách. Po zemi tekly potoky vody a to otrávil místního kocoura ve velikosti nedonošeného leoparda natolik, že se jediným skokem vymrštil za můj krk. Jeho slepičinci infikované drápy se mi zaryly do zad, košile se zbarvila do ruda a já konečně poznal, co to je prolévat krev za divadlo. Ještě než pro mě přiletěl záchranářský vrtulník, slyšel jsem hlas Kačky, jak odkládá představení na neděli 11. srpna, a pak jsem byl uspán smrtelnou dávkou lidového opia zvaného slivovice.

V neděli v 15.00 jsme tedy opět stáli na place. Sluníčko krásně svítilo a jen teplem zvýšený pohyb pachových molekul od kozího chlívků směrem k nám narušoval absolutní pohodu. Mně to ovšem nevadilo, alespoň jsem mohl lépe maskovat svoji vlastní aromatickou nedostatečnost způsobenou žaludečními obtížemi. Tentokrát už vše proběhlo skoro tak jak má. Sledovaly nás nejen dvě stovky diváků, ale i stonásobně větší kolonie bodavého hmyzu od kozího chlívků. Také je divadlo velmi zaujalo a sledovali ho pozorně až do chvíle, kdy mě zlomyslný scénář donutil svléci se do noční koši-

le. Pohled na mé odhalené bēhāky plné modrých žilek ten největší a nejhladovější ovád nevydržel a vrhl se mi po stěně. Cítil jsem zřetelně jeho přistání a jeho plíživý pohyb vzhůru ve snaze nalézt nejlepší místo k zakousnutí. Zaplať Bůh, že mi manželka navlékla před odchodem do divadla antikoncepční trenýrky z neprůstřelné látky, přitažené ke stehům ocelovou obručí, aby mne ochránila posměchu mladých hereček. Kdyby se totiž ovádovi podařilo kousnout mě až tam, kde jsem pro něj voněl nejsvědčivěji, tak jsme to divadlo zase nedohráli. Takhle se musel zakousnout níž, ale učinil tak se zuřivostí opravdového hovada. Tímto zákeřným skutkem mne donutil proložit jevištní dialog tříminutovým zajížděním a rychle si natáhnout silné vojenské kalhoty o dvě stránky dříve, než to velel scénář.

Pak už se nám podařilo představení dovést k triumfálnímu závěru, plnému květín, potlesku a díky. Opět se potvrdila stará pravda, že tam, kde to mají lidé od chalupy k chalupě trochu dál, tak od srdce k srdci zase o to blíže. Byl jsem tentokrát nucen poopravit své úvodní tvrzení, že dobrý skutek má být po zásluze potrestán. Tento náš dobrý skutek přinést divadlo až do míst, kam se normálně nedostane, byl potrestán jen nepatrně v porovnání se stonásobnou odměnou, kterou nám pořadatelé i diváci věnovali svou vděčností a přízní.

Takže díky všem a ať žije divadlo, ať už je kdekoli.

Vlastík Klepáček

HRDINOVÉ OKAMŽIKU V TÝNIŠTI

Hrdinové okamžiku, to jsou jak známo divadelní herci, tedy i amatérští. Co zbude v paměti diváka třeba po čtyřech měsících, neřku-li po

letech, od zhlédnutí představení, když se kolem valí události, rodinné starosti, včetně televizní snůšky pořadů nejrůznějšího kalibru, abychom zůstali u potavy duše?

Inscenaci rozhlasové hry Davida Drábka *Koule*, uváděné na stanici Vltava, provázela pak neuvěřitelná tisková story, že se údajná protagonistka příběhu poznala a hodlá se s autorem soudit pro urážku na cti(!) Divadelní provedení v režii Davidovy maminky Evy v podání jejího souboru **Temno Týniště nad Orlicí** jsem viděla 18. května 2013, měsíc a týden po premiéře. Bezprostředně poté, stržena tématem hry a jejím temperamentním až neodolatelným ztvárněním, jsem o tom napsala do našich okresních novin a kopii poslala Evě, aby ji po autorizaci příp. poslala redakci Hromady. Článek mi neotiskli (rukopisy se nevracejí) a kopie na adresu Impulsu nedošla, neboť instituce naše milá změnila adresu a časy pošťáků Kolbabů, kteří doručí dopis Mařence bez adresy, jsou už jen v pohádce Karla Čapka.

Ale co mi po čtyřech měsících víru života z toho májového večera zůstalo, ten pocit úžasného souznění, na ten nezapomenu, i když si teď pro další informace pomůžu programem, vytištěným, jak jinak, ve tvaru kruhu.

Davida Drábka velmi a stále zajímá, čím žijeme právě teď i z jaké minulosti je sycena naše přítomnost. Hrdinka *Koule*, socialistická čs. reprezentantka ve vrhu koulí Milena, je v podání týnišťské Ladky Šťovíčkové žoviální, rtuťovitá, rozumstevlucí bezdětná mamča, která se pro (socialistickou) vlast nejen dře, ale bez odmluvy „bere“ pilule, aby „ta její forma byla tou nejlepší na světě“, a ani teď, v přítomnosti, ve zcela změněných společenských podmínkách ze svého přesvědčení nehodlá nic slevit, a tak její sebechvála vyrostle až do závěrečné tragikomické pózy, v níž jako bájná Libuše zvěstuje nám všem, že právě takoví snaživí dřiči (omezení, protože

neschopní kritického myšlení) byli, jsou a budou solí země. A basta.

Týnišťská inscenace je sytá, barevná, dynamická, muzikální, ba i svým způsobem napínavá. Oscilace mezi Milenou a její tichou soupeřnicí běžkyní Radmilou (jedna z rolí Evy Bartošové) je podána tak vemlouvavě a přitom decentně, že veškerá tragika brebentivé Mileny tím spíš udeří do očí, přičemž kromě sólistů, hrajících jednu roli (Hácha Jana Štefka, konferenciér Jana Duška, předskokan Davida Šabaty) hrají další kolegové dvoj, troj i čtyřrole. Je to jmenovaná Eva Bartošová jako režisérka, Vladěnka a Radmila, výborná stejně jako další Jitka Březková v roli Hany, zvědavé divačky či skvěle odkoukané Sary Tachecí, výborný Libor Stolín v roli moderátora a Ivoše, Lea Stolínová, Alena Větvíčková, Jirka Novák, David Derner, kteří v režijně přesně odstíněných polohách odehrají part dalších patnácti osob.

Autorem místy strhující hudby je Darek Král, text závěrečné písně napsal Tomáš Belek, taneční kreace s vervou sobě vlastní uvidíte v provedení E. Vohnoutové, K. Stolínové, N. Krejčíkové a P. Staňkové, rovněž mistr zvuku Jan Novák a osvětlovač Michal Török, ti všichni se předvedli jako sehraní členové orchestru pod taktovkou Evy Drábkové úžasně. A já – snad poprvé v životě – ječela nahlas do potlesku „bravo, rejžal!“. Teprve pak jsem se dozvěděla, že Eva ten večer ležela doma s horečkou.

Jana Albrechtová (v září 2013)

DIVADLO A. JIRÁSKA - Jednota divadelních ochotníků Úpice

Především dámská část souboru se sešla v novém představení

Dámská část souboru v inscenaci P.R.S.A.

úpického souboru - komediální hra polského autora Eugeniusze Szybala *P.R.S.A.* v režii Jany Sedláčkové. Život je plný omylů. Byla objednaná oslava babiččiných narozenin, ale... chybička se vloudila. Výzdoba je poněkud netradiční: smuteční věnec, karnevalové čepičky, rakvičky, trumpetky, nad urnou fotka s černou páskou. Přichází pět žen různých generací, které spojuje nejen pouto rodinné, ale i podobné osudy. Žádná z nich nezná svého otce a každá chce na otce svých dětí (po předání genetického kódu) co nejrychleji zapomenout. „*Je otec pro výchovu důležitý?*“ Kdo ví? Dámská jízda se pomalu rozjíždí, ale pozor, je tu jeden krásný, mladý, volný, voňavý a všemu přihlížející muž...

(Premiéra se konala
v dubnu 2013 – pozn.red.)

2 X O PREMIÉŘE JOSEFODOLSKÉHO DIVADELNÍHO SPOLKU

6. července 2013 nastalo to dlouho očekávané datum, které si ochotníci v Josefově Dole stanovili za den své další premiéry. Začátek prázdnin se pomalu stává tradičním obdobím pro premiéry našeho spol-

ku. A rovněž diváci si již zvykli, že pro ně novou inscenaci na toto období spolek připraví.

Tentokrát jde o zajímavý, ale náročný text a také inscenování hry bylo tak trochu tvrdším oříškem - jak po stránce scénografické, tak i po stránce technické, především světla a hudby. *Vajíčko* je titul hry, s níž se ochotníci v Josefově Dole nakonec poprali. A dle úspěšně odehrané premiéry a také dle ohlasu diváků velmi dobře.

Pamětníci si vybavují televizní inscenaci *Vajíčko* s vynikajícím představitelem hlavní role Emila Magise v podání Václava Vosky.

Hru napsal v roce 1957 francouzský dramatik belgického původu Félicien Marceau. Je zajímavou sondou do života hlavního hrdiny, který vypráví svůj příběh a v průběhu samotné hry vstupují na jeviště lidé, kteří nějakým způsobem do jeho života zasáhli.

Jak jsem již předeslala, text hry je zajímavý, ale zároveň velmi náročný, především pro hlavního představitele. Lukáš Frydrych – představitel Emila Magise - svůj text, ale i text celé hry, v období zkoušení velmi pečlivě studoval, pravidelně vše konzultoval s režisérem inscenace Karlem Stuchlíkem, důsledně se připravoval i po stránce mluvní a pohybové. Vynikající hudbu pro tuto inscenaci složil člen našeho spolku Jiří Řeřicha. Vzhledem k tomu, že hra má poměrně mnoho osob, bylo nutné některé osoby zredukovat, vyškrtat, zdvojit. Hra je náročná i po technické stránce, je nutné rychle provádět přestavby, osvětlovač i zvukař musí svědomitě sledovat vše, co se děje na jevišti a v pravý čas změnit světla, v pravou chvíli pustit správnou hudbu. Ostatní herci si musí velmi důsledně hlídat nástupy i odchody. Vše je pečlivě načasováno.

DS Josefův důl úspěšně uvedl představení *Vajíčko*

Myslím, že i soubor svou inscenací načasoval obdivuhodně s treťou do černého. Soudím tak podle reakce diváků. Soubor si touto inscenací nasadil přičku hodně vysoko a nyní záleží jen na nás, zda se na této úrovni udržíme.

*Za DS J.K. Tyl Josefův Důl
Hana Stuchlíková
<http://divadlojosefuvdul.cz/>*

VAJÍČKO S ÚSPĚCHEM XXL

Když Hanička Dohnalová v sobotu 6. července před očekávajícím nabitým sálem přála za oponou už napjatým hercům „Zlomte vaz!“, adresovala to zřejmě zatím nejnáročnějšímu kusu zde uvedenému. Úspěch, nejlépe vyjádřený „by standing ovation“, byl zasloužený, protože tato inscenace by obstála i ve velkém divadle v kterémkoli městě.

Nechválím nadměrně. To nedělám nikdy. Viděl jsem *Vajíčko*, když v tomto kusu zářil Václav Voska (to už uteklo čtvrt století!) a nyní jsem v roli Emila mohl obdivovat Lukáše Frydrycha. Pokud mistr Voska měl v hereckém nebi chvilku, aby shora shlédl do Josefova Dolu, určitě zatleskal a pochvalně pokýval hlavou. Jistě – bylo to ve Frydrychově pojetí velmi dynamické, jiné než u Vosky, ale od první chvíle strhující. A moc dobré. Díky prostoru, který josefodolská scéna svými parametry (a také znamenitě propracovanými audiovizuálními prostředky) poskytuje, *Vajíčko* se svou premiérou zapíše do kroniky místní Thálie zcela úctyhodně. Režie vsadila na rychlé proměny scény, na plastické proměny času, na fotografické zastavení řady postav, zatímco protagonista několika větami výbušného monolůžka rychle posunul a proměnil děj – to vše dávalo šťávu hry s pepřem a solí s přesnými dávkami. Tímto pojetím si režie zvolila tu nejnáročnější cestu, ale vyšlo to výborně. Premiéra skutečně neměla chybu. Pokud

si snad nějaké povšimli sami herci či režie, divákům musela uniknout. Každopádně „Zlomte vaz“ Haničky Dohnalové stoprocentně vyšlo.

*Jan Petránek
novinář a publicista
a taky chalupář v Josefově Dole*

MILETÍN - 3x O HUSIČCE

**Miletínská Husička
by si zasloužila vyletět do světa!**

Světě div se, divadelní hru *Husička* nenapsal známý autor, nehrají v ní profesionální herci a nemusíte jezdit do velkého města. Stačilo přijít 21. srpna do Sousedského domu v Miletíně a zhlédnout její reprízu.

Inscenace se originalitou, zpracováním a aktuálností divadelních kousků známých autorů, hranou profesionálními herci, velmi přibližuje. Premiéru měla *Husička* v dubnu letošního roku, bohužel jsem o ni přišla. A o to více jsem byla natěšená na reprízu. Věděla jsem, že hra vzbudila velké reakce, ať už velmi kladné, ale i záporné. Ovšem i to je znak originalnosti, vzbuzení reakcí

a následných diskuzí. Nejhorší jsou díla, která nezaujmu ani nenadchnou. To rozhodně nelze říci o této hře, která vznikla z pera Štěpána Haka, který už před dvěma lety uvedl svou první hru *Vázání Kytice*. Režijní role se ujal Martin Hlavatý.

Pro úspěšné představení je důležitý scénář. Tady oceňuji autora, protože plynule navazuje a ústí k závěrečnému dovršení. Nechybělo napětí, humor a nadsázka. Svým tématem byla hra více než aktuální, její načasovanost reprízy právě na 21. srpen, byla velmi úderná. Husička vypráví příběh miletínské rodiny, která prožila srpnové události roku 1968. Nadšení a uvolněná atmosféra ve společnosti byla vystřídána hořkou zradou a zklamáním, které způsobil vpád vojsk země Varšavské smlouvy v čele se Sovětským svazem. (Tento moment byl ve hře vystihnout v kontrastu s dětským pláčem, právě narozeného dítěte.) Nálada ve společnosti se příchodem vojsk změnila, řada lidí přišla o své zaměstnání. Mnozí byli v období tzv. normalizace perzekuováni a nepohodlní členové KSČ byli vyhozeni ze strany. Hlavní, o co lidé přišli, byly ideály a vidina lepší budoucnosti.

Mladý nadějný kreslíř a karikaturista Petr je nadšen svou novou prací v novinách, do kterých přechází

z dělnické pozice. Vděčí za to svému sousedovi Slávkovi, řediteli miletínské základní školy (představitel socialismu s lidskou tváří) a především uvolněné atmosféře jara 1968. Do novin kreslí podoby politiků, a kromě toho připravuje grafický román na pokračování o starověkém Římu a vraždě Caesara. Po 21. srpnu je všechno jinak. Slávek je vyhozen z pozice ředitele, protože začal vykládat dějiny podle svého a veřejně odsoudil okupaci ČSSR. Petr má zakázáno ve svém díle pokračovat, a proto se Slávek rozhodne jeho komix poslat bez jeho vědomí na západ. Ovšem v Praze je Petrův rukopis zabaven a jako valná většina takovýchto děl je mylně považován komunistickou propagandou za účelný a brojící proti režimu. Petr je nucen k přiznání se k protistátní činnosti a od té doby se Slávkovi vyhýbá. To Slávka velmi raní, ale své chyby si je velmi dobře vědom. Celá hra končí závěrečnou scénou, při které se fandilo Československému hokejovému týmu v zápase se Sovětským svazem. Výhra nebyla jen hokejová, ale hlavně politická. Lidé alespoň tímto momentem v duchu nad Sověty vyhráli.

Hra vyprávěla tedy nejen o lidských vztazích a působení doby na charakteru osob, ale také hlavně

o strachu, který vládl ve společnosti po mnoho desítek let. Nic nebylo ve hře navíc, žádný zbytečný zdlouhý monolog či dialog. Vše plynulo, jak mělo. Vtipné momenty střídaly scény dramatické, při kterých až mrazilo v zádech, jak byly pravdivé a varovné. Sál ztichl a všichni soustředili pohledy na jeviště. Zaznělo i několik pozoruhodných vět. Například: „V téhle době se křiví páteř každému a ten kdo ji má rovnou, tomu ji zlomí“; „Dělnická třída si sama sobě vládnout nemůže.“

Inscenace byla zpestřena vážnou hudbou a fotografiemi, upravenými tak, aby vypadaly jako z dob minulých. Hra na mě působila velmi přirozeně, a to i díky výkonům herců. Zejména pak Šárky Horákové v roli zaryté komunistky Zlatky, matky Petrovy manželky.

V duchu jsem si říkala, že jsem velmi ráda, v jaké době žiju. Doufám, že si to říkala většina lidí sedících v divadle. Měli bychom znát svoji historii, abychom se pohnuli dál a neopakovali chyby z minulosti. Český národ to zatím neuměl a neumí. Otázkou zůstává, zda to vůbec někdy umět bude. Za mladou generaci můžu prohlásit, že jsme rádi za dobu ve které žijeme. Máme svobodu slova, můžeme studovat a cestovat. Celkově se společnost

nemá špatně. Jen nekonečně nespokojený český národ má pořád s něčím problém, a jen si věčně stěžuje. Ještě jednou musím vyjádřit obdiv všem, kteří se na realizaci hry podíleli. Štěpánovi přejme další úspěchy a v blízké době i další hru. Děkujeme!

Nikola Nosková
Foto Martin Hlaváček

SLOVO REŽISÉRA

Veškeré mé myšlenky vznikly v samotné Pivovarské zahrádce, kde mě při popíjení dobrého piva inspirovali přátelé i známí. Jaroslav Balihar, který nám daroval fotografie Miletína ze srpna roku 1968. Ze dvou negativů zbylo pouze pět snímků, zbytek byl ze strachu spálen. Jan Kněžourek, se kterým trávím v zahrádce spoustu času, a který zhotovil scénické osvětlení a řídí hudbu, zvukové efekty a projekci. Martin Hlaváček, s nímž dlouhodobě spolupracuji, nejen v popíjení Pytláka, ale při realizaci různých nápadů (např. kalendář pro rok 2013). Ke hře nafotil a zhotovil různé fotografie a fotomontáže, ale připravil také plakáty a anotace. Štěpán Hak, dlouholetý přítel a autor hry, který ke hře vybral veškerou hudbu. Naši zahrádku si oblíbil herec a dabér z divadla Pod Palmovkou Ivan Jiřík, který se nabídl s pomocí při tvorbě zvukové kulisy sportovního komentátora. Velice mu děkuji za spolupráci a nahrávku, kterou namluvil s hercem a bavičem Eduardem Hrubešem. Tímto chci všem lidem, kteří se na naší inscenaci podíleli, poděkovat a popřát do nového roku nejen jim, ale i divákům a čtenářům divadelní Hromady, pivovarské „*DEJ BŮH ŠTĚSTÍ!*“

PS: Těšíme se na Vaši návštěvu v r. 2014

Za Pivovarskou zahrádku
při DS Erben Miletín
Martin Hlavatý

(Pozn. red. pro neznalce: Pytlák je miletínské pivo, výborné!)

ROZHOVOR S AUTOREM HUSIČKY ŠTĚPÁNEM HAKEM

V Husičce jsem našla všechno. Zasmála jsem se, zatrnulo ve mně a dokonce jsem zamáčkla i slzu.

ŠH: To jsem rád, že to takto cítíš. To jsme také chtěli, aby se diváci s postavami sžili, radovali se, smutnili a zasmáli. Takový je vlastně život a paradoxně ty nejlepší bonmoty přicházejí v té nejtěžší chvíli.

Jak tě vůbec napadlo psát o tomto období?

ŠH: Jednou jsem seděl u internetu a díval jsem se na Slavné dny. Ten den bylo výročí hokejového zápasu mezi ČSSR a SSSR! A já o tom všem neměl ani páru! To prostě musela být euforie jako blázen. Kam se hrabe Nagano!

Přitom hra o hokeji vůbec není.

ŠH: Není. Ale hokej je náš národní sport! Stmelující prvek ve hře. I když málo lidí už dnes ví, jak se fandilo před 50ti lety.

Jak to myslíš?

ŠH: Dnes se sejdou dva týmy na jednom ledě, odehrají si zápas a odejdou. Emoce se týkají jen těch 60ti minut čistého času. Ale v té době to byla možná jediná možnost, jak ventilovat svůj názor. Bylo to prý velice emotivní, velice.

Velkou roli v této hře hrají vztahy, čerpal jsi z nějakých pravdivých osudů?

Z osudů ne. Spíš ze zážitků jaké ti lidé měli. Tak třeba kolegovi v té době bylo osmnáct a jel do Bulharska a dodnes vzpomíná, jak hnusně se k nim Bulhaři chovali! V den okupace pochopil proč. Například Martinův (režisér hry) táta se nad vpádem vojsk vůbec nevzrušoval a bral to jako možnost k natření plotu, protože věděl, že s tím stejně nic nezmuže. Můj děda zas hrozil na tanky schovaný za velkým kameným sloupem, aby nebyl vidět.

Martin Hlavatý v hlavní roli,
foto Václav Novotný

Babička ta byla ráda, že tanky stojí u hospody a děda do ní pár dní nepůjde. (smích) Prostě jak jsem říkal na začátku, takové zážitky přicházejí v nejtěžších chvílích.

Téma je to odvážné, jak na to diváci reagují?

ŠH: Buď přijdou lidé, kteří se mě ptají, jak tak mladý člověk (Štěpán je nar. r. 1986), který o tom ví houby, mohl tak pravdivě popsat ty události. Nebo za mnou nepřijdou a cestou z divadla nadávají, že to takhle vůbec nebylo! A že jsme všichni, co tu hru připravovali jen ovce západu!

A jaký je tvůj názor na období, které popisuješ? A zvláště nyní, kdy nás čekají předčasné volby a preferovaná strana se potajmu schází z komunisty?

ŠH: Svoboda jde ruku v ruce s osobní zodpovědností za svůj život. A jak řekl Churchill: „Lepší, než předpovídat budoucnost, je vytvořit ji.“ Až pochopíme, že náš život neovlivňují politici ale my sami, pochopíme rozdíl mezi totalitou a svobodnou (demo)demokracií.

Text: Mgr. Alena Kubínová
Fotografie: Martin Hlaváček

JOSEF A JEHO SNY V TŘEBECHOVICÍCH

(Místo recenze)

Rudolf Faltejsek mi poslal kopii dopisu, který napsal do Třebechovic Pavle Lochmanové, nadané zpěvačce a dobré amatérské herečce. Začínala před lety u Rudolfa v jeho inscenaci *Černošského pánaboha*, hrála Archanděla. Letos se pustila do zajímavého projektu – nastudovala hudební inscenaci *Josef a jeho sny*, jen tak soukromě, pro přátele, autorská práva na něj jsou nedosažitelná. Rudolf byl v říjnu na generálce, hleděště do posledního místečka plné, hrála k tomu velká kapela, zpívaly sbory mužské i ženské, byla to spíš opera nebo muzikál, Pavla moc dobře naranžovala všechny scény. A celé to vzniklo „mimo půdu“ trebechovického Symposionu... Dopis po jisté úpravě – se svolením autora – otiskujeme.

Saša Gregar

Milá Pavlo Lochmanová, moc děkuju za pozvání na generálku *Josefa a jeho snů*. Už začátek byl překvapující – já neměl kde zaparkovat, co tam bylo aut! A když jsem vešel do sálu, tak jsem si málem neměl kam sednout. Generálka, a ono bylo víc plno, než když přijdou hrát ochotníci odjinud. Tak jsem se rozhlížel po sále, co je tam nového a vida - výstavy obrazů žáků vedlejší školy se proměnily na stálou expozici. To je mimochodem vynikající nápad paní Mgr. Faltové, učitelky oněch dětí. Přivede je do divadla a ještě to použije jako inspiraci pro jejich tvorbu. Pak jsem si všiml, že v sále je i nová baterie reflektorů. To pěkně zahřeje u srdíčka, že se někdo stará o kvalitní podmínky pro jevištní tvorbu. Jevišťe bylo otevřené, opona roztažená, na horizontu pruh bílého plátna, na bočním výkrytu se usmívaly velké květy. Tak jednoduchá scéna a mají

tam odehrát docela složitý děj? To jsem zvědav, jak to udělají.

Psala jsi mi, že tě musel pan doktor Derner přemlouvat, aby ses ujala režie. A udělal dobře, že tě umluvil. K tomu dodávám: základním úkolem režiséra je, aby do dění na jevišti vnesl řád, zorganizoval všechny složky tak, aby působily na diváky a umožnily vnímat předkládané dění. To se ti povedlo mimořádně dobře. Představení má švih, tempo, pořád je na co se dívat, a to vydrželo celou hru, nikde „nespadl řemen“ – to bylo nádherné.

Jen pro úvahu pro příště: otevřená opona je módou posledních let. Je to jakýsi pokus o překročení kukátkového divadla, snad přeložení do volného prostoru, nevím. Opona je ale vynález velmi důmyslný. Používali ji už staří Římané a věděli proč. Dokud je zatažená – nehrajeme. Jak se pohne, začne se něco dít. Představ si, že byste ji měli zataženou. Najednou se na oponě rozsvítí ostrý štych světla – opona se rozhrne – a z jeviště napochodují muzikanti ve slavnostním oděvu (nebo v kostýmech?), postaví se ke svým pultíkům – ozve se komorní „A“, orchestr ladí – to už diváka ohromně vtahuje do děje. A nástup vyvrcholí nástupem dirigenta. A pak se opona otevře a my vstupujeme do děje. Pan doktor musel asi přemlouvat víc lidí, než

jen tebe. Je to radost vidět orchestr obsazený od mladičkého bubeníka až po starší zkušené hráče. Navíc orchestr zní velmi dobře, ocením to, byť nejsem muzikantský odborník.

A na jevišti – mísí se tam omladina se zkušenými staršími, vytváříte podivuhodné spojení lidí různých profesí a stáří a vzdělání, které určitě spojuje radost z tvořivé práce a odpovědnost podřídit se kázni ve prospěch celku. Ani si to možná neuvědomujete, ale objevili jste pro mne znovu příklad toho nejcennějšího na společenském životě.

Ale v tomto místě musím poznamenat, že vytvořit první dílo dalo jistě obrovskou práci a odříkání, ale že je to jen začátek. Podruhé a potom stále znovu, to je běh na dalekou cestu, mnoho lidí cestou ztratíte, mnoho jich přibude – což je vlastně to nejdůležitější. (Jen moje úplně osobní připomínka – proč jste museli vytvořit nové sdružení, proč nejste Symposion – jako beseda duchovní, antického vzoru, jak ji vložil do vínku třebechovickým ochotníkům dr. Simon? Nikdy jsem nechápal to dělení v Třebechovicích na různé spolky – ale to jen moje poznámka, protože cítím velkou hřivnu spolku, co byl založen v roce 1945.)

Ale zpátky k představení – povedla se ti řada věcí, které přispívají ke zdaru celku. Především kostýmy.

A sbor dívek – deset nádherných žen s krásně zvládnutým pohybem – navíc se podařilo, aby se žádný pohyb neopakoval, pokaždé byl nový a překvapivý. Dal bych ti za pohyb jedničku s hvězdičkou – že se ti to povedlo i s chlapama, to je malý zázrak. Prostě je tvoje práce se sborem mimořádně kvalitní, nebojím se říct profesionální – a určitě tady zhodnocuješ i svou letitou zkušenost z pohybového tělocviku.

Povedlo se ti moc pěkně motivovat herce, nic nevypadá jako drezura, což je obrovská deviza režiséra. Herecký projev je přirozený a působí autenticky, výkony faraona, Putifara, paní Putifarové, jednotlivých bratrů Josefových – to je mimořádná kvalita a pochvala. Nemám k dispozici autorský text, k hlubšímu rozboru bych si to musel přečíst, ale výkon, který jsem viděl na generálce byl mimořádný. Jedinou diskusi bych vedl v oblasti dramaturgie. To, co jsem viděl, bych spíš nazval operou než muzikálem, mluveného textu je tam pramálo. Stavba děje je konstruována stylem divadlo na divadle – tedy vedlejším dějem navozený hlavní děj. Nepoznám, co je autorův text a co je tvoje tvorba. Hlavní myšlenka: ono není nic nového pod sluncem, stále je to stejné – ve starém Egyptě, jako dnes u nás, z toho vyčnívá i bez prologu, kterým rozumím ty dva mladé lidi, kteří se mají na chvíli odloučit – a začnou si hrát na „Josefa“. Podle mého mínění to není úplně sdělné, chtělo by to dotvořit. A pokud je to rámeček – měl by být dohrán i na konci. Co se stalo s těmi milenci? Vyřešili si svůj problém?

Ještě jednou blahopřeju a mějte se prima.

Rudolf Faltejsek

... z představení Josef a jeho sny

(V závěru dopisu následoval výčet konkrétních poznámek k režii, k hereckým výkonům, ke světlům, tak jak je Rudolf Faltejsek zformuloval pro případnou další práci na inscenaci. Pro rozsáhlost, ale i pro přílišnou osobní povahu, jsme je k otištění nezařadili, pozn. red.)

ZÁKREJSOVA POLIČKA POTŘETÍ

Ve dnech 12. až 16. října 2013 se uskutečnil díky vedení Tylova domu v Poličce již třetí ročník ne-soutěžní přehlídky amatérského divadla. Zúčastnily se ochotnické soubory z okolí a poprvé až z Ostravy. Repertoár byl pohodový. Veselohry letos zaplnily velký sál Tylova domu daleko větším počtem diváků než v předchozím roce.

Sobotním představením, které bylo již stodvacáté osmé uvedené na poličském jevišti od r.1869, zahájili poličtí ochotníci, jak jinak než kultovní hrou Fr. Zákrejse: *Anežka*. Tentokrát byla inscenace ve zkrácené úpravě režisérů Ladislava Vrabce a Petra Erbese doplněná vhodným promítáním interiéru namísto těžkých kulis. Hra zaujala i diváky, kteří znají obsah nazpaměť. Překvapením pro ochotníky a hlavně diváky byla přítomnost praprapravnučky Fr. Zákrejse, která po představení poličským ochotníkům v Divadelním klubu poděkovala za silný dojem, který v ní inscenace zanechala.

V neděli se představil soubor s názvem **Divadlo Devítka Ostrava** odpolední pohádkou *Jůlinka a kouzelné račí klepeto*. Večerní představení tohoto souboru s dobou trvání teprve několik let bylo hereckými výkony hodné ocenění. Rozvodová komedie *Kachna na pomerančích* mne i diváky pobavila.

Další soubor z nedaleké **Korouhve** obnovil činnost před pár lety a dal si název **Prut**. Opět ve snaze pobavit diváky připravili v neobvyklé úpravě *Lucernu* s názvem *Kněžna se vrací*. Dočkali se potlesku vestoje zaplněného sálu.

V úterý přijel **Hornoujezdský ochotnický spolek** s hrou Pavla Němce *Amant*. I oni svým hereckým výkonem nezaostali za svými kolegy a divák se pobavil.

Zakončení bylo symbolické. Ukázkou ze hry *Hymna* Ladislava Smoljaka otevírali na schodech Jiráskova divadla v Hronově ochotníci ze **Žďáru nad Sázavou** letošního ročníka Jiráskova Hronova. Velice si s inscenací přáli vystoupit na divadelních prknech v Poličce. Přání se stalo skutkem. Spojení pěveckého sboru s činohrou umocnilo představení natolik, že všichni návštěvníci odcházeli z hlediště s úsměvem.

A tak za pět dní skončila opět jedna zdařilá kulturní akce. A pokud to situace (myslím finanční) dovolí, už nyní se můžeme s vedením Tylova domu těšit na čtvrtý ročník „Zákrejsovy Poličky.“

ing. Jan Matouš,
člen výboru DST Polička

POSED 2013... S MARIANEM PALLOU

POSED je podzimní setkání divadel. Posed je amatérská divadelní přehlídka, tvůrčí dílna a setkání divadelních nadšenců odkudkoliv.

Probíhá vždy (jak název napovídá) na podzim a to v divadle Trám a výjimečně i jinde. A probíhá odněpaměti...

Letos se Posed vrátil k původní myšlence: zadat téma jako domácí úkol pro oslovené divadelníky, sejít se na Posedu a předvést výsledek divadelního snažení. Letošním tématem bylo Cokoliv od Mariana Pally. Palla je prozaik, básník, výtvarník, publicista, recesista... a především pozoruhodná a nepřehlédnutelná osobnost současné české literatury. Možná si stačí přečíst název jedné z jeho povídek: „Jak zalichotit tlusté ženě“. Mariana Pallu si přečetli a pokusili se o něho: Céčko, Bublín z naší Dramatické školičky, student pražské DAMU a naděje českého divadla Jakub Maksymov, soubor dramatického oboru ZUŠ F. A. Šporka Jaroměř pod vedením Jarušky Holasové a taky výtvarník a příležitostný bluesový muzikant Jindra Pevný z Pomezí u Poličky. A toho všeho se zúčastnil Marian Palla osobně!! Taký přečetl něco ze své nejnovější tvorby...

To však zdaleka nebylo na letošním Posedu všechno. **Divadlo Někdo** – tedy vlastně Jakub

Céčko Svitavy

Mariana Pallu si přečetl
i soubor Někdo

Maksymov - zahrál hru podle Karla Čapka: *Uměl létat*. O nacházení kouzel v sobě samém... Tato loutkářská performance byla k vidění třeba na Loutkářské Chrudimi, či na Jiráskově Hronově.

Do Svitav opět přijeli mladí loutkáři z Francie. Z malého města Villecresnes. Soubor **Bas les pattes** – což česky znamená Ruce pryč. Již mnoho let trvá přátelství mezi francouzskými loutkáři pod vedením Isabelle Durant (absolventky pražské DAMU) a naší Dramatickou školičkou. Před rokem byli naši ve Francii, dnes přijeli Francouzi k nám. A dovezli slavného *Pinnocchio*!

A inscenace *Chlebová lhota a Haló, Jácíčku!* si na Posedu zahrály i soubory **svitavské Dramatické školičky – Naopak a Málo** (za Jácíčka dostal soubor cenu na letošní Loutkářské Chrudimi!) - vedené Janou Mandlovou.

A Posed začal v Tyjátru koncertem kapely **Schodiště**, což byl původně Nahoru po schodišti dolů band. Kapela, která si bere z nepřeberného množství hudebních stylů vše, co jí přijde pod ruku. Nestačí slyšet, musí se i vidět!

A Posed skončil úžasně: *Pohyblivé obrázky Hanky Voříškové a manželů Vedralových*. Malé události mezi nebem a zemí. Obrázky, které Hanka Voříšková kreslí a maluje, uvedla do pohybu a vzniklo divadlo, které Helena a Jiří Vedralovi doprovází a dotváří hrou na kytaru, housle, hrací strojky a perkuse. Úžasné představení! Úžasná inscenace oceněná v Chrudimi, Písku, Hronově a dokonce byla nominována na mezinárodní festival Divadlo Plzeň 2013 – mezi mimořádná a pozoruhodná profesionální divadla z celé Evropy!

Myslím, že jsem vyjmenoval mnoho důvodů, proč si pocestní přišli posedět na letošní POSED! Hezký podzim s divadlem nejen ve Svitavách!

Petr Mohr

ŠEST MALÝCH DIVADEL V CHOCNI

Divadelní setkání souborů, které nemají příliš příležitostí se potkat, pořádala Hanka Voříšková V Chocni. Přehlídka nazvaná ŠEST MALÝCH DIVADEL uvedla představení spřátelených souborů uměleckých škol z Jaroměře a Žamberka, které pracují pod vedením dvou významných osobností východočeského dětského a loutkového divadla, Olgy Strnadové (Žamberk) a Jarky Holasové (Jaroměř).

Hanka V. na žádost o zprávičku odpověděla: „Myslím, že se setkání vydařilo. To byl hlavní záměr: aby se potkaly děti Oliny a Jarky, protože ony se myslím ještě nepotkaly, aby viděly navzájem svoje kousky. Navíc tam byl Karel Šefrna, mluvil s nimi o jejich představeních i o jiných a vůbec o divadle a o životě - tak to měly i se seminářem. Diváci byli báječní, takže já jsem byla úplně šťastná,

že se dobrá věc podařila. Po těch mých letošních cestách s divadlem po světě zase něco malého a milého u nás doma. Kdybys chtěla mít nějakou zprávu od diváka zvenku, tak by ti možná něco mohl napsat Karel. Byl tam a vypadal potěšeně.“

A Karel napsal...

V neděli 10. listopadu uspořádala Hanka Voříšková ve „svém“ zámku v Chocni divadelní přehlídku, kde jsme viděli šest mladých představení. Takoví divadelní dorostenci, ale představení, řekl bych, no radost pohledět. Dvě režirovala Jarka Holasová - ZUŠ Jaroměř, dvě Olina Strnadová - ZUŠ Žamberk a dvě Kuba Maxymov, t.č. DAMU Praha. Některá jsme viděli na Loutkářské Chrudimi, ostatní zcela určitě uvidíme na přehlídkách v příštím roce. Recenze na ta „stará“ představení psali jiní a na ta nová budou určitě psát příští rok. O to mi tentokrát nejde.

Chtěl bych připomenout jeden fenomén, který mi přišel v Chocni na mysl. A totiž. Máme u nás systém krajských a celostátních festivalů, který je dotován státem a který myslím, že dobře funguje. Někde dokonce za pomoci dobrovolných nadšenců obdivuhodně. A pak ještě funguje druhá kolej, festivaly-setkání, která už dlouhá léta vytvářejí divadelníci sami, nezávisle na státu, jaksi ve vlastní režii. Kam až moje vzpomínky sahají, byl to v 70. letech Luděk Richter, který vymyslel (S)hledání, později Přelet nad loutkářským hnízdem. Pozdější organizátoři Přeletů ovšem zcela opustili tu základní myšlenku osobních setkání divadelníků, které spočívalo v debatách o viděném, v navazování trvalých přátelství a k pocitu sounáležitosti loutkářů, nezávisle na profesi. Ale ty ideály zůstaly v paměti a navázaly na ně Posedy (podzimní setkání divadelníků) organizované Petrem Mohrem a souborem Baret S v Jičíně, později ve Svitavách. Těch malých festivalů bylo určitě víc. Připomínám

Hanka Voříšková

jenom ty, které jsem poznal osobně a na které dodnes vzpomínám a kde jsem našel divadelní přátele na celý život. A tak mi v Chocni došlo, že se nepozorovaně narodil nový festival, který se letos jmenuje Přehlídka 6. Jeho tradice vznikla už před šesti lety, ale prazáklad má možná někde na lidové konzervatoři, kde jsem se potkal s temperamentní Hankou už více než před dvaceti lety. Ale rysy, která měla (S)hledání, ten choceňský festival má. Všichni účastníci vidí všechna představení, mohou si o nich vzájemně vyměnit názor, čehož jsem byl neplánovaně svědkem, když jsem byl dotázán souborem ze Žamberka, co si myslím o představení Kuby Maxymova. A tak jsme si povídali o Karlu Čapkovi, metaforách a touze člověka po svobodě... Možná, že by se mělo najít trošku víc času na debaty, ale jinak přehlídka měla tradičně krásnou atmosféru, byla hojně navštívena občany z Chocně a bylo to zasvěcené občanstvo. Hanka Voříšková je nepochybně osobností, která spoluuvytváří kulturnost města, lidé ji respektují a mají ji rádi.

Hanko, děkuji za velice povedenou přehlídku, bylo nám tam dobře. Potkali jsme se s přáteli a určitě se všichni těšíme na Přehlídku 7 v roce příštím.

Karel Šefrna

3X Z LDO ZUŠ F. A. ŠPORKA JAROMĚŘ

LDO v Jaroměři má čtvrtstoletí
a oslavuje, kudy chodí

Literárně-dramatický obor je v tomto školním roce pětadvacetiletý. Je tedy dávno dospělý, stojí zcela pevně na vlastních nohách, leccos už zažil a má své výsledky... Cestou dramatické výchovy připravuje žáky a studenty „do života“ a to nejen profesního, ale i osobního. A divadelně je k vidění u nás i v zahraničí. Do další pětadvacítky mu přejme hodně sil a elánu, nápadů a fantazie, úspěchů a neobyčejných zážitků na obou stranách forby.

K těm říjnovým a listopadovým neobyčejným zážitkům patřila představení inscenace *Hotel* ve Slovinsku, pohádka *Císařovy nové šaty* v divadle Disk v Praze (scéna DAMU), představení *Jeho tygr* v pražském divadle Minor na Přeletu nad loutkářským hnízdem (přehlídka toho nejlepšího a nejinspiračnějšího z tvorby profesionálních a amatérských loutkářů za uplynulou sezónu), představení *Pastýřky putující k dubnu* na Náchodských dnech

poesie, *Lakomá Barka* a *Císařovy nové šaty* na divadelním festivalu Šest v Chocni.

K nezapomenutelným bude patřit setkání s prozaikem, básníkem, výtvarníkem, recesistou a performem Marianem Pallou na POSEDu ve Svitavech, kde nejstarší studenti inscenovali za účasti autora netradičně formou happeningu v netradičním prostoru netradiční Pallovu prózu z knihy „Zameť mou hrud“ pod názvem „Obočí“.

Začátek výročního školního roku utekl jako voda v Labi. A protože dvakrát nevstoupíš do stejné řeky, pracujeme dál na sobě a na nových projektech. Zlomme vaz!

Jarka Holasová

DOBRO DOŠLI V SLOVENIJI, DOBRO DOŠLI V ŠMARTNEM V ROŽNI DOLINI!

Od čtvrtka 10. října do neděle 13. října 2013 představoval soubor **Mikrle ze ZUŠ F. A. Šporka** východočeské loutkářství ve Slovinsku. Soubor zahrál v kulturním domě ve Šmartnu představení své rakvičkárny *Hotel*, Jarka Holasová pro děti v základní škole pohádku K. J. Erbena *Hrnečku vař!* a potom pro dospělé představení podle pohádky B. Němcové *O slepičce*. Vlastimil Kovář vystoupil v místním kostele

Soubor Mikrle s přáteli ve Slovinsku

sv. Martina v rámci česko-slovenského večera. Naše společné účinkování bylo velmi srdečně přijato. Navštěvu organizovala Darja Grdina a Kulturno umetniško društvo Šmartno v Rožni dolini. Navštívili jsme Savinjské Alpy, byli na Šmartinském jezeře a prohlédli si Loutkové divadlo v Mariboru, potkali se „starými“ známými a poznali nové. Česko – slovenské přátelství se tedy rozvíjí a bude pokračovat v Jaroměři v roce 2014, kdy nás čekají Slovenské dny v Jaroměři. Měly by být hudebně-divadelní. Už teď se těšíme a všechny na ně už nyní zveme!

Jarka Holasová

Císařovy nové šaty v Disku na DAMU v Praze

V neděli 13. října jsme s *Císařovými novými šaty* vyjely do Prahy na první ročník festivalu DVD (Děti-výchova-divadlo), který organizovali studenti Katedry výchovné dramatiky DAMU a kam nás pozvali. Sešly jsme se už o půl sedmé ráno a naložily loutky a paravan. Nejela s námi Jarka, ale Naďa, protože Jarka byla ve Slovensku. Moc nám to nevadilo, Naďa je moc fajn a známe se s ní už ze zájezdu na Slovensko, kam nás doprovázela a věděla co a jak... Cesta byla příjemná také díky Markétě, která nás na cestách pravidelně obveseluje. Složily jsme si věci do divadla Disk, moc se nám tam líbilo a zbýval nám ještě nějaký čas, zašly jsme tedy na Karlův most. Bylo to neuvěřitelné, protože byl skoro prázdný. Bylo půl deváté. Když jsme dorazily zpět, program už za chvíli začínal, využily jsme volný čas a rozhýbaly se a rozmluvily. Program začal představením *A klidný bude Canterville*, potom následovalo sedm skvělých recitátorů. A pak my. Představení se nám povedlo. Měly jsme z něj i z diváků dobrý pocit. Potom jsme viděly *Proč se dítě vaří v kaši* podle Aglaji Veteranyi. Po obědě byla prohlídka DAMU, byla pěkná i scénka, kterou studenti pro

Soubor Skorojo před představením
na Karlově mostě

nás připravili. Následovalo představení *Budulínky* z Naivního divadla v Liberci a potom pro nás přijela Olinka s mikrobusem a jely jsme domů. Cesta zpátky byla klidnější, ale i tak zábavná.

za soubor Skorojo
Petra Březinová

(Poznámka pro neznalé: chválená Naďa je Naďa Gregarová a to tvrdí y v příčestích je proto, že jde o samé holky, tedy pardon, slečny. -ex-)

*** MEZIMĚSTSKÉ DIVADELNÍ HRY JUBILEJNÍ

Přehlídka amatérských divadelních souborů Meziměstské divadelní hry má letos jubileum. Svým 50. ročníkem se řadí k nejstarším přehlídkám amatérského divadla v ČR. Iniciátorem založení přehlídkové tradice byl místní **divadelní soubor J. K. Tyl**, který se nechal inspirovat vůbec nejstarší přehlídkou svého druhu, a sice Jiráskovým Hrono-

vem. První ročník Meziměstských divadelních her se uskutečnil v roce 1955. Pozorný čtenář rychle usoudí, že by letos měl být již 59. ročník. Není tomu tak, protože kontinuita konání přehlídky byla podvackrát přerušena, a sice v druhé polovině 60. let a první polovině 90. let minulého století. Bylo to, a patrně ne náhodu, v obdobích společenského a politického kvasu.

Meziměstské divadelní hry jsou v posledních letech přehlídkou rozloženou do období jednoho měsíce, hraje se zpravidla o sobotách. Na programu letošního jubilejního ročníku bylo šest inscenací pěti souborů z blízkého okolí a výběrově z míst vzdálenějších. Svou premiéru uvedl na přehlídce i domácí soubor J. K. Tyl, a sice komedii R. Cooneyho *Peklo v hotelu Westminster*. Hosty byly na meziměstském jevišti soubory **TJ Sokol Česká Skalice, Divadlo Broumov, Kolár Police nad Metují a Krakonoš Vysoké nad Jizerou** a 50. ročník Meziměstských divadelních her se uskutečnil ve dnech 2. - 30. listopadu 2013 (vždy v sobotu a neděli) v divadle na meziměstském nádraží. Pořadatelé Meziměstských divadelních her jsou Město Meziměstí a místní divadelní soubor

Aleš Kučera a Zdeněk Šimek
v představení
Peklo v hotelu Westminster

J. K. Tyl. Finančně přehlídku podpořil Královéhradecký kraj.

Soubor J. K. Tyl Meziměstí má ve městě již dlouhou tradici. V březnu oslavil svých úctyhodných 82 let. V zemi, kde mají desítky souborů více jak stoletou tradici a některé z nich překročily už dokonce druhou stovku, by bylo možné nahlížet na dvaosmdesátiletou historii jako na něco ne až tak převratného. Ale když si uvědomíme, že v pohraničním Meziměstí žilo v r. 1913 pouze 3,48 % Čechů a zbytek obyvatel byl německý, je to věk s málokterým českým souborem srovnatelný. Svoji domovskou scénu má soubor na nádraží. Hraje v původní čekárně nádražní budovy. Prý jen Meziměstí a Paříž mají divadlo na nádraží. Ale protože v Paříži jde spíše o kabaret, je meziměstský stánek Thálie patrně jedinou divadelní scénou, kde probíhající hru občas přehluší lokomotiva.

(O tomto jubileu
jsme se dočetli v *Místní kultuře*
- www.mistnikultura.cz,
autor: mis, mírně upraveno)

NÁCHODSKÉ DNY POEZIE 2013

Vášeň - Popel - Poezie

Již po čtvrté se do Náchoda vrátila, už jako domů, Poezie. Náchod se na celý listopad přidal k téměř stovce měst, v nichž se odehrávají Dny poezie a dlužno říci, že plamen, jímž poezie v Náchodě hoří, je plamenem žhnoucím nadmíru vášnivě. I leckteré krajské metropole přikládají rozhodně skromněji.

I letos se nesly Náchodské Dny poezie ve znamení pestrosti. Poezie vzplála hned na několika „ohnišťích“, hořela v Alternativním čajovém klubu Poklop, Krčmě Maštal, Městské knihovně Náchod, Divadle Pod zámkem náchodské ZUŠ i na pořadatelském Jiráskově gymná-

ziu. Hořela autorská čtení (Petr Halmay a Justin Quinn, takže letos i s mezinárodní účastí), performance (Petr Nikl), divadla poezie (DREJG, RÁJ, Divadlo s dvaceti zaměstnanci, Hanka Voříšková, Geisslers Hofcomoedianten), koncert (Martin Kyšperský) i již tradiční fyzické básnictví (Petr Váša).

Program Náchodských Dnů poezie 2013:

Pastýřka putující k dubnu - Divadelní adaptace poemy slavného amerického básníka Robinsona Jefferse. Společný projekt ZUŠ Jaroměř – soubor RÁJ a DREJGu Náchod.

Petr Nikl - Autorský večer tanečním krokem přeskakuje mezi čtením, koncertem, instalací a performancí. S autorem *Záhádek, Přeshádek, Blázníčku, Jeleňovitých i Lingvistic-kých pohádek*, inspirátorem výstav Orbis Pictus nebo Hnízda her, výtvarníkem, muzikantem, básníkem a hravým podivínem se může stát cokoli.

Petr Váša - Performance fyzického básníka Petra Váši (Ty Syčáci, Jasná páka, JAMU Brno), který tentokrát zaržá a zabuší kopyty v náchodské Maštali.

Vzpomínka na Magora - Poetický večer věnovaný básníkovi Ivanu Magorovi Jirousovi.

Martin Kyšperský (tentokrát bez Květů) - Sólový recitál předního květu kapely Květy. Poezie v plném květu.

Na hrobě bubnují padající pomeranče - Divadlo s dvaceti zaměstnanci uvádí Konstantina Biebla v divadelní koláži se zlatými plombami, kávou, harlekýnem, Gottwaldovou érou a výhledem na líbezné vrchy Středohoří připomínající japonský dřevoryt.

Ledové vlny - Justin Quinn (Ir.) a Petr Halmay (Cz.) klenou ze svých textů v autorském čtení poetický most napříč Evropou. Z ostrovů do jejího srdce.

Romeo a Julie (ve)dle Romia und Juliety - Barokní přepis proslulé Shakespearovy hry The tragedy of Romeo and Juliet v nastudování Geisslers Hofcomoedianten. První inscenace překladu Jany Altmanové, ve které se sváří rodiny Mundigů a Kapoletů, tragično s komičnem, cit a pragmatismus, pohyb a slova, postupy barokního a alžbětinského divadla.

Pohyblivé obrázky - Náchod Poezie v obrazech. Hanka Voříšková kouzlí obrazy z pod nichž se dere hudba Vedralových. Poezie čáry, čarovná poezie. Poetické výtvarné divadlo.

Zni!Blá!Zni! - DREJG: Jevištní koláž nejen z básnických textů o blázních, bláznění a bláznovství. V hlavních rolích Rotterdamský, Brant, Sachs, Shakespeare, Lear, Frynta, Villon, Morgenstern, Zátková, Nikl, Voskovec, Werich, Lennon, McCartney a četní další blázni.

MINIZPRÁVIČKA Z TRUTNOVA

Je známo, že v našem městě už delší dobu o sobě nedává vědět „velké“ amatérské divadlo. Pár z nás, kdysi bývalých členů trutnovského amatérského divadelního studia Klicpera, se zaměřilo na tzv. čtení. Po Fulghumovi, Ivance Deváté, Tereze Boučkové, Ireně Obermanové a dalších autorech jsme sáhli do jiného soudku, po trutnovském spisovateli česko-německého původu Josefu Mühlbergerovi. Trutnov je

místem, kde vedle sebe v minulosti po dlouhé roky žili Češi a Němci. Dnes je to téma velmi citlivé, po druhé světové válce došlo k nucenému odchodu většiny Němců. Byl mezi nimi např. i významný sochař Emil Schwanter a též literární historik a spisovatel Mühlberger. Pro Středisko česko-německého porozumění jsme nastudovali několik kapitol z Mühlbergerovy knihy *Kde jsem byl doma* a doprovodili živou hudbou (viola). Předcházela krátká přednáška o životě spisovatele, k navození atmosféry první republiky byly vystaveny obrazy a sošky dobových trutnovských umělců. Podařilo se nám zajistit vystoupení např. pro Klub bratří Čapků, na česko-bratřské faře, v Galerii draka... Pro inspiraci k reáliím jsme spolupracovali i s Galerií města Trutnova. Naše vystoupení pro spřízněné duše se setkává s docela příznivým ohlasem, proto se chystáme takových pořadů připravit víc.

-mileja-

**DIVADLO
 EXIL
 PARDUBICE**
 UVEDLO
 SLAVNÉ DRAMA
 BRATŘÍ MRŠTÍKŮ
 MARYŠA
 V SOBOTU 12. ŘÍJNA.

Soubor se k textu nepostavil pietně. Naopak. Vytáhl si z něj hlavní témata a zpracoval je po svém. Režisérka inscenace Kateřina Prouzová měla *Maryšu* v hlavě už dlouho. Když se v uplynulých letech pokusila v Exilu nesměle navrhnout, že by se mohl tento titul nastudovat, všichni si klepali na čelo.

„Docela to chápu, příběh z moravské vesnice 19. století. Nářečí, kroje. To dokáže opravdu odradit,“

Aleš Dvořák a Věra Zapletalová ve hře *Maryša*

vysvětluje režisérka, která si *Maryšu* odložila do šuplíku se scénáři, ke kterým se chce někdy vrátit a zrealizovat je. V případě *Maryši* platí, že štěstí přeje připraveným.

„Seděli jsme v hospodě a přemýšleli, co bychom si rádi zahráli. A naše herečka Radka Chladová mi připomněla *Maryšu*. Uvědomila jsem si, že máme v souboru Věru Zapletalovou (*Maryša*) a Václava Nováka (*Líza*). Ostatní role si také hned našli své představitele. Nadhlo mě to a hned druhý den jsem začala pracovat na scénáři,“ říká Kateřina Prouzová. Původní text Aloise a Viléma Mrštíkových doznal velkých změn. Zmizelo z něj nářečí a hodně se škrtalo. Dal se důraz na témata, která obstála v 19. století, ob stojí dnes a i za padesát let. Do inscenace naopak přibýly symbolistické obrazy. Scéna je minimalistická. Velký prostor dostala Lucie Hašková při tvorbě kostýmů. Hudební stránku inscenace vytvořil Jan Fikejz, jeho tvorba je na poli amatérského divadla ohodnocena řadou cen. Pravidelně skládá pro českořebovský Triarius a soubor SNOOP z Opatovic nad Labem. S oběma soubory Exil často a rád spolupracuje.

„Jsem zvědavá na reakce pub-

lika. Každý si totiž *Maryšu* představuje jinak,“ říká režisérka Prouzová.

PREMIÉRA
 DIVADELNÍ INSCENACE
 SEDMIKRÁSKY
 PROBĚHLA
 22. LISTOPADU 2013

Jde o existenciální komedii na motivy filmu z roku 1966 od Věry Chytilové. Uvidíte první převedení tohoto díla do divadelní podoby, která je barevná a okořeněná hudbou Patrika Bergmana.

Po této látce sáhla režisérka Lucie Hašková. Všimla si totiž, že film je hodně „cítit“ divadlem. Napsala podle něj scénář. Je to pro ni především pracovní text. Všechno se tvořilo přímo na zkouškách.

„V hlavních rolích Marie a Marie hraje Věra Zapletalová a já. Protože jsme ve stejném věku a můžeme si hrát na to, že jsme mladší než ve skutečnosti, a nebude to blbé. Také pro to, že jsem s Věrou chtěla dělat na něčem komorněji obsazeném,“ nechává nahlédnout do obsazení Lucie Hašková.

<http://www.divadloexil.cz/>

DIVADELNÍ SOUBOR SYMPOSION TŘEBECHOVICE

vedl 16. listopadu 2013 novou
premiéru

Tak trochu Dekameron.

Inscenace vás zavede do malebného italského městečka, kde s jeho obyvateli prožijete několik příběhů o lásce, nevěře, žárlivosti a touze.

Podle povídek renesančního autora Giovanniho Boccaccia, a tento pán měl velké porozumění pro lidské slabosti, především ty, které jsou spojené s nejkrásnějším citem – láskou, zdramatizovali členové divadelního souboru Verva, pro DS Symposion Třebechovice upravila a režie se ujala Jiřina Krtičková.

LOUTKÁŘSKÁ PŘEHLÍDKA V LIBČANECH

Ve dnech 3. - 24. listopadu 2013 se konal v hostinci U Bohouše už 40. ročník loutkářské přehlídky **O cenu**

Matěje Kopeckého. O přízeň publika se ucházely následující soubory a inscenace:

Lidový loutkář Jiří Polehňa

- *Neposlušná kůzlátka*

Loutkové divadlo Maminy Jaroměř

- *Žabí princ + Šly žížaly k moři*

(Režie Jana Dvořáčková)

ZUŠ Chlumec nad Cidlinou,

LS Za Dvěmi

- *Kdo je statečný*

(Režie Romana Hlubučková)

BODI Jaroměř

- *Sněhová královna*

(Úprava textu a režie: Roman Bedřich Bauer)

Klub loutkářů Úpice

- *Drak*

(Režie a úprava textu Pavel Kubiček)

Klub loutkářů Úpice a jeho pohádka Drak se nejvíce líbila dětskému publiku libčanské přehlídky. Dětská porota jim udělila Cenu Matěje Kopeckého.

Dětský soubor Blechy Jaroměř, Šly žížaly k moři,

VRCHLABÍ Krkonošův divadelní kvásek už podesáté!

Nepochybně si už všichni všimli, že teploty definitivně opustily letní hodnoty a přišel podzim. Většina obyvatel zaznamenala proměnu hlavní ulice, která se z frekventované a rušné dopravní tepny změnila v příjemnou, zvláště o víkendech, takřka pěší zónu lázeňského typu. Pouze jen ti nejbystřejší zaznamenali zásadní kulturní „informaci roku“, která se objevila v nenápadné skříňce **Vlasteneckého Divadelního Spolku „Vlastík“** (dále jen VDS „Vlastík“) na Náměstí T. G. Masaryka. Ano, je to tady! Po dlouhých pěti letech se Vrchlabí opět dočkalo premiéry VDS „Vlastík“! Ale pozor !!! Půjde o první autorský kus a navíc na „echt“ vlastenecké téma! Tedy premiéra dvojnásobná!!!

Divadelní hru *Synové Velké Metalice*, která pojednává o posledních okamžicích a tragické smrti Hanče a Vrbaty na Zlatém návrší během velikonočního pondělí v roce 1913, uvidí jako první právě diváci ve Vrchlabí, kde také budou mít nositelé jmen Buchar, Hanč, Harrach a Vrbata na představení vstup zdarma. Hra *Synové Velké Metalice* bude uvedena v rámci divadelní přehlídky „Krkonošův divadelní kvásek“, na jehož jubilejní desátý ročník jsme u příležitosti letošního 15. výročí založení VDS „Vlastík“ pozvali opravdové „divadelní delikatesy“. V anglickém Stratfordu jsme oslovili soubor Shakespeare Memorial Theatre, ze španělské Malagy soubor La Lorca a z Ruska moskevský Balšoj Teatr. Zda bude naše úsilí korunováno úspěchem se diváci přesvědčí během divadelní přehlídky na přelomu listopadu a prosince 2013 (konkrétně 26.11., 3.12. a 7.12.)

Poznámka: Pokud některý z výše jmenovaných souborů nebude moci ve Vrchlabí vystoupit, ve stejném termínu a za stejných podmínek odehraje své představení Synové *Velké Metalice* VDS „Vlastík“.

Ivo F. Farský-VDS „Vlastík“

Poznámka redakce: Doneslo se nám, že zahraniční soubory nedorazily a tak Vlastík 3x premiéroval svou novou inscenaci, prý úspěšně. Taky jsme se dozvěděli, že Divadelní kvásek je letos poprvé Krakonošův a není desátý, ale třináctý, jen se ta kulatá desítka souboru nějak víc líbí. Takže takhle klamou budoucí divadelní historiky!

NOS NECHANICKÝ OCHOTNICKÝ SPOLEK

Jedenáct nadšenců všech věkových skupin se rozhodlo, pod křídly Odboru kultury MěÚ Nechanice, vzkřísit tradici ochotnického spolku „Kolár“ v Nechanicích. Postupem doby se ustálil název naší skupiny **NOS – Nechanický Ochotnický Spolek**.

Naší první nastudovanou hrou byla francouzská lechtivá komedie z prostředí plastické chirurgie autora L. Ruquira - *Uděláte mně to znova?*. Po velkém úspěchu na premiéře následoval na domácí scéně další úspěch při repríze o několik měsíců později. S touto hrou jsme vystoupili rovněž na divadelní přehlídce v Sadské, v Třebelchovicích a chystáme se do Nového Hradce Králové.

Časem se počet členů spolku rozrostl na 18. Z toho je 14 herců, 2 technici, vizážistka a režisérka. V profesním životě lidé z různých oborů (pedagogové aktivní i v důchodu, historik, technik, podnika-

telka a další) se pravidelně jednou týdně na přibližně 3 hodiny scházejí v prostorách Kulturního domu v Nechanicích. Všechny kulisy, rekvizity a kostýmy pocházejí z osobních zdrojů členů souboru a jejich známých. Co neseženeme, to si více či méně zdárně vyrobíme. A jak vybíráme hry? Principálka a režisérka udělají předvýběr cca 3 až 5 her, které si všichni pročtou, a pak demokraticky hlasujeme.

V současné době spoluorganizujeme s Městem Nechanice a s finanční podporou Královéhradeckého kraje přehlídku ochotnických divadel v Nechanicích, na jejímž závěru bude uspořádána výstava k historii ochotnictví v Nechanicích a proběhne premiéra námi nově zkoušené hry *Rozmarný duch*.

Program celé přehlídky je následující:

září – prosinec 2013

Divadelní spolek SYMPOSION z Třebelchovic pod Orebem

- *Ženitba*

Divadelní spolek SKLERÓZA

z Hořic - Dlouhý

Divadelní spolek OBĚDOVICE

- *Normální blázninec*

Divadelní spolek „UČITELKY HRAJÍ DĚTEM“ z Nového Bydžova - Kterak děd Vševid chytrost ztratil

26. 1. 2014, od 17:00 hod

Divadelní soubor Občanské besedy v Opatovicích nad Labem

SNOOP - Světlá

2. 2. 2014, od 17:00 hod

Divadelní soubor při TJ Sokol Předměřice nad Labem

- *Pan radní si neví rady*

23. 3. 2014, od 17:00 hod

NOS - nechanický ochotnický spolek - Rozmarný duch

Výstava se bude konat v malém sále KD od 19. 3. 2014 do 25. 3. 2014.

[http:](http://ochotnici-nechanice.webnode.cz/)

[//ochotnici-nechanice.webnode.cz/](http://ochotnici-nechanice.webnode.cz/)

STUDIO PH -POHÁDKA HRADEC KRÁLOVÉ

Vážení a milí čtenáři Hromady, v následujících řádcích se s vámi chci podělit o několik zážitků z pestrého života nadšených divadelních ochotníků z nedávné minulosti i očekávaných v blízké budoucnosti.

Naše uskupení nese název **Studio PH-pohádka** a náš otisk do historie neprofesionálního divadelnictví je už poměrně hluboký – začínali jsme jako komorní divadelní a hudební scéna koncem sedmdesátých let 20. století a do 21. stol. jsme vstoupili autorskými činoherními pohádkami. To vše na domovské scéně v Adalu na tř. ČSA v Hradci Králové, odkud čas od času vyrážíme s pohádkami tu do přírodních amfiteátrů či kamenných scén mimo HK, tu do prostor dětské kliniky Fakultní nemocnice HK a dá se říci, že naším druhým domovem se stal Šrámkův statek v Pileticích, kde už několik let úspěšně klameme veřejnost předstíráním obyvatel Piletic a zároveň přibližováním života a zvyků našich předků, které se vážou k nejruznějším lidovým tradicím. Naposledy jsme tam letos u příležitosti stavění máje a 21. výročí založení folklórního souboru Dupák, předvedli v dubnové předpremiéře *Pohádku od pece aneb jak Kuba k rozumu a ke štěstí přišel* – autorskou prvotinu členky souboru Olinky Hanišové. Premiéru jsme uvedli na domovské scéně v září, když v mezidobí představitelka milé a chytré Aninky položila do kolébky vlastní miminko.

Potěšila nás nová výzva ke spolupráci s Městskými lesy HK a ke Dni dětí jsme na Mazurových chalupách uvedli pohádku naší herecké kolegyně a autorské stálice Marty Boštickové *Nepovedená strašidla*. Měla se odehrávat v kulisách nádherné okolní přírody, ale počasí se

D I V A D E L N Í

Z pohádky Piráti bez pokladu Studia PH

do věci silně vložilo a tak děti i dospěláci pohádkový příběh prožívali v interiéru chalupy. Díky velké představivosti dětí a nutno říci, že i dospělých, byl pro aktéry (včetně psa) velkou odměnou za velkou improvizaci na malinkém prostoru, přes nějž přicházeli další a další diváci, nadšený potlesk. I nezasvěcení jistě pochopí, že takové zážitky jsou pro herce významnou složkou koření komediantského života. Vždyť kdyby vše vždy probíhalo tak jak má, nebylo by nač vzpomínat.

Podzim je ve znamení velké oslavy 94. narozenin nejstaršího hrajícího člena našeho souboru Františka Klímy a uvedení obnovené premiéry pohádky Marty Boštíkové *O čertici Bertě*. A když se ujme vlády měsíc prosinec, ustrojíme se opět do stylizovaných krojů Hradecka a na Šrámkově statku seznámíme návštěvníky se zvyklostmi vázanými na tento měsíc a k tomu upečeme buchtíčky plněné mákem, máčené v sirobu a válené v perníku. A na domovské scéně předznamujeme vánoční atmosféru pohádkou Marty Boštíkové *Jak přelstít draka aneb posel nebes*, kdy s námi účinkují nejmladší zpěváci chlapeckého sboru Boni Pueri.

Na rozloučenou vám prozradím,

že už teď jsou v plném proudu přípravy na uvedení zbrusu nové pohádky, kde si zahrají i živá zvířátka. O čem bude, to naznačuje její název – *Čertice Berta a Kačule poznávají svět*.

Tak na viděnou, přátelé!

Za Studio PH-pohádka
zve Ilona Holasová

<http://www.phpohadka.cz/>

HALO Z LIBOŠOVIC

Halo, halo, halo, na vědomost se dává, že po skoro 30 letech se znovu začíná hrát divadlo v Libošovicích.

Zdejší divadelní soubor byl původně založen roku 1919 po názvem DS Sokol. V roce 1955 zde byl založen i divadelní kroužek Osvětové Besedy. V roce 1956 se zdejší soubor zúčastnil se hrou *Třetí zvonění* v soutěži Lidové Umělecké Tvořivosti. Od roku 1957 byl DS Sokol pod Osvětovou besedou. V roce 1965 přejmenován na Di-

vadelní klub Vesna. V roce 1983 soubor nastudoval hru *Ženský boj* v režii pana Fryšného. Tato hra měla velký divácký ohlas. To, že se uskutečnilo 18 repríz, bylo moc krásné. Poslední nastudovaná hra byla v roce 1984 *Muž na taliři*. V roce 1985 bylo jeviště v Hotelu Český ráj v Libošovicích zazděno a místo něj byla provozována vinárna.

Po roce 2000 byla vinárna zrušena a jeviště zase vybouráno a dáno do provozu, ale již se nedochovala žádná divadelní technika ani opona. Jen na půdě ve škole zůstalo pár kulis, které dokumentují činnost tohoto spolku. V roce 2012 byl vytvořen první pokus o znovuoobnovu činnosti, ale pro nezáměr bylo vše odloženo na neurčito.

Na jaře 2013 přišlo pár místních lidiček s návrhem, že by se mohlo zase nějaké divadlo zahrát. A prvotina bude pomalu na světě. Znovu se buduje alespoň základní divadelní osvětlení, výkryty a vše co je potřeba k divadlu. Nadšení herců je podporováno místním obyvatelstvem a Obecním úřadem. Řada lidí pomáhá s přípravou pro zavěšení opony, výkrytů, oprava osvětlení, nákup osvětlovacího pultíku... Bylo potřeba udělat nové rozvody elektřiny ke světlům. Proto patří poděkování těmto spoluobčanům: Jaroslav Valášek, Pavel Podlipský, Karel Franče, Božena Frančová, Mirek Svoboda, Jakub Pošepný, Radka Svobodová, Obecní úřad Libošovice a KIS Hronov. Děkujeme za pomoc.

Ještě do konce letošního roku bude premiéra hry *Uděláte mi to znovu*. A na závěr ještě info o názvu obnoveného spolku, ten se dnes jmenuje **LOS**. Tak zase jeden malej souborek se klube na svět. S pozdravem

Jiří Pošepný

Na facebooku jsme se dočetli, že premiéra bude 27. 12. 2013

(red)

VÝCHODOČEŠI NA NÁRODNÍCH PŘEHLÍDKÁCH

62. LOUTKÁŘSKÁ CHRUDEM VÝCHODOČESKÝMA OČIMA

Podle plakátu LCH se v sobotu 29. 6. vůbec nehrálo a podle webových stránek LCH, které spravuje Chrudimská beseda, také ne (ale tam bylo ex post vše doplněno). V sobotu se totiž slavily 220. narozeniny Josefa Ressela, takže se tak stalo zřejmě z důvodů, aby lidé nešli do divadla, ale na oslavy. Týkalo se to **Traumatizovaných tygříků ZUŠ F.A.Šporka z Jaroměře** a jejich inscenace *Tygr Thomase Tracyho*, **Bažantovy loutkářské družiny DS**

J.J.Kolára při TJ Sokol Poniklá (tedy Tomáše Hájka) s inscenací *Zmatek nad zmatek* a **Bublin Dramatické školičky Svitavy** s inscenací *...a žeru rybí tuk*. Napsala jsem do Zpravodaje, že to vůči souborům považuji za neuctivé a rozhodně jsem nebyla sama, kdo to takhle viděl. Nicméně diváci do divadel přišli a udělali dobře, protože především prvním dvěma jmenovaným souborům se dařilo, o čemž svědčí udělená ocenění. I když u *Tygra* se hodně hovořilo o tom, že vlastně není zcela čitelné, čím pro Tracyho tygr je, ale oceněna byla zaujatost účinkujících zvoleným tématem a autentičnost projevu. I když Tomáš Hájek je Severočechem, neodpustím si poznámku, že po loňském *Faustovi* opět využil meotaru a ještě se ve zvolených prostředcích a také suverénním herectvím posunul dál, takže doporu-

Bažantova loutkářská družina
DS J. J. Kolár, *Zmatek nad zmatek*,
foto Michal Drtina

čuji k vidění. U svitavských Bublin se hovořilo podobně jako na Dětské scéně o nejasných pohledech na realnost a snovost příběhu v inscenaci.

V neděli se ve společném bloku představil soubor **Málo SKS Svitavy** s dramatisací předlohy Daisy Mrázkové *Haló, Jácíčku* a soubor **Někdo, Praha** (dříve Jaroměř) s inscenací *Uměl létat*. Svitavská děvčata zaujala loutkoherectvím a inscenací obrazností, ale problémem byla její kusost a nedotaženost. U inscenace *Uměl létat* byla oceňovaná osobní angažovanost a snaha o působivé sdělení, ale ne všechny znaky a symboly jsou čitelné. A hovořilo se také o tom, že spojení do jednoho bloku s Jácíčkem nebylo právě nejšťastnější.

V úterý zahrály **Malé dvě ZUŠ F. A. Šporka Jaroměř** svoji (a Weřichovu) *Lakomou Barku* a oceňována byla především skvěle odvedená práce s loutkou, ale diskutovalo se

Traumatizování tygříků ZUŠ F. A. Šporka Jaroměř,
Tygr Thomase Tracyho, foto Jan Slaviček

D I V A D E L N Í

Malé dvě ZUŠ F. A. Šporka Jaroměř,
Lakomá Barka, foto Jan Slaviček

LS Na židli Turnov,
Červená Karkulka,
foto Michal Drtina

o „školním“ rámci a využití tabule. U pětiminutové maňáskové grotesky *Pejsek a kočička aneb Potrestaný zloděj* **LS Amigos GJR Chrudim** panovala nejednotnost ve vnímání hudební složky, ale líbilo se přebíhání kočičky a pejska mezi dvěma plány (prostory), i když mohla být anekdota po technické stránce vystavěna precizněji. Z Turnovského drahokamu byl letos nominován **LS Na židli Turnov** s netradičním autorským zpracováním známé pohádky *Červená Karkulka*, v níž není vlk nebezpečný, jen trochu ujetý, Karkulka s babičkou nejsou sežrány a vlka potrestají tím, že se z něj stane hlídací pes. Někdo tohle trochu didaktické pojetí akceptoval, někomu naopak vadilo, že byla pohádka zbavena nebezpečí. Ale celkově převážil názor, že je inscenace adekvátní vzhledem k cílové věkové skupině.

Ve středu se představili **Hanka Voříšková a Vedralovi** s *Pohyblivými obrázky*, a to velmi úspěšně. Hovořilo se o tom, že je inscenace silná v dokonalé provázanosti vizuální a hudební složky, citem pro poezii a humor a nádhernými detaily. Sledovali ji pozorně nejen dospělí, ale i nejmenší děti. Troufám si napsat, že to bylo rozhodně vrcholné zakončení hlavního programu letošní přehlídky.

Ale východočeské stopy účasti v hlavním programu nekončí. V doplňkovém programu se představil soubor **Torzo na druhou ZUŠ Turnov** pracující pod vedením Romany Zemenové s inscenací *Koralína*, dále soubor **Nakfráno Turnov** s *Drubežím nářezem* (a nabitě hlediště odměnilo humorné situace ze života žen obrovským aplausem), **Mami Ny Jaroměř** zahrály svou *Aňušku a Marfušku*, **Geisslers Hofcomedianen o.s. Praha** (dříve Kuks) v prostředí Muzea barokních soch svou *Ambrosii*. A v inspirativním programu nechyběl Jirka Jelínek, který společně s Anežkou Kubátovou zahrál hned v úvodu přehlídky pod hlavičkou **Divadla Husa na provázku Brno** představení inscenace na motivy Karla Čapka *Dášeňka aneb psí kusy – ha!*, která už získala ně-

kolik ocenění (například v červnu na festivalu Mateřinka Liberec). **Čmukaři** pak po loňském úspěchu letos znovu vedli každý den pro veřejnost dílnu „Vytvoř si svou loutku“. A také v „Loutkářském štrůdlu“, kterým se obvykle LCH zahajuje (ale letos se kvůli Resslerovi „zahajovalo“ až v neděli 30. 6.) vystoupili i východočeši, například Jirka Polehňa, Jan Bílek či Libor Štumpf. A to už ani nemluvíme o Johance Vaňousové, řádky mimo jiné také při koncertu *Jahodových dětí*, kde jsme si s radostí poslechli písničky z inscenací Divadla Športniky. A tak dále. Kdo měl zájem, mohl se zúčastnit komentovaných prohlídek novou expozicí Muzea loutkářských kultur a na závěr tradičně ukázkou z práce některých seminářů.

Program byl pestrý, jen těch zmatků bylo letos poněkud víc než loni. Domnívám se, že především sloučením s již zmíněnou oslavou Resslera, protože na organizátory z Chrudimské besedy toho bylo asi moc. Ale přežili jsme myslím všichni a vydržela i hospoda Modrá hvězda, kde se již tradičně pařovalo do pozdních nočních či časných ranních hodin.

Alena Exnarová

Torzo na druhou ZUŠ Turnov, Koralína, foto Michal Drtina

Oceněné inscenace 62. Loutkářské Chrudimi

Odborná porota ve složení Luděk Richter (předseda), Martina Hartmannová, Petr Hašek, Tomáš Jarkovský, Kamil Bělohávek udělila tyto ceny:

- Cenu za autenticitu výpovědi v inscenaci *Tygr Thomase Tracyho* souboru **Traumatizovaní tygřici, ZUŠ F.A.Šporka, Jaroměř**
- Cenu za vyjádření osobité poetiky v inscenaci *Haló, Jácíčku* souboru **Málo, SKS Svitavy**
- Cenu za herectví s loutkou v inscenaci *Lakomá Barka* souboru **Malé dvě, ZUŠ F.A.Šporka, Jaroměř**
- Cenu za hledání osobitého jevištního výrazu v inscenaci *Uměl lítat* souboru **Někdo, Praha**
- Cenu za inscenaci *Vid', Alenko!* souboru **Rámus, Plzeň**
- Cenu Tomáši Hájkovi za herecký výkon v inscenaci *Zmatek nad zmatek* **Bažantovy loutkářské družiny DS J.J.Kolára při TJ Sokol Poniklá**
- Cenu za inscenaci *Zmatek nad zmatek* **Bažantové loutkářské družině DS J.J.Kolára při TJ Sokol Poniklá**
- Cenu **Haně Voříškové** za vyprávění obrazem v inscenaci *Pohyblivé obrázky*
- Cenu **Heleně a Jiřímu Vedralovým** za hudbu k inscenaci *Pohyblivé obrázky*
- Cenu za inscenaci *Pohyblivé obrázky* **Haně Voříškové a souboru MUZIGA, Choceň**

Nominace na celostátní mezidruhovou přehlídku Jiráskův Hronov:

- *Pohyblivé obrázky*, Hana Voříšková a MUZIGA, Choceň
- *Zmatek nad zmatek*, Bažantova loutkářská družina DS J.J.Kolára při TJ Sokol Poniklá
- *Vid', Alenko!*, Rámus, Plzeň

V CHRUDIMI, S BUNRAKOVÝM ALBERTEM

Jak se na správnou národní přehlídku sluší, i na Loutkářské Chrudimi se kromě představení, reprezentujících, co se v tom kterém ročníku urodilo umělecky, nabízejí účastníkům vzdělávací dílny. Je to dobrá česká tradice. Různé kurzy, např. i na Jiráskově Hronovu se konají už od nepaměti. V posledních dvaceti letech je to však jeden z významných rysů takových setkání, kursy lákají dokonce i lidi, kteří divadlo „prakticky“ nevytvářejí.

Letos v Chrudimi proběhl seminář *Manipulace loutky a těla*, jehož lektorem byl francouzský divadelník Simon T. Rann, jeden z pilířů Phillipe Genty Company. Kromě LCH také vedl workshop na Open Air v Hradci Králové. Jeho „Company“ proslula výjimečnou představou divadla snů, Rannovy workshopy se zabývají tématem manipulace, jeho performance kombinuje divadlo, tanec - loutky a hudba vytvářejí univerzální jazyk,

Simon T. Rann a Vendula Burger

vzpomínky, paměť a sny probouzejí tvůrčí inspiraci. Seminář byl zaměřen na práci s loutkou, jako zdrojem manipulace. Pracovalo se s loutkami japonského divadla Bunraku - více herců společně ovládá jednu loutku, aby dosáhli stejného impulsu, harmonie ducha i těla. Semináře v Chrudimi se zúčastnila i mládež od Jarky Holasové z Jaroměře - a my vám nabízíme jejich pohledy na Rannův seminář:

Edita Valášková: „Do semináře se přihlásila spousta zajímavých lidí a já zjistila, že s mou znalostí angličtiny to nebude úplně lehké. Ale takovou partu lidí, která se na semináři sešla, jsem v Chrudimi ještě neměla. Každé ráno se zahajovalo cvičením jógy, které bylo den ode dne náročnější a teď to nemyslím ze strany obtížnosti cviků. Nejlepší na tom celém byla nejrozumnější pohybová cvičení a Albert - loutka bunraku, kterou musí vodit tři lidé. Simon říkal, že když přijdete mezi lidi, kteří vodí loutku bunraku, tak nejprve zametáte a pak ji vodíte patnáct let jen nohy. Neuměla jsem si to představit, ale nohy jsou asi nejzajímavější. Na všechno ale bylo málo času a na konci týdne byla prezentace - já viděla, jaké věci se dají vytvořit a jak málo stačí na pěkné divadlo. Ráda bych se s takovým seminářem setkala znovu, ale na delší dobu. Byl nejlepším, jaký jsem kdy na Chrudimi zažila, Simon se stal mým nejlepším lektorem. Děkuju!“

Monika Němečková: „Po celý seminář jsem si připadala jako ve snu. Bylo tam tolik nového, tolik zajímavého... Většina z nás neměla zkušenosti s voděním Alberta - loutky bunraku a tak se nadšení přelévало z jednoho na ostatní a všichni jsme si předávali pozitivní energii. Při prvním setkání se Simonem T. Rannem jsme se dozvěděli, že seminář bude probíhat v sále muzea, nikoli v učebnách zdravotní školy, jak tomu bylo zvykem. Zprvu jsem se divila, k čemu potřebujeme tolik pro-

Edita, Matěj a Kateřina s loutkou bunraku

storu. Ale většina semináře měla pohybovou náplň, každé ráno jsme začali jógou, Simon se s námi dělil o své zkušenosti, ukazoval nám správné postupy, byl milý, vstřícný a nekonečně trpělivý. Sami jsme objevovali, co všechno lze dělat se svým tělem. Pak nám vyprávěl a ukazoval, co a jak lze dělat v umění loutkohereckém, především jsme zkoušeli s onou japonskou loutkou bunraku. Vodili jsme ji ve třech. Musí mezi vámi panovat souhra a klid, není to nic snadného! Za ten týden jsem se naučila neskutečně moc, jak po stránce pohybové, loutkoherecké, duševní - ale také jazykové! Všichni jsme mluvili jsme výhradně anglicky – poděkování proto patří nejen Simonovi, ale také skvělé Vendule Burger, naší kamarádce a překladatelce. Kdybych měla někdy možnost si vše zopakovat, rozhodně bych neváhala.

Matěj Kubin: „Simon T. Rannen ve mně zanechal velký dojem, ponechám si ho v paměti hodně dlouho, snad napořád. V jeho semináři se sešla skvělá skupina lidí, byl velmi povzbudivý, tvořivý a inspirující, Simon mluvil velice pěknou a srozumitelnou angličtinou a herecká cvičení

byla pokaždé jiná a něčím obohacující. Začínalo se jógou, přešlo se na pohybová cvičení, práci s pamětí, cvičení na koncentraci, hledání těžiště, fixních bodů, prostoru, energie a vlastně i „čehosi“ v nás, ke konci se pracovalo loutkou bunraku. Lidé, kteří ji vodí musejí být naladěni na stejnou vlnu, aby loutka mohla pravdivě existovat. Dlouho nám to nešlo, Simon nás vždy upozornil, co Albert neudělal nebo udělal špatně - chodí jako proti větru, má moc vepředu hlavu, levituje. Albert mě fascinoval, chtěl jsem s ním i usínat, je to krásná loutka. A v prezentaci semináře před lidmi byla obrovská síla, věc na divadle úžasná, málokdy se s ní člověk potká. Ta energie byla všude, vlastně ani nevím proč. Jako kdyby vycházela z nějakých krabiček, které nejsme schopni ovládat, z podvědomí. Jsem tím okouzlen a nadchnut doposud...“

Kateřina Prášilová: „Za seminář se Simonem jsem se znatelně rozrostla po stránce pohybové, loutkoherecké a dokonce i psychické. A aby toho nebylo málo, ještě jsem si zdokonalila svou angličtinu. Simon na nás šel od lesa, první hodina jógy - po našich dlouhých probdělých nocích

fungovala jako skvělý životabudič. Pak jsme netradičními metodami, které si Simon osvojil ve Phillippe Genty Compagnie, objevovali možnosti svého těla. Zasvěcoval nás do tajů a základů loutkoherectví obecně i za použití nesených loutek (masek) či s pomocí loutky bunraku. Setkali jsme se s ní poprvé v životě a Simon se s námi podělil i o spoustu svých životních zkušeností. Například z vedení seminářů, které u něho běžně trvají pět týdnů - proto byl lehce na rozpacích, že náš trvá jen dopoledne a jen pouhých šest dnů. Přesto se nám za tu krátkou dobu snažil předat co nejvíce. Seminářem se rozhodně cítím obohacena, za což bych ráda poděkovala Simonovi i překladatelce Vendule Burger. I spoluseminaristům děkuji. Thank you, اركش!

upravil -sg-

VÝCHODOČEŠI NA 83. JIRÁSKOVĚ HRONOVU

Přesně dvacet procent z programu letošního Jiráskova Hronova naplnily inscenace z východních Čech. Pokud za „své“ považujeme ty z Královéhradecka, i z Pardubicka a Liberecka - odtud bylo představení Bažantovy loutkářské družiny Divadelního spolku J. J. Kolár z Poniklé, jak zní celý dlouhý název ansámblu jediného interpreta, Tomáše Hájka. Loni nás uchvátil *Faustem*, letos inscenací *Zmatek nad zmatek*, inspirovanou Julesem Vernem. V ní posunul hranice svého audiovizuálního divadla zase o kus dál. V hronovském zpravodaji, z něhož budeme citovat ohlasy na letošní účast východočechů, kritik popsal, v čem spočívá Hájkův úspěch: „...v estetice (svého) specifického žánru meotarové 'one-man-sit-up

-show', v kresbě naivní a minuciózní zároveň, v precizování rozkošně miniaturních gagů (třeba poskakující ohryzek inženýra Mastona) a v decentním humoru, který se nevnučuje a počítá se spřízněným divákem." Tomáš Hájek jako autor, scénograf, dramaturg, výtvarník a herec v jedné osobě, je rovněž starostou Poniklé. A pokud má ten, kdo „velí obci“, takový smysl pro humor, je v Poniklé jistě dobře, byť i tam jsou určité škarohlídi...

Za žánrově příbuzné divadlo, které netrvá pouze na herecké interpretaci a jehož výtvarná podoba vychází ze současných „nedivadelních“ technologií, můžeme považovat vystoupení Jakuba Maksymova z Jaroměře, dnes už studenta režie na KALD DAMU. Už několikrát nás okouznil „alternativním“ uchopením příběhu. Vzpomeňme na jeho *Lípu* podle Jiráskovy *Lucerny* nebo *Ve dvě na hruškách*... Tentokrát přibral na jeviště zcela obyčejnou, už dost rozvrzanou kopírku na dokumenty. S ní a s plošnými loutkami na papírovém panelu se „dopustil“ poetické adaptace povídky Karla Čapka s názvem *Uměl létat*. Jan Šotkovský v posledním čísle ZJH 2013 napsal, že „inscenace imponuje svou koncepcí a důsledným loutkářským

„domyšlením v materiálu“: nudnou vybledlost naší každodenní existence a nevšimavost k možným zázrakům Maksymov vyjádří jednak dalším a dalším xeroxováním (kopírka je vlastně hlavním scénickým prvkem) svých plošných loutek a přilpáváním jejich kopií na hrací desku, kde se postupně vrství – jednak vypouštěním balónků, kdy posléze jeden z nich „umožní“ panu Tomšíkovi vzlétnout (ale kolik takových předtím uletí bez povšimnutí?). Je to pro mě divadlo vzácně chytré a mnohovrstevnaté... Je třeba mluvit o Maksymovi jako o performerovi, nepostačil by starý dobrý „autor-ský herec“? Inu, myslím si, že onu performanční jedinečnost a neopakovatelnost jednotlivých produkcí vytváří poměrně složitá technika, kterou Maksymov obsluhuje, činí tak zcela přiznaně a tematizovaně – a my vidíme, že ke zdaru inscenace je nutno vykonat mnoho složitých věcí, které se taky mohou nepovést (shodný rys s meotarovými produkcemi Tomáše Hájka) a pěkně performeru potrápí. Což se v mém hronovském představení, kdy zlobily balonky i kopírka, taky stalo.“

Taneční studio z Lanškrouna (taneční inscenace *Cesty*) bylo na letošním JH jediným souborem,

který se mívá se soutěžními aktivitami VSVD. Nominováno z celostátní přehlídky scénického tance z Jablonce nad Nisou, navázalo na úspěchy východočeského tance, reprezentovaného před lety Evou Veverkovou a souborem C-Dance z Ústí nad Orlicí (letos slavil 40 let od svého založení!). Ostatně choreografkou a vedoucí lanškrounského ansáblu je Evina žačka, Iveta Zahradníková.

Hronovské vystoupení opatovického souboru s Kalinského *Měsíčním běsem* bylo jistou satisfakcí. Postoupilo z Krakonošova divadelního podzimu, ale do Hronova se mohlo dostat už loni - byť doporučeno z červenokostelecké krajské přehlídky, do Volyně ho nevzali. K letošnímu představení se vyslovil Luděk Horký: „Osobně jsem velkým příznivcem interpretačního činoherního divadla, které svá témata sděluje divákům prostřednictvím poutavých příběhů. Inscenace *'Měsíční běs'* je neoddiskutovatelným příkladem kultivované a divadelně poučené činohry... Režisér Josef Jan Kopecký šel možná vytouženým slzám citlivých diváků zbytečně naproti, (ale) velmi zručně pracoval se scénografií, videoprojekcemi a především s houbou Jana Fikejze...“.

Z Popelky, národní přehlídky divadla pro děti v Rakovníku, překvapivě doputovala na letošní JH třebechovická tlupa s pohádkou *Makaphovy dary*. K inscenaci měl řadu výhrad Martin Vokoun, napsal i to, že si není jist, zda šlo o skutečnou Afriku (hra těží z afrických lidových pohádek). Ale kritická slova že píše i proto, že je si „jist tím, že soubor patří k těm, kteří tuto pravdu slyšet chtějí...“, nerad by totiž zemřel hladem a žízni, jak se to stalo jedné z postav hry. Dlužno dodat, že z Rakovníka se na JH jen tak nějaká inscenace nedostane - navíc ji vždy potkává jistý handicap, v sále Jiráskova divadla většinou dětského diváka nenajdete...

Před poslední poznámkou k „oficiálnímu“ programu 83. Jiráskova

DS SNOOP Opatovice n/Labem, Měsíční běs, foto Ivo Mičkal

Hronova musím podotknout toto: nejlepší inscenace letošního Červeného Kostelce *Kočka na kolejích* českořebovského Triaria se do Volyně nedostala. Tzv. odborná rada Artamy tam „prohlasovala“ exilovou inscenaci *Brýle Eltona Johna*. Jak k tomu mohlo dojít? Prof. Císař osobně tlumočil čtyři doporučení, ale než se nadál, bylo rozhodnuto, byť nikdo z hlasujících žádnou z doporučených inscenací neviděl. Ta hlasovací praxe je obudná, prý se, podle slov prof. Císaře, rozhodovalo s jistým přihlédnutím k dramaturgii. Já se však domnívám, že tak, jak prof. Císař referoval doporučení postupně od prvního po čtvrté, a to v pořadí jak byly po dnech uvedeny na přehlídce, rada si při hlasování vzpomněla jen na to první a druhé (*Pygmalion*) v řadě, na jiné důvody ani nechci pomyslet. *Kočka* se ale představila v hronovském doprovodném programu, ale o tom ve Zpravodaji ani ťuk. My však víme své.

Takže z Červeného Kostelce mohl přes Volyni doputovat i hronovský *Pygmalion*. Byl do celostátní přehlídky zařazen, ale ke své smůle nemohl do volyňského tanečního sálu restaurace Na nové dorazit pro onemocnění herce Josefa Kindla. A protože jeho inscenace *Strýčka Váni* byla loni pro uvedení v předvečer JH odmítnuta, letos si hronovští toto „privilegium“ uhájili. K tomu je třeba dodat, že inscenace *Pygmalionu* byla porotou kostelecké přehlídky (tvořili ji prof. Císař, prof. Laurin, Martin Zahálka, Regina Szymiková, Jaromír Vosecký, tedy žádná ořezávátka na hruškové dřevo) vysoce oceněna.

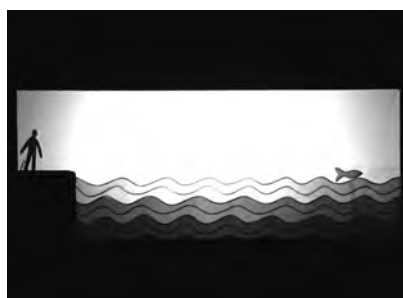
Takže: nejlepší nakonec. Už po několikáté se potvrdilo, že to nemusí být nejdražší nebo jinak exkluzivní, hvězdné nebo „z dovozu“. Stačí, aby to bylo z Chocně – tamní Hanka Voříšková si svá představeníčka vymýšlí, skládá, vystřihuje a lepí doma. Na kuchyňském stole. Jen trochu potřebuje nějak posvítit, a skoro se zdá, že jen pro to, aby

Manželé Vedralovi a Hanka Voříšková s prof. Císařem
na východočeském cenění, foto Ivo Mičkal

líp viděla na své panáčky a nitečky... Její „kreslené“ divadlo, dokonce – *Pohyblivé obrázky* - jsou okouzlující. Stejně jako Hančiny minulé opusy pro jednoho či dva diváky. Nebo

legendární *Stojí hruška v širém poli*, kterou nás Hanka před lety, v kouzelnickém loutkovém kabátě a s živými písněmi manželů Vedralových, těšila a dojímalá.

Pohyblivé obrázky (s hudební koláží MUZIGY manželů Vedralových) jsou ze stejného rodu. Opět vyvolaly nadšení - nejen u diváků v Hronově, ale dokonce i v hlavním programu letošního festivalu Divadlo Plzeň, kam si zvou přední soubory z Evropy. Divadelní kritička Lenka Dombrovská v Divadelních novinách napsala o plzeňském uvedení *Pohyblivých obrázků*, že „nepompézní krása obyčejných papírových krabic a tlumeného světla i neagresivní barevnost a také sympatická nesmělost trojice účinkujících vytvářejí neobyčejný, zářivý, divadelní krasohled.“

Pro Dombrovskou je inscenace dílem, „které probouzí imaginaci i u zarytých nesnivců“. Prof. Císař o Hančiných *Pohyblivých obrázcích* do Zpravodaje JH uvedl: „Pokaždé, když mám psát o tom, co svým představením předvedla Hana Voříšková, mám trapný pocit nedostatečnosti – z jediného důvodu: cítím totiž za její tvorbou, za každým detailem i celkem, hodnotu kterou neumím pojmenovat... A hlavně mám

pocit, že v Hančině práci je vždycky všechno tak, jak má být... Měl jsem štěstí, že jsem před dávnými lety byl na stáži u Bertolda Brechta v jeho Berliner Ensemble. A jednou jsem byl přítomen, když všichni oslavovali Brechta, jak intelektuálně rafinované divadlo dělá. Brecht celou dobu mlčel, a pak, než odešel, řekl, že celý život chtěl dělat naivní divadlo. Trvalo mě dost dlouho, než jsem přišel na to, jak to myslel. Šlo mu o ryzí, ničím nezkalený a nekorigovaný pohled na svět a o neméně ryzí sdělení tohoto pohledu divadlem. A přesně tohle platí o Hance Voříškové...“.

Východočeši na Hronově – letos jako vždy dobří a příjemní, obstáli se štítem, navíc inspirativně pro divadelní život amatérský. Což platí především o *Měsíčním Běsu*, *Kočce na kolejích*, o inscenaci Jakuba Maksymova a dvojnásob o *Pohyblivých obrázcích* Hanky Voříškové. Hronov, domnívám se, byl letos vydařený. Něco mám z doslechu, něco z vlastní zkušenosti - pár představení jsem viděl, např. skvělé kamarády z Comedie Poprad, kteří hráli parádně, byť jejich principál a kamarád Vlado Benko se právě léčil z vážného srdečního infarktu. Nestihl ani vystoupení svého ansámblu na světovém festivalu ve francouzském Nancy, kam odjeli rovnou z Hronova. Zaujala mě *Kytice* právníků z Prahy, *Srnky* od Hrobese a od Divadla Kámen *Výhled na řeku Labe*, méně už třeba *Amadeus* (ale prý měl nějaké handicap), zoufal jsem si nad *Oslobodenou slibkou*, ale také nad „spacím“ opusem Antonínů Puchmajerů. Ale takový je život, třeba jsem seděl na nějakém špatném místě, to víte, zóny... Byly i chvílky, kdy jsem nevěřil svým očím, dokonce v té letní výhni se mi i ledový pot vyrazil. Třeba při čtení „zasvěcených“ úvah o hnutí v současném amatérském divadle ve festivalovém zpravodaji...

-ag-

*** FEMAD PODĚBRADY

Název (původně zkratka) festivalu FEMAD je rozhodně „zajetá“ a přestože festival prošel různými obdobími a obsahovými proměnami, letos se konal jeho 42. ročník. Já jsem ho zažila naposledy v roce 2006, kdy zde skončila národní přehlídka činoherního a hudebního divadla, která se přesunula jinam. Pak si poděbradští začali hledat svou vlastní podobu festivalu. Podtitul „Salón odmítnutých“ evokoval zprvu obsah přehlídky z totalitní doby, ale v současné době se soustředil na soubory činoherního a hudebního divadla, které z národní přehlídky nepostoupily na Jiráskův Hronov. A nás může těšit, že byl letos do programu zařazen i **Triarius z České Třebové** s inscenací *Kočka na*

Triarius Česká Třebová,
Kočka na kolejích,
foto Tomáš Kábrt

kolejích, která, přestože na krajské přehlídce v Červeném Kostelci byla hodnocena velmi pozitivně, na národní přehlídce ve Volyni zařazena nebyla.

Domnívám se, že si festival našel zajímavou náplň, kdy se účastníci mohou přihlásit do několika seminářů, v nichž se diskutuje o zhlédnutých představeních – letos (festival se konal 12.-15. září) byli lektory Ruda Felcman a Vašek Špirit, pro režiséry pak Petr Kracik. Po těchto diskusích se pak koná společná diskuse v kruhu (letos ji trochu narušoval sloup uprostřed místnosti), kterou dovedně moderuje pan starosta Ladislav Langer a kde je patrné, že se diskutovat nikdo neostýchá. Začíná se výroky „černého muže“, který jen haní a „bílého muže“, který jen chválí a odtud se pak odvíjí všechno dál. Možná je uvolněná atmosféra proto, že nejde o žádný postup na přehlídku vyššího typu a že inscenaci nehodnotí odborná porota. A diskutují jak přítomní profesionálové, tak amatéři. V závěru diskuse se pak hlasuje o tom, která herečka a který herec jsou nejlepší a budou doporučení do finále. Kromě několika porot (divácká, novinářská) rozhoduje o výsledku hlasováním skupina složená z delegátů vystupujících souborů. Těch bylo letos osm.

A tak se dostávám k tomu, jak dopadla *Kočka na kolejích*, na níž byly v diskusi oceňovány především dobré herecké výkony. Dětila se o 3. - 4. místo a Veronika Stasiowská navíc získala cenu za nejlepší ženský herecký výkon. Tak vidíte, o co byla přehlídka ve Volyni ochuzena!

Ještě se sluší napsat, že absolutním vítězem se stal *Amadeus Rábdydivadla Klapý*. Ten sice letos nakonec jako náhradník na Jiráskův Hronov zařazen byl, ale představení se mu tam vůbec nepovedlo. My, kteří jsme je tam viděli a teď v Poděbradech znovu, měli jsme pocit, že sledujeme úplně jinou inscenaci.

Alena Exnarová

PŘELET NAD LOUTKÁŘSKÝM HNÍZDEM

Přelet je oborovou přehlídkou, kterou pořádá Sdružení pro vydávání časopisu *Loutkář* ve spolupráci s Českým centrem mezinárodní loutkářské organizace UNIMA a na níž jsou k vidění nejzajímavější a nejinspirativnější inscenace statutárních divadel, nezávislých skupin i amatérských souborů. Letos se ve dnech 1. - 3. listopadu konal v Praze už pořádkovací. Na scénách Divadla Minor jsme měli možnost vidět celkem 13 představení, z toho tři východočeské a ještě další dvě nesla východočeské stopy. Na závěr přehlídky je na základě hlasování odborníků (teatrologů, divadelních publicistů a loutkářů - letos jich hlasovalo 30 a každý mohl hlasovat až pro tři inscenace s uvedením pořadí) udělována Českým centrem UNIMA cena nazvaná Erik za nejlepší inscenaci uplynulé sezóny.

Divadlo Drak zahájilo přehlídku inscenací *Ikaros*, která se setkala s ohlasem a byla oceněna dlouhým potleskem (ale s prvky a postupy loutkového divadla pracuje jen minimálně, takže v hlasování o Erika nezabodovala). Zajímavé bylo, že v hledišti bylo i pár dětí mladších, než pro které je určena (od 8 let), a že je představení zaujalo a reagovalo na vypravěče. Domnívám se, že je to i proto, že téma vztahu otce a syna i Ikarovy touhy po mamince je aktuální a pro ně pochopitelné, i když všem kontextům rozumět nemohou.

Hned druhým představením přehlídky byl *Náš tygr* **Traumativních tygříků, ZUŠ F.A. Šporka Jaroměř**. U této inscenace je ocenění hodná především dramaturgická volba nesnadné předlohy a tématu, ale problémy, o nichž jsem psala

Divadlo Husa na provázku Brno,
Dášeňka aneb Psí kusy - Haf!, foto Jakub Jíra

v minulé Hromadě (str.28) zůstaly a navíc (a v tom jsem se shodla s více lidmi, kteří inscenaci neviděli poprvé) se tentokrát nějak trochu vytratilo napětí, které původně v první části fungovalo a to oslabilo její emotivní působivost.

Třetím východočeským zástupcem byla **Hanka Voříšková a MU-ZIGA, Choceň** s *Pohyblivými obrázky*, které uspěly tady stejně dobře, jako na všech ostatních přehlídkách (LCH, JH...).

A ještě ty dvě v úvodu zmíněné východočeské stopy. Pod názvem souboru **Studio DAMÚZA Praha** se skrývaly Johana Vaňousová (dříve Žamberk), Diana Čičmanová a Zuzana Vítková (dříve Hradec Králové), které pod názvem *A pak se to stalo* provedly půvabný příběh (na motivy stejnojmenné knihy Ester Staré) o hřebenu, kapesníku a ušních čistících a neposlušných dětech, které je nechtějí používat, ale pak se to všechno vyřeší. Je to zábavné a taky nenásilně poučné. A dospělí i děti se opravdu bavili.

A pod hlavičkou **Divadla Husa na provázku Brno** připravil Jirka

Jelínek (asi je všem jasné, že DNO Hradec Králové) s Eliškou Kubátovou inscenaci na motivy Karla Čapka *Dášeňka aneb Psí kusy* – Haf!. Viděla jsem ji už na LCH, kde byla jako inspirativní představení, ale opět jsem se shodla s řadou lidí, kteří ji tam také viděli, že na Přeletu se vydařila o hodně lépe, byla komunikativní a přitom si zachovala v této komunikaci míru a pointy situací byly přesnější. Zřejmě to nakonec rozhodlo, že právě tato inscenace obdržela počtem 24 hlasů Erika, byť jenom těsně před *Pohyblivými obrázky*, které získaly 21 hlas. S velkým odstupem pak skončilo plzeňské **Divadlo Alfa** s inscenací *Čert tě vem* (ale tato inscenace má výbornou pověst, jenže měla premiéru až koncem minulé sezóny a ne všichni hlasující tak měli možnost ji vidět). O čtvrté a páté místo se pak podělilo **Naivní divadlo Liberec** s inscenací *Loutky hledají talent* a **Bažantova loutkářská družina z Poniklé** s inscenací *Zmatek nad zmatek*.

Alena Exnarová

Východočeši vyrazili i za hranice – na Slovensko. Na základě výzvy Novohradského osvětového střediska v Lučenci (zřizovatel Bánsko-bystrický kraj) se Impuls Hradec Králové připojil k projektu V4 STREAM s finanční podporou Vyšehradského fondu Standard grants. Dalšími účastníky byli Balasi Bálint county and educational institut, Salgotarjan, Maďarsko a Municipal cultural centre in Sedziejowice, Polsko. Po jarním zájezdu loutkářů ze ZUŠ Jaroměř patřil podzim čínohernímu divadlu.

DIVADELNÍ SETKÁNÍ NÁRODŮ POD FILÁKOVSKÝM HRADEM

Kosteletčí amatérští herci z **divadelního spolku NA TAHU**, z důvodu oslavy jubileí hlavních akterů ovšem seskupení pod názvem **NUDA – Nahodilé uskupení divadelních amatérů** – překročili tentokrát dalece nejen hranice regionu, ale i celé České republiky. Byli jsme totiž na doporučení Naděnky Grega-

rové z královéhradeckého IMPULSU s divácky velmi úspěšnou autorskou hrou Vlasty Klepáčka - *Kuchařka a generál aneb druhá Míza* – pozváni na setkání slovenského, maďarského a českého divadla do městečka Filakovo. Byla to samozřejmě nejen velká pocta a výzva, ale hlavně i velká vzdálenost, jejíž překonání běžným dopravcem by přišlo pořadatele dost drahé. Řešení našel další člen DS Na tahu a kostelecký místostarosta Ríša Bergmann, který využil výhodné nabídky Autoškoly Vít na zapůjčení osmimístné dodávky a sám se na dva dny stal divadelním řidičem a propagátorem Červeného Kostelce, který musel filakovským občanům za pomoci propagačních materiálů vysvětlovat, co jsme vlastně zač. Mnozí totiž o existenci nějakého Červeného Kostelce neměli ani ponětí.

V sobotu 9. 11. 2013 v 5 hodin ráno jsme vyrazili podzimní zachmuřenou krajinou směrem na slovensko-maďarské pomezí. Cesta ubíhala nad očekávání dobře a tak jsme měli čas zastavit se na hodinku ve Zvolenu na krátkou prohlídku centra a zvolenského hradu. Po příjezdu do Filakova nás pak všechny čekalo příjemné překvapení v podobě paní Miládky, místní kulturní pracovnice a výřečné organizátorky celé akce, která nás ubytovala v krásném novém areálu přímo pod filakovským hradem. V přílehlé restauraci došlo k rozmazlování dobrým jídlem. Samotná budova divadla byla všem brzy dobře známá, protože díky uniformní výstavbě v dobách budování socialismu byla naprosto stejná jako divadlo v Brezně, kde jsme hráli před pěti léty *Dona Qujota* a prý stejná jako všechna ostatní divadla v regionu.

Počáteční obavy, jestli místní, po většinou maďarské

obyvatelstvo, bude vůbec našemu humoru rozumět, se rozplynuly hned po začátku představení. Skoro stovka diváků reagovala ihned a spontánně na všechny narážky a vřelý nekonečný potlesk na závěr potvrdil, že jestli má něco spojit všechny národy, pak to určitě je umění a humor. Po představení pak došlo ještě na malé setkání se členy tří ochotnických spolků z Filakova a okolí. Nad skleničkou vína proběhla výměna divadelních i životních zkušeností, kritika české i slovenské politické nekultury, a často bylo slyšet i povzdechnutí, jestli rozdělení bývalého Československa nebylo chybou. Nakonec, po všeobecném ujištění o další spolupráci, jsme velmi rádi přijali pozvání do pivnice neboli vinného sklípku pana Attily. Ten ovšem nebyl vůbec jako jeho jmenovec Attila Ukrutný, ale naopak velmi milý hostitel. Maďarské víno tokajského typu teklo z košťáče jak Úpa při jarním tání a k zakousnutí byla podána místní specialita – pečená dýně. Čas rychle plynul, skleniček přibývalo, navazovala se nová přátelství a tak ani moc nevadilo, že cestou domů všechny smočil podzimní deštík.

Ráno bylo jak vyměněné. Modrá obloha a zářící slunce vyléčilo bolavé hlavy a po vydatné snídani se všichni vydali na procházku městem a návštěvu filakovského hradu. Pak už došlo jen k loučení, výměně adres a telefonních čísel a Ríša nás spolehlivě dovezl sluncem ozářeným Slovenskem domů. Všem se výprava za hranice všedních dnů líbila a byli rádi, že udělali kostelecké kultuře velmi dobré jméno i tak daleko od rodného divadla. Jistě budou na krásné zážitky z Filakova ještě dlouho vzpomínat a vyprávět o nich.

Na závěr pak ještě jednou velký dík všem, kteří nám byli v uskutečnění výpravy nápomocní, zejména pak Nadě Gregarové, Miladě Bolyosové a Ríšovi Bergmannovi.

Za NUDU NA TAHU

Vlasta Klepáček

D I V A D E L N Í

MAŤTE
VSTOUPIT! -

KLICPEROVO DIVADLO HRADEC KRÁLOVÉ

NOVÁ SEZONA - MENÍČKO PRO DIVADELNÍ GURMÁNY

Věšte nebo ne, ale Klicperovo divadlo letos vstoupilo již do své 129. sezóny! A bude to sezóna takové pestrosti žánrů a režijních přístupů, že ji rádi prezentujeme jako „Menu Restaurace U Klicperovy hlavičky“.

První z letošních sedmi premiér se nesla ve znamení americké klasiky. Skvělá hra Tennesseeho Williamse **Sestup Orfeův**, drama o rebelii, ustrnutí i komplikované lásce, se po mnoha letech vrátila do Klicperova divadla. V režii Martina Glasera uvidíte jako hlavní hrdinku, hrdou Italku Lady, Kamila Sedlárovou a coby Vala, mladíka s nejasnou minulostí a bundou z hadí kůže Jakuba Tvrdíka.

Zcela z opačného žánrového pole je naše druhá premiéra – v Česku jsme úplně poprvé uvedli hru Arthura Wing Pinera **Soudce v nesnázích** – stylovou komedii o prolhaných manželkách, nezdárných syncích a neúplatných soudcích. Pořádně potřestěná hra slavila velký úspěch v Londýnském národním divadle. Odtud šel přenos této inscenace do vybraných kin v Evropě včetně České republiky, a tam na ni také natrefil režisér Šimon Dominik a nabídl ji našemu divadlu. Jako dobráckého soudce Posketa uvidíte Jana Vápeníka, jako jeho ženu Agá-

Sestup Orfeův, Kamila Sedlárová a Jakub Tvrdík, foto Petr Neuberk

tu Helenu Plecháčkovou a nezvedeného synka Cise Matěje Anděla.

Také další dvojice prosincových premiér snad nemůže být různorodější. Nejprve uvedeme ve Studiu Beseda jednu z nejlepších her světové dramatiky – **Cestu dlouhým dnem do noci**. Eugene O'Neill se v ní vypsál ze své nejhlubší bolesti a odkryl tajemství vlastní rodiny s obrovskou drásavostí a autentičností. V režii Davida Šiktance uvidíte jako Jamese Tyrona, tvrdého otce, který býval dobrým hercem, ale dávno

zaprodal svůj talent, Jiřího Zapletala. Zora Valchařová-Poulová ztvární jeho ženu Mary, bojující se závislostí na morfiu. Jejich staršího syna Jamieho, „ztracenou existenci“ hraje Jakub Tvrdík, jeho mladšího bratra Edmunda hostující Marek Adamczyk.

Na hlavní scéně se oproti tomu věnujeme lásce, pohádkám a mýtu. Dramaturgicko-režijní tandem SKUTR, tedy Martina Kukučka a Lukáš Trpišovský, si vybral **Labutí jezero** a na slavnou pohádku a balet se chtějí

Soudce v nesnázích,
Marta Zaoralová, Matěj Anděl a Lenka Loubalová, foto Viktor Kronbauer

podívat svýma očima. Čeká nás Pavlína Štorková v dvojroli Odetty a Odilie, Jan Sklenář jako princ Siegfried, Miroslav Zavičar jako jeho přítel Beno, Isabela Smečková coby královna Nyola, Ondřej Malý jako Rudovous, a nebudou samozřejmě chybět ani půvabné Labutě!

Po novém roce přijde čas na klasickou italskou komedii, jejíž humor platí i dnes – *Impresário ze Smyr-*

ny Carla Goldoniho v režii Jiřího Nekvasila – ve hře z divadelního prostředí nás čeká zástup dychtivých subret, natvrdlý tenor, špatný dramatický básník, vilný impresário a mnoho dalších.

Náš umělecký šéf David Drábek přijde ke svému autorskému a režijnímu slovu až na samotném závěru sezóny. Své tradiční dvě inscenace začne dalším utkáním s Velkým Alž-

bětincem, sáhne totiž tentokrát po *Romeovi a Julii*. A nebyl by to David Drábek, aby proslulou lovestory neokořenil svým svěbytným autorským a režijním přístupem!

V květnu, měsíci lásky, nás čeká poslední, sedmá premiéra letošní sezóny, pokračování veleúspěšných a diváky velemilovaných *Jedlíků čokolády* Davida Drábka. Sám autor zatím odtajnil, že Róza (Pavla Tomicová) provozuje temnou Sluj, Helena (Isabela Smečková) s Janem (Jan Vápeník) sledují trhliny ve vzájemném vztahu, Ludvík (Jiří Zápletal) se živí jako soukromé očko a na scéně se objevuje mladý uhrančivý lékař. A vzápětí i sestra Valérie (Pavlína Štorková), aby pomohla s asociálními dvojčaty...

Milí čtenáři, věřím, že se máme opravdu nač těšit a že letošní sezóna bude přinejmenším tak úspěšná, jako sezóna loňská! Přijďte se o tom přesvědčit na vlastní oči do Klicperova divadla!

Bližší informace najdete průběžně na www.klicperovodivadlo.cz

Jana Slouková

DIVADLO DRAK HRADEC KRÁLOVÉ

Nová sezóna 2013/2014 bude v královéhradeckém **Divadle Drak** opravdu bohatá. Uvedeme v ní hned čtyři nové premiéry a pro diváky připravujeme nejen řadu hudebních koncertů *Na muziku do Draku*, ale také divadelní představení hostujících souborů. Naše pozvání přijala Husa na provázku s představením *Dášeňka*, které bylo oceněno na letošním festivalu Mateřinka a Liberecké Naivní divadlo s inscenací

Budulíněk, která získala v loňském roce jednu z cen Divadelních novin. V prostorách interaktivního Labyrintu a muzea loutek vznikne další nový vzdělávací program pro nejmenší děti pod vedením odborné lektorky. Naplno také rozvíjíme činnost Mezinárodního institutu figurálního divadla a to konkrétně mezinárodní spoluprací a výměnným programem podpořeným evropským grantem Culture, ve spolupráci se slovin-

ským divadlem LGL a estonským divadlem NUKU. Zároveň připravujeme unikátní projekt Mobilního labyrintu ve spolupráci s dánským divadlem Filuren a třetí ročník Mezinárodního setkání divadelních škol Gaudeamus Theatrum. Letošní sezóna tradičně vyvrcholí Mezinárodním festivalem Divadlo evropských regionů. Na dramaturgické skladbě jubilejního dvacátého ročníku pracujeme během celé sezóny. Před

D I V A D E L N Í

vánočními svátky již tradičně vystavíme Betlém, zahrajeme vánoční představení a diváky zahřejeme vánočním punčem. Těsně před koncem kalendářního roku u nás oslaví narozeniny komponovaným večerem Divadlo DNO a jeho přátelé. Divadlo Drak se také se svými představeními zúčastní řady festivalů např. v německém Frankfurtu nad Odrou a v italské Bologni. Už v této sezóně vystoupilo na ostravské přehlídce Spectaculo Interesse či pražském Přeletu nad loutkářským hnízdem.

Premiéry v sezóně 2013/14

První z řady nových inscenací pod názvem **Poslední trik Georgese Méliése** měla premiéru v sobotu 5. října. Inscenace v režii hostujícího Jiřího Havelky je inspirována pozoruhodným životním příběhem a dílem průkopníka kinematografie George Méliése. Zavede diváky do lákavého prostředí kouzelníků, triků a magie. Kouzelnické triky, které Méliés dokázal jako první neuvěřitelně nápaditým způsobem využít ve filmovém médiu, si dodnes zachovávají svou výtvarnou poezii. A především mají mnoho po-

Poslední trik Georgese Méliése

Poslední trik Georgese Méliése

kračovatelů. Na Méliésův svět plný bezbřehé imaginace je dokonce i smrt krátká, neboť celuloid, iluze a fantazie jsou zbraně, které snad mohou i Zubatou porazit... Nebo ne? To se dozvíme na konci cesty fascinujícím životním příběhem největšího filmového kouzelníka všech dob. V Divadle Drak se poprvé představuje režisér Jiří Havelka, který patří k nejtalentovanějším režisérům současné české divadelní scény. Jeho inscenace získaly řadu ocenění, v minulosti režíroval např. v Divadle Ypsilon, Divadle Archa, v Dejvickém divadle nebo Hadivadle. Je také hercem a spoluautorem přestavení známého Divadla VOSTO5. V roce 2007 získal Cenu Alfréda Radoka jako talent roku.

„**Hej mistře,** vstaň bystře, vzhlédni na jasnost nebes na švarnost. Krásu uhlídáš v tento noční čas ...“ Tato známá slova a melodie poprvé zazněla v roce 1796 z kúru kostelíka v Rožmitále pod Třemšínem a dala tak vzniknout v českém kulturním světě dodnes nejznámější a nejoblíbenější vánoční skladbě u nás. Jakub Jan Ryba se tématu narození Ježíška nevěnoval ve své tvorbě poprvé, ale poprvé bylo jeho dílo celé v češtině a dodnes se jí říká Rybova mše vánoční. Pro-

to jsme se v Divadle Drak rozhodli vybrat právě tento námět pro vznik nové vánoční inscenace. Scénáře a režie se ujal herec Divadla Drak Filip Huml. Rybova mše vánoční a téma narození Ježíška, se v nové inscenaci originálně propojí s příběhem velkého přátelství a odvahy dvou českých průkopníků lyžařství, Bohumila Hanče a Václava Vrbaty. Odkaz na lidovou tvorbu a tradici betlému a řezbářství budou moci diváci obdivovat v podobě unikátních mechanických loutek navržených hostujícím scénografem a výtvarníkem Robertem Smolkem. Premiéra inscenace *Hej, mistře!* se uskuteční v sobotu 30. listopadu 2013.

Na jaře vzniknou hned dvě inscenace určené především pro nejmenší diváky. První z nich, **Podivuhodný cirkus doktora Tarzana** bude opravdovou divadelní podívanou pro všechny milovníky zvířat, i pro všechny náruživé návštěvníky cirkusů. Doktor Tarzan není jenom obyčejným doktorem, ale také velkým objevitelem. On jediný ví, kolik talentu je ukryto mezi příslušníky živočišné říše. Jen je třeba ho hledat. Hledat dlouho a daleko... Toto hledání na dobrodružných výpravách v exotických zemích přineslo množství nástrah, avšak přineslo své ovoce! Je možné se proto těšit na zpívající šakaly, opičí orchestr, tančící nosorožce, medvědy, kteří umí dojmout až k slzám a množství dalších podivuhodných překvapení... Toto představení je určeno malým a velkým. Chceme v něm přiblížit atmosféru starých zvěřinců cirkusových šapitů a zároveň se dotknout fenoménu lidské lásky k zvířatům - malým i velkým. To všechno za využití masek, loutek a kostýmů, věrných, jak jen to bude možné. Scénář Vítek Peřina, výprava a režie Marek Zákostelecký. Premiéra v sobotu 15. března 2014.

Poslední premiérou letošní divadlení sezóny bude **Indiánská pohádka** (režie Jiří Vyšehradský a kolektiv), která volně navazuje na úspěšnou inscenaci Černošské po-

hádky. Po návštěvě černého kontinentu se tentokrát vydáme za Velkou louži. Nikoli ovšem do času, kdy tamějšímu kraji vládly kolty a westernoví hrdinové či spíše naše představy o nich, ale do doby dávno před tím, kdy mýty a legendy byly živou součástí běžného života. Tehdy totiž tamější „indiáni“ ještě žili po svém a po svém si také vyprávěli různé podivuhodné příběhy. Příběhy, kde zvířata mluví ne proto, že jsou pohádková, ale protože je to zkrátka normální. A právě jedním z těchto příběhů, který rozehraje naši fantazii a naladí nás do tajemství nejstarších indiánských legend, se inspiruje naše nová inscenace.

A co dalšího čeká na malé i velké diváky Divadla Drak v nové sezóně?

V letošní sezóně budeme pokračovat v našem programu **Labyrint Draku – ráj divadla a vzdělávání**, ve které se snažíme propojovat cesty divadla a edukace. Nově letos vznikne vzdělávací program pro děti mateřských školek **O ztracené loutce**. Jeho aktéry se stanou děti samy, spolu s odbornou lektorkou a loutkami Divadla Drak se vydají na dobrodružnou cestu plnou nástrah - budou plnit úkoly a překonávat překážky, aby nakonec zažily opojný pocit těch, kteří dokázali pomoci. A možná na své cestě pochopí, že vysloužilé věci nemusíme hned vyhazovat... A staré loutky už vůbec ne. Cílem projektu je vést děti k šetrnému vztahu k neživým věcem (hračkám) a k úctě ke stáří (ke starým věcem, ale i lidem). Program také seznámí děti s loutkou (jak je vyrobená, jak se vodí) a s institucí muzea loutek – jejím smyslem a důvody její přitažlivosti. Prostřednictvím programu chceme přivést děti k intenzivnímu zážitku a k pocitu, že něco samy dokázaly, někomu pomohly.

V nové sezóně bude také pokračovat program **LAB** ve Studiu

Divadla Drak, ve kterém pod vedením herce Filipa Humla pracují dvě tvůrčí skupiny středoškoláků, kteří se pravidelně scházejí, vzdělávají se v divadelních dovednostech a během roku připravují samostatná divadelní představení. Náplní jejich pravidelných setkání je především rozvoj hereckého projevu a dovedností v oblasti herecké, pohybové a hudební. Studium zároveň podporuje přípravu studentů k přijímacímu řízení na divadelní školy.

V Divadle Drak i v nové sezóně pokračujeme v projektu **Divadlo na vlastní kůži**, nabízíme tak školním a zájmovým skupinám dětí napříč věkovými kategoriemi workshopy a výtvarné, herecké a pohybové tvůrčí dílny pod vedením herců Divadla Drak. Nadále také pokračuje edukativní program **Loutky místo učebnic** a cestu Labyrintem si děti mohou zpestřit doplňováním a vybarvováním originálních pracovních listů.

Jak se v předchozích letech ukázalo, prostory Divadla Drak jsou svou jedinečnou atmosférou a svým zázemím vhodné i pro pořádání hudebních koncertů. V této tradici proto budeme pokračovat sérií koncertů **Na muziku do Draku**, v rámci které vystoupí např. skupina Květy, jazzman Rudy Linka a mnozí další.

Rozvíjíme a pokračujeme také v našich aktivitách **Mezinárodního institutu figurálního divadla**. V červenci 2013 proběhl první výměnný workshop programu EPKE, podpořeného programem Culture EU, na kterém spolupracujeme s divadlem LGL ve Slovinské Lublani a estonským divadlem NUKU z Tallinu. V letošní sezóně v rámci tohoto projektu uspořádáme v květnu 2014 mezinárodní řezbářský workshop v prostorách Divadla Drak a zúčastníme se výměnných residenčních stáží ve Slovinsku a Estonsku.

Bližší informace najdete průběžně na www.draktheatre.cz

Zpracovala Dominika Špalková,
dramaturg Divadla Drak

VÝCHODOČESKÉ DIVADLO PARDUBICE

**Co v letošní divadelní sezóně
chystá Východočeské divadlo
Pardubice**

104. sezóna pardubického divadla bude opět velmi pestrá. Setkáte se s několika divadelními žánry, rozdílnými typy titulů i inscenačních přístupů. V naší nabídce nechybí komedie současná ani komedie klasická, velký mysteriózní příběh s detektivními prvky, velký ani komorní muzikál, současná dramatika nebo klasické drama. Podívejme se proto alespoň stručně, co nás v této sezóně všechno čeká. Věřím, že si každý z vás již nyní vytipuje svého favorita.

Minulou sezónu jsme zahájili velkou Shakespearovou tragédií *Richard III.* Letos jste v úvodu sezóny mohli zhlédnout situační komedii mistrů svého žánru Raye a Michaela Cooneyových *A je to v pytlí!*, která přímo hýří velkým množstvím neotřelých komediálních zápletek a mikrosituací. Tomovi snaživí, ovšem nekonformní bratři Dick a Harry se pokoušejí pomoci, ale způsobují tím jeden kolaps za druhým. Režie se ujal odborník na komediální žánr Robert Bellan, s jehož inscenacemi jste se v uplynulých letech setkávali na GRAND Festivalu smíchu a také jste komedie *1 + 1 = 6* a *Tenor na roztrhání* v jeho režii odměnili Cenou diváků. Se souborem našeho divadla však pracoval poprvé.

Komedii ze současnosti v únoru doplní komedie klasická, která patří k nejlepším dílům Heinricha von Kleista. Jeho *Rozbitý džbán* uvidíte v režii Víta Vencla, který ve Východočeském divadle bude také debutovat (ale na posledním ročníku GRAND Festivalu smíchu jste mohli vidět jeho režii slavné Wildovy ko-

A je to v pytlí!,

Josef Pejchal, Petr Borovec, Romana Chvalová a Ladislav Špinar,
foto Michal Klíma

medie *Jak je důležité mít Filipa*). Rozehrajeme zápletku jednoho soudního procesu, ve kterém se soudce namísto dopadení pachatele snaží všemožně zakrýt stopy a udržet se tak za každou cenu u moci.

Světově známý román Umberta Eca *Jméno růže* ožije na našem jevišti na počátku prosince, a to v adaptaci Clause J. Frankla a v režii našeho stálého hosta Petra Kracika (naposledy u nás pracoval na inscenacích *Mefisto* a *Dvanáct rozhněvaných mužů*). V mysteriózní detektivce s prvky thrilleru z období středověku dochází k záhadným úmrtím mnichů, které vyšetřuje Vilém z Baskervillu (v podání Jiřího Kalužného). V širším povědomí je Ecovo mistrovské dílo také díky slavnému filmu Jeana-Jacquese Annauda z roku 1986 s Seanem Connerym v hlavní roli.

Na Malé scéně ve dvoře bude mít o dva týdny později premiéru komediální muzikál *Jeptišky* Dana Goggina, který se sice také odehrává v klášterním prostředí, ale prázvláštnost jeho zápletky nás zavede zcela jinak – pět jeptišek v čele s Matkou představenou se vás pokusí přesvědčit o tom, že řeholnice mají smysl pro humor a umí uspořádat dobročinné představení, na kterém samy vystoupí, aby získaly potřebný obnos do klášterní pokladny. Většina kláštera se totiž otrávil polévkou a pozůstalé nemají na zaplacení jejich pohřbu. Bizarní? Jen zdánlivě. Čeká vás totiž velká netradiční show v režii Lumíra Olšovského, jejíž energičnost podpoří i komorní prostředí Malé scény, kde pěvecká a taneční čísla budete mít na dosah ruky. Po nedávné inscenaci *Benny Rock'n'Roll Star* tak po-

kračujeme v linii hudebního divadla nejen na velké scéně, ale také na Malé scéně ve dvoře.

Druhým titulem v tomto prostoru bude na počátku dubna zástupce současné světové dramatiky, které se cíleně a pravidelně věnujeme. Setkáte se s tvorbou jednoho z nejúspěšnějších a nejoblíbenějších autorů současnosti Martina McDonagha, jehož syrové irské tragikomedie se s obdivem hrají po celém světě. Režii jeho **Mrzáka inishmaanského** se vám Ladislav Špiner, kterého dobře znáte jako předního herce našeho souboru, poprvé představí také v roli režiséra. Tento projekt připravujeme postupně, nejprve jsme **Mrzáka** uvedli formou scénického čtení v cyklu Herecká dílna, a poté se rozhodli na takto skvělém textu dále pracovat a začlenit jeho inscenaci do našeho stálého repertoáru. Uvidíte příběh Mrzáka Billyho, který se přes své fyzické postižení nehodlá smířit se stereotypem vlastního života, láká ho okusit dálky mimo malý ostrov, na kterém žije, a dostat se až do Hollywoodu.

Dalším titulem zastupujícím současnou dramaturgii bude **Králova řeč**

Davidu Seidlera, která pojednává o nástupu Jiřího VI. na britský trůn a vykresluje mimo jiné společenské události před druhou světovou válkou. Název odkazuje ke skutečnosti, že nastupující král se musel zlepšit v rétorice, aby mohl být pro svůj národ silným vůdcem. Uvidíte osobní drama o smyslu lidského poslání na půdorysu královského úřadu v moderním světě, jehož filmová podoba z roku 2010 s Colinem Firthem v hlavní roli získala čtyři Oscary. Hra nepostrádá ani typický britský humor na téma vysoké politiky. Premiéra se uskuteční na konci dubna.

Do období před 2. světovou válkou nás pak zavede i druhý muzikál této sezóny, a to světoznámý **Cabaret**, který patří k nejkvalitnějším dílům svého žánru všech dob. Milostný příběh a zábavná kabaretní čísla na pozadí významných dějinných událostí v Evropě se odehrávají v Berlíně roku 1931. Také **Cabaret**, který bude mít v Pardubicích premiéru na počátku března, můžete znát z filmového plátna, na kterém zářili Liza Minelli a Michael York v ústřední milostné dvojici. Obě inscenace bude režírovat kmenový režisér vý-

chodočeského souboru Petr Novotný.

Posledním titulem sezóny bude **Západ slunce** Isaaka Babela. Drama viny a trestu, souboj nezřízenosti a řádu, mezní konflikt mezi otcem a jeho syny – tak by se dalo charakterizovat českým divadelnictvím neprávem opomíjené dílo, které patří k vrcholům Babelovy tvorby. Obsahuje témata, která jsou stálá a můžeme najít podobné situace i v dnešní době, a tedy právě pro aktuálnost této hry jsme se rozhodli ji uvést a opět vpravit do českého kontextu. Režii tohoto velkého titulu se u nás poprvé představí uznávaný režisér Janusz Klimsza. Změnou oproti minulým sezónám pak bude skutečnost, že poslední premiéra sezóny se neuskuteční na Kunětické hoře, ale v divadelním sále. Na Kunětické hoře však jako obvykle budeme vlastní inscenace uvádět – těšit se můžete na *Sen noci svatojánské* a *Baladu pro banditu*.

Celkem osm titulů sezóny pak doplní cyklus **INprojekty – malé inscenační projekty světových novin**, na který bych rád pozval nejen skalní příznivce divadla, ale všechny z vás, kteří se v divadle rádi potýkáte především s ryze současnými tématy. Co se týká formy, mají tyto projekty charakter inscenace, jen s tím rozdílem, že herci hrají s textem v ruce. Zároveň jsou to projekty jedinečné a exkluzivní, neboť je obvykle uvádíme pouze jedenkrát bez možnosti večerních repríz a vždy se jedná o první české uvedení dané hry. I v letošní sezóně předpokládáme celkem pět novin, kterými budeme pokračovat v prozkoumávání rozličných podob dnešních autorských přístupů a možností k nim adekvátních postupů režijních.

Více se dozvíte na internetových stránkách divadla www.vcd.cz, které se na počátku stávající sezóny dočkaly zásadní grafické obměny a zpřehlednění. Doufejme, že tato změna povede k vaší spokojenosti.

Zdeněk Janál, dramaturg VČD

A je to v pytlí,

Václav Dušek, Josef Pejchal a Romana Chvalová, foto Michal Klíma

D I V A D E L N Í

OSOBNOSTI

ALEXANDR GREGAR

* 25. 11. 1943

Amatérský divadelní režisér, dramaturg, herec, organizátor, člen lektorských sborů divadelních přehlídek, vysokoškolský pedagog, kdysi i okresní a městský kulturní úředník a v neposlední řadě také chefredacteur divadelní Hromady a dlouholetý předseda našeho VSVD. Tak pro tohle všechno se k jeho životnímu jubileu sešla řada přání, které níže uveřejňujeme. Osobním dopisem dokonce gratuloval i ministr kultury Mgr. Jiří Balvín.

SG

Od DAMU K DAMU aneb KRUH SE UZAVŘEL

Saša Gregar vypráví historku o tom, jak jsem mu před lety znechutil studium DAMU při přijímačkách na režii. Pro druhé kolo jsem mu uložil jakýsi domácí úkol. Seděl potom ve vlaku a přišel na to, že je to všechno jaksi nesmyslné – a už na to druhé kolo nešel. Když jsem to slyšel po prvé, tak jsem přemýšlel o tom, jestli jsem nepřipravil české profesionální divadlo o nadějný mladý režijní talent. Dnes už si to nemyslím. Naopak: soudím, že jsem českému divadlu zachoval výraznou osobnost a veřejnému životu (zvláště pak městu Hradci Králové) činitele pro kulturní dění nadmíru prospěšného a čínorodého. Tohle obojí má ovšem společného jmenovatele:

Sašovu tvořivost. Neboť ať se podívám na jakoukoliv činnost, již Saša vyvíjí nebo vyvíjel (či na výsledek takové činnosti) je v ní vždycky nějaký prvek novosti, jinakosti i užitečné řešení nějakého problému. To platí i o Sašových režiiích. Viděl jsem skoro všechny a mohu s klidným svědomím říci, že ať byly některé méně povedené, nikdy nebyly nudně konvenční. Vždycky v nich byl náboj, který přesahoval to, co by se dalo nazvat ustáleností, běžností, očekávaným, vyzkoušeným a osvědčeným postupem. Takhle invence mne v Sašových inscenacích vždycky zaujala; když pak dospěla úspěšně k zamýšlenému scénickému tvaru, vznikla rozhodně vysoce kvalitní inscenace. Na příklad: *Vévodkyně valdštejnských vojsk* byla a je pro mne záležitostí, která v době stojící na prahu postmodernismu (80. - 90. léta minulého století) představovala a představuje vrchol amatérské interpretační činohry. Nelze nepřipomenout, že v ní Saša také hrál; a dobře. Pro herectví má prostě patřičné dispozice a občas tak popřel výtku a radu, jež často udělujeme amatérským souborům: že ta inscenace nemohla dopadnout slušně, protože nelze režírovat a současně hrát velkou roli. Ostatně: herecké dispozice potvrdil i v inscenaci známé hořké komedie Aldo Nicolaie *Tři na lavičce* (režíroval ji ve své úpravě pod názvem *Podzimní koncert*), kde se mu spolu s Rudolfem Faltejskem na Jiráskově Hronově dostalo spontánního „standing ovation“ plného hlediště.

Za nedílnou a nutnou součást této Sašovy kreativity musíme ovšem označit nápaditost. Neboť jak řekl sociolog profesor Ivo Možný v rozhovoru v Lidových novinách, člověk může být kreativní a nemusí ho napadnout nic, kdežto Sašu napadá pořád něco. Ono to pramení z jeho neúnavné zvědavosti, což znamená bádavost i přemítavost; prostě zkoumání nějakého jevu a zároveň přemýšlení o tom, jak by se s ním dalo něco udělat, nějak jej využít. Zažil jsem to se Sašou mockrát. Od epizodických, skoro anekdotických drobností, kdy si prostě jen tak, ze zvědavosti proběhne několika obchody, aby se seznámil s novou nabídkou zboží přes vytrvalé a až neuvěřitelně důkladné prohlížení všeho na různých výletech. Když už jsou všichni unaveni a zdoláni, Saša nelení a třeba ten Zbiroh oběhne ještě z druhé strany, aby o nic nepřišel. Samozřejmě se tohle projevuje i jinde. Kdysi jsem natočil s redaktorkou ČRo v Hradci Králové Hanou Sirakovou sérii rozhovorů, v níž jsem pokud možno zábavně vysvětloval různé divadelní pojmy. A Sašu napadlo, že ty nahodile a neuspořádaně vybrané pojmy všeho druhu doděláme, aby zahrnovaly všechna písmena abecedy, a vymyslel a také vlastnoručně vyrobil - půvabnou knížečku, jež spatřila světlo světa pod názvem *Divadelní jarmárka profesora Císaře*. Dnes už má Saša těchto knížeček na svědomí víc, stále v tom pokračuje a je vlastně jen tak by the way, mimochodem úspěšným vydavatelem. Zajisté, že kromě nápaditosti to vyžaduje ještě jiné vlastnosti, například pracovitost a také houževnatost a vytrvalost. Obojí Saša má, je-li přesvědčen o správnosti nějaké věci, pak je skoro nemožné jej přesvědčit, že by mohly existovat ještě jiné možnosti dalších řešení. Ale: mohl by prosazovat a uskutečňovat své nápady, kdyby nebyl posedlý svou často až umíněně zaťatou představou? Asi ne, neboť kreativní nápaditost znamená právě tu novost a jinakost a to vždycky naráží a vyvolává odpor. Před časem přišel Saša například s nápadem, že by amatérské organizace měly mít jakýsi střešový orgán, jenž by vyjadřoval potřeby amatérského divadla; vymyslel mu takové tradiční jméno *Matice*. Narazil však na nezájem a lhostejnost, takže *Matice* není. Podle mého názoru ku škodě amatérů, neboť

D I V A D E L N Í

SG

současný vývoj čím dále tím více ukazuje, že by taková organizace byla žádoucí. Což vzpomínám proto, abych ukázal, že ta Sašova kreativní nápaditost obsahuje opravdu onu na počátku zmiňovanou praktickou užitečnost. Saša to potvrdil mnohokrát i jako předseda VSVD nebo šéfredaktor Hromady

Nejprůkazněji to dokázal tím, že založil Open Air Program hradeckého Mezinárodního festivalu, jehož – mohu-li to tak pro stručnost říci – „oficiální“ část se jmenuje Divadlo evropských regionů. Díky Sašovi má tento festival tedy i svou „off- a off-off“ část, v níž může zahrát své představení jakýkoliv neinstitutionalizovaný spolek, soubor (profesionální, poloprofesionální, amatérský). Na zrodu Open Air Programu měla jistě svůj podíl i idea jakéhosi českého Avignonu, která se svého času začala skloňovat; zvláště potom v amatérském prostředí, kde sílily zejména hlasy, jež chtěly v tomto duchu proměnit Jiráskův Hronov. Je to ovšem pošetilost, neboť Hronov nemá ani ty divadelní prostory, v nichž se v Hradci Králové hraje a jež začal rovněž Saša vynalézat a doslova vydupávat ze země, ani nemůže nikdy mít to jedinečné zázemí veřejnosti, kdy staré královéhradecké město na konci června doslova žije divadlem. Myslím si, že Open Air Program je i kvůli tomuhle velkolepou záležitostí, bohužel stále nedoceněnou. I podceňovanou. A tak bych rád při této příležitosti řekl, že kdyby nic jiného za sebou Saša v našem divadelnictví nezanechal než svůj podíl na existenci Open Air Programu, bylo by to víc než dost, abychom mu přiznali jedinečnou a nezastupitelnou zásluhu a vskutku tvořivé schopnosti.

Zdá se mi, že je skoro signifikantní - příznačné, význačné – že 25. listopadu 2013 má Saša „kulaté“ narozeniny a zároveň v tentýž den promoci, kdy získá na divadelní fakultě AMU titul Ph.D.; jenž je výsledkem jeho doktorského studia. Už to samo je pro mne pozoruhodné a skoro neuvěřitelné, že se tohoto studia podjal a dovedl jej k patřičnému konci úspěšnou obhajobou doktorské práce. Dnes má titul Ph.D. už téměř inflační charakter, což ovšem v žádném případě neplatí pro Sašu Gregara. Je jedním z oprávněných a zasloužených podob, které představují završení Sašovy odborné cesty, na níž mimo jiné nechybí vzdělávání v oblasti managementu, úřednická praxe ve státní správě i samosprávě, pedagogická činnost na fakultě informatiky a managementu na Univerzitě Hradec Králové, kde učí marketing a management neziskových a kulturních organizací. A tak se Saša přirozeně a logicky před časem vrátil na fakultu DAMU jako pedagog katedry teorie a kritiky, kde vyučuje management. Neboť je ten, jenž zná divadlo ze všech stran; jeho provozně-organizační subsystém ovlivňující modus generandi scénického tvaru ale i celistvé bytí divadla v pospolitosti a jejich vzájemné vazby. A to vše má podloženo vlastními zkušenostmi a tvořivým úsilím, jež s radostí a potěšením stále a znovu zdolává nejrůznější problémy.

Kruh se uzavřel. Před lety byly narýsovány jeho začátky pokusem proniknout na DAMU jako student režie, v přítomnosti je dokreslena poslední čárka tohoto kroužení vyzrálého, poučeného divadelníka, jenž může předávat své zkušenosti a znalosti. A mně se definitivně ulevilo, protože je to kruh opsaný a uzavřený tak zdařile, že už nemusím přemýšlet o tom, že jsem třeba připravil naše divadlo o někoho, kdo mu mohl prospět.

Takže ti Sašo mohu s klidem a radostí dnes pogratulovat k tvým narozeninám i titulu a vyslovit naději, že se dále budu setkávat při všemožných veřejných a soukromých událostech a setkáních s tvým tvořivým elánem. Na což se velice těším.

Tvůj Janek Císař

Milý Sašo, úpím na mučidlech v rehabilitačním centru v Berouně a nemohu se proto řádně zapojit do fronty gratulantů. Ale i já přeji všechno nejlepší. Hlavně ať ti vydrží tvůj pozitivně vzrušivý vztah k životu, který tě neustále nutí reagovat na něj aktivně a tvořivě. Za mnohé ti děkuji. Buď zdrav.

Mirka Císařová

P.S. Diktováno mobilem profesorovi do počítače z Berouna z postele.

Milý Sašo,

máš výročí, a tak bych Ti chtěl spolu s ostatními přáteli slavnostně blahopřát. Ale před tím jsou dny všední, které nejsou tak prosluněné a ve kterých může člověk přemýšlet, co by chtěl potichu říct, kdyby na to byl při oslavě čas. Není v životě mnoho lidí, o nichž bych mohl říct, že jsem rád za životní setkání s nimi.

Poznal jsem Tě v 80. letech díky Tvé skvělé inscenaci *Vévodkyně valdštejnských vojsk*, která charakterizovala Tvůj režijně-herecký talent. Nemohl jsem vidět všechny Tvé inscenace, ale ty které jsem viděl, prokázaly nejen Tvé hluboké přemýšlení o divadle, ale také schopnost své představy realizovat. Přes milníky, jako byli *Tři na lavičce* (skvěle hraná inscenace s přesnou mírou humoru a strachu z lidského odcházení) až k Tvé poslední inscenaci *Tři v tom* s bydžovským souborem. Ti, co Tě pamatují na radnici v Hradci, dokládají, jakým nesmyslům jsi zabránil, kolik výhonků kulturního myšlení se podařilo vypěstovat a co se podařilo beze zbytku. A to v prostředí, které lidské tvořivosti není nakloněno a kde boj za věci veřejné vzbuzuje spíše rozpaky, opatrnost a nepochopení. To co se Ti podařilo (ve skvělé spolupráci s Nadou) udělat s Volným sdružením východočeských divadelníků, je ojedinělé a nemá v republice obdoby, včetně Hromady, která mapuje co všechno se v divadelním regionu děje. Je to vlastně realizace Tvých myšlenek o smyslu a organizování spolkové činnosti, člověku nenařizované a direktivně neřízené, ale vycházející z přirozené potřeby tvořit a sdružovat se.

S obdivem jsem sledoval Tvůj zatím nenaplněný zápas o Matici českých divadelníků, která by mohla být partnerem státních orgánů. Snad ostatní pochopí, že to je možná jediná cesta, jak něco prosadit. A to nemluvím o Muzeu českého amatérského divadla, kterému ses obětavě věnoval. A taky skvělý divadelní festival v Hradci Králové, kde jsi připravoval podmínky pro dnes již stovky souborů a podílel ses na dramaturgii přehlídky. Rád jsem s Tebou porotoval. Kolik lidí oceňuje Tvoji činnost pedagogickou nejen na DAMU, ale i na jiných vysokých školách, ale především Tvá studia na Divadelní fakultě, v jejichž závěru jsi napsal mimořádnou a odborně fundovanou knihu *Město a (jeho) divadlo*, a obhájil titul Ph.D. Ale to všechno jistě není všechno. A taky Ti děkuji za Tvé přátelství. Ale jak říká

...při porotování s prof. Laurinem

jeden anglický klasik: I Ty máš ve mně přítele, kterého Ti mohu závidět.

František Laurin

Tak tedy sedmdesát?

Opravdu je Sašovi sedm desítek let? Hm, jeden by snadno dle vzhledu oslavence prohádal. Spouštím protahovačku vzpomínek a hle, napřed se z prvoroh vynoří zvuk. Jasně, je to hlas Mirky Císařové, která vypráví jak tam u nich, na východě Čech, v Ústí nad Orlicí skvěle zrežíroval nějaký Saša Gregar *Vévodkyni valdštejnských vojsk*. Pak, o pár měsíců později, naskočí i obraz: jsem na FEMADu a zmíněné představení právě duní jevištěm a já sleduji chlápka, který v něm nezvykle razantní chůzí exceluje. Napřed jsem myslel, že se jedná o stylizaci, s níž jsem si nevěděl rady, ale o něco později, když vchází do předsálí, shledávám, že ten pohyb patří neodmyslitelně k němu. Od té doby jsme se vídávali častěji, to když jsem se přestěhoval

Vévodkyně valdštejnských vojsk,
Saša jako Kryštof Harant...

D I V A D E L N Í

Vévodkyně valdštejnských vojsk,
jako Profous

do věnného Gradce královen na soutoku Labe s Orlicí. Na konci 80. let, ke své hrůze zjišťuji, že přesně nevím kdy, jedeme s profesorem Janem Císařem do Ústí, kde právě začíná zkoušet *Žebráckou operu*. Expozice mi vyrazí dech, když v temnotě jeviště vzplane sirka a osvítlí tvář hrdiny – magie divadla vybuchuje v plné síle. Nedožkouší ji, neboť čas trhnul nejen oponou, ale i Sašou azimutem západním via Hradec Králové. Když se nanovo pouští do *Žebrandy* v divadle Jesličky mám to štěstí, že mě k ní přizve, takže si mohu užívat jeho nápadů. Jako gruntovní znak propojení organizovaného zločinu se státními institucemi použil mobilní telefony, tudíž vizionářsky definoval dobu nadcházející.

Milý Sašo, je toho nemálo, co by stálo za připomenutí, však jedno je jisté, že když jsi v Hradci Králové opanoval a zvelebil odbor kultury, zanechal jsi po sobě pro všechny budoucí časy nesmazatelnou brázdu. Haj-hou, jedna zásadní a velmi důležitá věc k tobě neodmyslitelně patří. Když se do něčeho pustíš, ať už sám nebo jako spoluorganizátor, tak ti nic není zatěžko a vše co podnikáš má smysluplný a grandiózní rozměr. Stačí jen z dřívější doby vzpomenout na *Inspiraci* či *Dětskou scénu*, a je jasné o čem hovořím. Stejně, jako jsi při Mezinárodním festivalu regionálních divadel v HK pro-

sadil Open Air – český to Avignon, který časem svým rozsahem a pestrostí vbrzku přerostl oficiální program. A nejen to, pro tuhle akci jsi vydupal ze země i důstojná mobilní hlediště. Nebo tvoje orba na líše amatérského divadla? Z dětských bačkůrek velmi rychle dospělo VSVD do instituce, před níž je málo smeknout. Ke škodě, pro nezáměr dalších kulturně-antikulturních organizací, se do zákulisí pozvolna odšoural tvůj projekt Matice.

Prostě, milý Sašo, můžeš hrdě kráčet městem, kde v tvých stopách jde nejen jazz a sochy na nábřežích, ale další a další aktiva. Takže, co ti přát? Inu, nejspíš dobrý doutník vychutnaný v pohodě, a když budeš pozvedat sklenku staré irské whiskey nechť ti myslí probleskne motto veteránů závodících na úžasných strojích napříč Evropou: Ať nám smrt plivne do karburátoru!

Prostě: ZLOM VAZ ve všem do čeho se pustíš.

Tvůj Vladimír Zajíc

Když mám něco napsat, nedej bože musím, dopadá to obvykle tak, že to odkládám na pak, tedy na doraz. A i když bych to posléze napsal z gruntu jinak, už nestíhám. Tentokrát mne nikdo nenutí, spousta času a jsem rád, že můžu „přičinit pocit“, však zase „na doraz“...

Jak začít, z kterého konce, resp. začátku to uchopit, jak podat výpověď o něm, o kterém se hodně ví, něco neví, o kterém by se mohla (a měla) i kniha napsat... O Alexandru, Sašovi Gregarovi. Ted' v listopadu

Tři na lavičce, s Rudolfem Faltejskem

má o něco výraznější, „hranatější“ jubileum. Životní.

Jinak má, jako jubilant, každou chvíli „něco“. Fakt, že za těch pár desítek let mnohé vytvořil, mnohé napsal, o mnohé se zasadil a dokonce, bylo-li možné, mnohé vyřešil, mnohého důležitého se dopustil. Zkrátka, že „furt něco má“ (nedávno například doktorát), propojuje nezměrný proud jeho aktivit i oslav. Na několik životů. Jak to stíhá, stejně nepochopím a taky doufám, že z něj nehodlá jen tak vystoupit.

Milý příteli, jsem rád, že jsme se mohli spolu před časem sejít, že se můžeme a budeme potkávat, diskutovat a taky doufám, že to bude na věky...

Jaromír Vosecký

Divadlo je život a jde zase do života... Myslel jsem, že se tenkrát Klicpera mýlil. Ovšem když se nad tou památnou větou zamýšlím po letech, napadá mě, že to myslel možná tak, že se najde občas člověk, kterému divadlo vejde do života a ten sám se stane postupně a nezadržitelně divadlem samým. A to je ten život v sobě sám... A jedním z těch, které to potkalo, je bez pochyb Saška. Potvrzuje tak svým životem a skutky památnou klasickou větu, ať už to klasik myslel, jak myslel.. Ale přes tohle potvrzení klasika a velké množství zásluh, které z něho udělaly mimořádnou osobnost divadla, je Saška prima chlap, který má rád život, hory, lyže, vybrané jídlo a kterého si moc vážím za to všechno, co pro divadlo udělal a kterého rád poslouchám, jak vypráví o svých zážitcích z toho svého milovaného života s divadlem, které do něho vešlo.

Saško, přeju zdraví. Vše ostatní, myslím tím hlavně Nadu, máš...

Karel Šefrna

Saša je pašák. Leč velmi záhadný... kdopak kdy viděl kumštýře, který touží i po teorii, a z této velké touhy, v takto pozdním studentském věku, vystuduje vysokou školu s doktorátem? Nedělá si život lehkým, je pořád v plné práci. Tak moc si vážím toho, s jakou elegancí vede a doslova řídí VSVD. Je v tom hodně umění. Bravo!

Neznám takového druhého. Přeju hodně zdraví a ještě hodně radostí, třeba ať i letošní zimu vidíš Dolomity ve slunci. A na sjezdech. Klobouk dolů, milý chlapče!

Blanka Šefrnová

Milý Sašo,

doneslo se mi, že ses stal nositelem sedmi křížků. Doufám, že Tě moc netíží. Nakonec jak by mohly, když sis těch sedmi křížků ani nevšiml. To je moc a moc dobře.

Rád vzpomínám na naši spolupráci při *Zelňačce*. Moc jsi mi tenkrát pomohl. Nejenom tím, jak jsi ji zdramatizoval - jen tak mimochodem úžasně, neboť se

hraje i v cizině, pokud je Slovensko cizina - ale s muzikou a svými radami. Díky tomu se hrála 56x vč. Poděbrad, Třebíče, Znojma a Jiráskova Hronova i pražského Činoherního klubu. Prostě paráda a za to Ti ještě jednou děkuji. Škoda, že nedopadli *Naši furianti*. Holt někdy se něco nepovede, ale i to patří k životu. Třeba se něco vyvrbí v budoucnu.

Vzhledem k tomu, že jsi herec, režisér, předseda VSVD, emeritní ředitel Open air Hradec Králové, spisovatel, dramatik, člen mnoha komisí, porot, rad a teď i Ph.D. (určitě jsem na něco zapomněl a tak mi to odpusť), bude Hromada snad jenom o Tobě. Proto nebudu dlouho psát. Ale budu Ti přát nejenom svým jménem, ale jménem celého červenokosteleckého DS NA TAHU hodně zdraví, protože pokud budeš zdravý, tak budeš stále plný elánu a chuti do života a do další práce. Přejeme Ti, abys hleděl stále dopředu, měl pořád nové a nové plány, protože jak začneš bilancovat a koukat se zpátky, tak budeš holt stárnout a to nechceš ani Ty ani my.

Tak Sašo ještě jednou, ať Tě potká všechno dobré a všechno blbé ať se Ti vyhne.

*Pavel Labík a celý červenokostelecký
DS NA TAHU*

Už si dnes stěží vzpomenu, kdy a kde jsem se se Sašou Gregarem potkal poprvé, rozhodně to však muselo být v místech bezprostředně spjatých s kulturou, potažmo s divadlem, ne-li přímo v divadle. A od té doby pak ještě mnohokrát. Na nejrůznějších přehlídkách, kursech, představeních...

Mnohem blíž a důvěrněji jsem měl ovšem možnost Sašu poznat, až když jsme jej oslovili a začátkem minulého roku pod jeho režijním vedením začali zkoušet hru *Tři v tom*.

Je úplně zbytečné, abych tu hodnotil a vyzdvihoval jeho erudici, skvělé režijní vedení, vědomosti a poznatky, kterými nás obohacoval, to o něm přece všichni vědí. Zmíním spíše fakt, že během zkoušek nás udivoval svou překypující energií často i po čtyřech hodinách zkoušení, kdy jsme my ostatní už pomalu umírali a odpadávali. Tomu nadšení a zápalu jsme se obdivovali. A také on nás vyzýval, ať do toho jdeme s energií, ať nejsme chcíplí.

Postřehů, poznámek, doporučení i návodů se všem, kteří chtěli naslouchat, dostávalo nepřeborně. Ale ta trnitá pěšina k výslednému cíli, ten samotný tvůrčí proces zkoušek a soustředění, ta stála za to. A výsledek také. Snad jsme mu jeho původní záměr příliš nezmařili. Ostatně, pokud jste Sašovu a naši taškařici v duchu comedií dell'arte dosud neviděli, ozvěte se nám, rádi k vám přijedeme.

Milý Sašo, dovol mi jménem všech novobydžovských divadelníků – kamarádů, abych Ti do dalších

D I V A D E L N Í

Na jevišti zatím naposledy při záskoku
v Tři v tom v Červeném Kostelci

roků co nejsrdečněji popřál, co jiného, než plnou náruč zdraví, vrchovatý pohár kapek štěstí a ještě mnoho krásných divadelních úspěchů i zážitků, ať už bude stát na kterékoli straně barikády.

Za DS Jirásek Nový Bydžov Petr Kruliš

Milý Sašo,

jsme stejný ročník, já už mám jubileum za sebou. Známe se už více jak čtyřicet let. Já Tě mám však v povědomí od konce padesátých let, kdy jsem studoval na průmyslovce v Chrudimi a bydlel s Tvým i mým spolužákem Karlem Bartoškem. Od něho jsem se dozvídal o vašich akcích ve Třebové. Takže, když jsi zakotvil v Ústí v Perle jako vedoucí propagace, Tvé jméno mě nebylo neznámé a spolupráce na sebe nedala dlouho čekat. Já už tehdy pracoval v Jednotném závodním klubu jako programový pracovník. Bohužel, na divadelních prknech jsme se nějak mýjeli a tak vzpomínám na řadu akcí, při kterých jsi pomáhal nejen jako vedoucí propagace, ale i jako scénárista, či konferenciér. Vždy, když jsem měl nějaký problém, tak jsem věděl, že na Tebe se mohu spolehnout. Když mě v roce 1985 soudruzi jako ředitele Klubu lákali, abych šel do komunálních voleb a po nich zastával funkci předsedy MěNV (tak to tehdy chodilo), když mně už

docházely protiargumenty, dal jsem si podmínku, že neodejdu, pokud se nenajde někdo schopný, kdo by po mně klub převzal. Na otázku, jestli o někom takovém nevím, zcela přirozeně padlo Tvoje jméno. Soudruzi dokonce zamhouřili oko, že nejsi ve straně a já o rok později odcházel z Klubu s pocitem, že bude v dobrých rukou. To jsi také během svého poměrně krátkého období prokázal. V té době jsme ještě ani netušili, že přijde za pár roků revoluce, která změní naše životy. Myslím, že i v oněch vypjatých dnech jsme k sobě našli cestu. Nezapomenu, jak jsi mě podržel před generální stávkou, když jsem přijel z Berlína Neköllnu, kde jsme podepisovali partnerskou smlouvu a o situaci v Ústí v těch vypjatých dnech jsem toho pochopitelně mnoho nevěděl. Obdivoval jsem Tvoje rozvážné a odvážné řízení řady vyhocených shromáždění občanů. Bylo Tvojí zásluhou, že se emoce udržely na řetězu. Stejně tak při řadě „kulatých“ stolů, kdy jsi mnohdy utržené zástupce politických stran usměrňoval do určitých kolejí. Díky Tobě a ostatním spolupracovníkům se stal Klub opět střediskem rebelů. No a pak jsi odešel na Okresní úřad, vykonával funkci vedoucího odboru kultury, a když jsi po volbách v roce 1992 z úřadu odcházel, bylo shodou okolností na Radnici prázdné místo vedoucího odboru kultury a tak jsme si plácli a Ty jsi nabídku přijal. Na tuhle spolupráci vzpomínám nejraději, protože se nám podařilo oživit tuto oblast Tvými nápady, vylepšit Ústecký kulturní zpravodaj, (který dodnes městu chybí). Vzpomínám na otvírání dokumentů z bány radniční věže, vánoční trhy v Neköllnu a tak bych mohl jmenovat další akce. Škoda, že tato spolupráce trvala jen dva roky. Osud Tě zavál do Hradce, kde jsi zakotvil natrvalo a zanechal na Magistrátu hlubokou stopu. Nesmím zapomenout ani na krásnou spolupráci při vydávání Zpravodaje Kocianovy houslové soutěže. Ty jsi mu dal formu novin. Samozřejmě nezapomenutelné vzpomínky zůstávají na pravidelné „Večery TASSU“, kdy jsme se po odvedené práci nádherně bavili. A nesmím zapomenout na Vaši utajenou svatbu v průběhu KHS. Pokládám si za čest, že jsem Vás v kruhu přátel mohl v pozdních večerních hodinách oddat a jsem rád, že Vaše manželství spojilo dva lidi, kteří mají stejnou krevní skupinu.

Milý Sašo, přeji, aby se Ti podařilo dotáhnout všechny plány, které máš před sebou, ale hlavně, aby Ti sloužilo zdraví. Dnes už vím, o čem mluvím.

Tvůj kamarád a přítel Pavel Sedláček

Milý Sašo,

Tvé životní výročí ve mně nutně vyvolává vzpomínky na Tvé působení v ústeckém Vivenovi, na nesmazatelnou stopu, kterou jsi v našem souboru za několik let činnosti zanechal a samozřejmě na vzájemnou spolupráci, protože jsem měl to štěstí, že jsem byl

skoro u všeho, co jsi u nás stvořil. Nebylo toho málo. Od nácviu Daňkovy *Vévodkyně valdštejnských vojsk*, který začal v roce 1985, v době, kdy jsem se stal principálem tohoto souboru, přes Gelmanovy jednoaktovky *Na pranýři a Špatný byt*, Havlovu *Žebráckou operu* až po Aristofanův *Ženský sněm*, s kterým jsme se loučili na divadelní přehlídce v Napajedlích v roce 1993. Ta spolupráce pak ještě pokračovala i v době, kdy jsi již přesídlil do Hradce režiiemi Venclikovy *Fucking story* v letech 2006–7 a *Nejstaršího řemesla* Paula Vogela, které má soubor stále ještě na repertoáru.

Vypsát všechny vzpomínky na události, které nácvi, premiéry a spousty repríz při zájezdových představeních těchto vesměs úspěšných her provázely, na to by nestačil ani rozsah Divadelní Hromady. Nemohu však nepřipomenout alespoň několik vzpomínek na tu nejúspěšnější inscenaci v historii našeho souboru, *Vévodkyni valdštejnských vojsk*. Za těmi sedmašedesáti představeními, která jsme s touto hrou odehráli, se skrývala především Tvoje skvělá práce režiséra, který přesně ví, co chce a jakými prostředky toho chce dosáhnout. Tomu odpovídala nejen působivě volená scéna vygradovaná světelnými efekty a hudbou, ale i každý detail kostýmů a zvolených rekvizit. Tomu předcházela i maximální náročnost při zkouškách, aby výsledek odpovídal Tvým představám. Dobrá věc se po-

dařila a co následovalo, bylo sladkou odměnou všem, kteří se na realizaci této inscenace podíleli. A nebylo toho málo, co tato skvělá parta s *Vévodkyní* prožila.

Vrchol se posouval stále výš, stále byla motivace – premiéra v Ústí – přehlídky v Žamberku, Týništi a Lomnici nad Popelkou, mezitím řada zájezdových představení, vystoupení v Žižkovském divadle v Praze, Jiráskův Hronov, vítězství na národní přehlídce.

Natáčení pro Československou televizi, která představení nejen natočila, ale také odvysílala. Další zájezdová představení – Poděbrady – Žebrák – 2x Hradec – turné po Slovensku – Ořechov – Karlovy Vary – Františkovy Lázně – Belgie. Fantastický týdenní zájezd do Belgie, kde jsme reprezentovali české ochotnické divadlo, zůstal pro většinu účastníků asi vrcholem toho, co lze s divadelním souborem zažít. Všechna ta oficiální a neoficiální přijetí a setkání, slavnostní mše za zdar našeho představení, televize, novináři, návštěva světového jazzového festivalu v Gentu, návštěvy belgických a holandských měst a památek, neuvěřitelná atmosféra vlastního představení. Všechnu tu nádhru nezkalila ani skutečnost, že někteří z nás museli po návratu podstoupit výslechy na STB, stálo to za to. Ani to nebyl konec. Po několika tuzemských štacích následoval festival v litevské Klaipėdė. Další kopec nezapomenutelných zážitků. Potom ještě jednou Ústí a derniéra v Litomyšli. To už se psal rok 1990. Na tu inscenaci vzpomíná ještě teď spousta pamětníků po celé republice na štacích, na kterých hrajeme. A tak jako my, vzpomínají s úctou a obdivem.

Milý Sašo, chci Ti touto cestou poděkovat za všechno, co jsi udělal nejen pro Divadelní soubor Věcena Ústí nad Orlicí, ale pro ochotnické divadlo vůbec. Víím, že Tvé působení v našem souboru byla jen jedna z mnoha kapitol Tvé usilovné práce pro ochotnické divadlo a kulturu u nás vůbec. Přeji Ti, abys do dalších let Tvého plodného života vstoupil zvesela a především ve zdraví. Je to krásné období (protože jsem s tím věkem o kousek napřed, mohu to posoudit), ve kterém sice už nic nemusíš, ale přesto se celý den nezastavíš. Ten podzim života je nejen časem sklizně, ale i zhodnocením zkušeností, které člověk za život posbíral. A to zhodnocení znamená další tvůrčí činnost, další nové výzvy a cíle. Přeji Ti, aby to období bylo ještě dlouhé, naplněné úspěšnou činností a prozářenou těmi nejkrásnějšími vzpomínkami na to, co se Ti už podařilo.

Za ústecké „Viceňáky“
Honza Štěpánský, stále ještě jejich principál.

To je neuvěřitelné! Saša slaví kulatou 70. I když už má na hlavě nějaké šediny, jeho mysl nezestárla, uchovala si svěžest a nápaditost. To bych mu tolik neřekla. Je pravda, že má na svém kontě už hodně záslužných činů. Od režisérských začátků za student-

D I V A D E L N Í

ských let, přes vedení různých divadelních skupin, režii mnoha her, herectví u amatérů, ale i u profíků, až k vedení divadelních seminářů a porotování v divadelních přehlídkách. Asi jeden z jeho největších počinů je hradecký festival OPEN AIR, kde se mu podařilo kulturně oživit celý Hradec Králové a přivést do divadla tisíce lidí. Jeho život není jen divadlo – věnoval se i moderátorské činnosti (např. ve filmu), uváděl módní i taneční přehlídky, koncerty. Bavilo ho předávat informace, a tak vtiskl zajímavou podobu mnoha festivalovým zpravodajům. Dnes už nepíše jen do novin a zpravodajů, ale vydává i knížky. A také učí na vysokých školách. Celý život se vzdělává, čte, píše a v tomto úctyhodném věku si jen tak dodělá doktorát. Klobouk dolů!

Působil i v Ústí nad Orlicí, odkud ho znám i já. Jako šéf kulturního zařízení ve městě podpořil činnost mnoha spolků a rozvíjel i aktivity, které neměl v popisu práce. Vzpomínám na předrevoluční období, kdy se nebál a umožnil jako vedoucí JZK našemu filmovému klubu hrát i „zakázané“ filmy. Jeho působení v Hradci mu pak umožnilo se naplno realizovat a převést mnoho kreativních myšlenek do reálu (např. Nábřeží sochařů). A tak bych mohla vyjmenovávat jeho významné činy a nestačila by mi stránka ani několik listů.

To, co nemohu nezmínit a za co mu patří velký dík, je vedení VSVD. Seskupit divadelníky a pomáhat při práci mnoha divadelním sdružením, jezdit po představeních, psát o viděném, často cennými radami podporovat režijní či jiné záměry nás, nadšených divadelníků, a hlavně prosazovat názory sdružení i na celostátní úrovni – to nezvládne jen tak někdo. To chce pracovitost, zkušenosti, chytrost, nadhled, bojovnost a nebát se konfliktních situací. To vše Saša má a ještě něco navíc. Umí to předávat i jiným, pokud mají zájem.

Milý Sašo, chtěla bych ti popřát především zdraví, štěstí a stále hodnou a tolerantní manželku Naďu, bez které by tvoje plány nebyly tak naplněny. Dále aby tě neopouštěla múza při vymýšlení a realizaci divadelních představení, abys měl hodně sil a energie na prosazování dobrých myšlenek a abys měl i čas na setkávání se s přáteli.

Lenka Janyšová

... a ještě: došlo po uzávěrce

Milý Sašo,

byl jsem vyzván ke gratulačnímu příspěvku u příležitosti Tvých sedmdesátin, které v letošním listopadu slavíš. Jak vidíš, píšu po uzávěrce divadelní Hromady, tedy zpravodaje amatérských divadelníků, loutkářů a recitátorů ve Východních Čechách, na pomezí Moravy a v části Sudet (ten krásný název nemůžu opomenout!), ale je mi to jaksí jedno. V Hromadě budeš mít jistě gratulací víc než víc a dost možná bude celé podzimní číslo jen o Tobě, což si zasloužíš a věř mi,

že Ti to z celého srdce přeji. A právě proto mi je jedno, že gratuluji po uzávěrce. Prostě mám vnitřní potřebu napsat Ti dopis právě dnes a v tomto nočním (ranním) čase a ne na povel a v daném termínu.

Pátral jsem v paměti, kdy jsem Tě potkal poprvé. Jsem přesvědčen, že v Hronově v roce 1985. Tedy před osmadvaceti lety. Byl jsi o čtyři roky mladší než já dnes a pro mě tehdy strašně starý. Já byl zapálený pro divadlo v Klubu mladých divadelníků a Ty pro mne velká neznámá, které jsem slušně vykal. Tehdy jsi přicházel dělat divadlo do Ústí a nabídl mi roli Písaře ve své *Vévodkyni valdštejských vojsk*. Nerozuměl jsem tomu, co mi říkáš a o tom, jak se dělá opravdové di-

vadlo, jsem neměl tušení. Nechápal jsem, co se ode mne očekává. Ale Ty jsi mě tehdy uhranul a „voněl“. A od té doby mi voníš stále. Jsem rád za každou chvíli ve Tvé společnosti a těším se z ní stejně jako z Tvých textů, které promlouvají jazykem poetickým a přitom jasným a trefným.

Za uplynulé roky jsem Tě potkal mnohokrát a při různých událostech, vzpomínám často a vždy s úsměvem ve tváři. Nemá cenu vytahovat jednu nebo dvě vzpomínky a říkat, že to je ta nejlepší, nejveselejší, nejповedenější. Každá je pro mě svým způsobem důležitá. Často si je v myšlenkách přehrávám a někdy v nich hledám odpovědi. Říkám si, jak by to řešil Gregar, ten malý velký muž.

Jednu vzpomínku přesto vytáhnou. Je z letošního září, z ústecké akce Perla žije! Není to snad proto, že je jaksi čerstvá a tudíž k lehkému vzpomnutí, ale proto, že jsi mě opět uhranul, jako tenkrát v Hronově. Celodenní akce v bývalé textilní továrně Perla, kterou nyní vlastní město a hledá pro tento prostor nové uplatnění, byla zakončena četbou pohádky O smutné továrně v Tvém přednesu. A bylo to čtení magické – hala bývalé tkalcovny, hlukot stavů z reproduktorů přehlušuje slova, uprostřed malé podium se židlí, stavy pomalu ztichnou, hala je ve tmě, nad židlí se rozsvítí stará tovární lampa s jednou silnou žárovkou, ozve se Tebou vybraná hudba, která celé čtení doprovází, a Ty svým sametovým hlasem začínáš číst: „*Ten příběh je dlouhý, klikatý a prudký jako řeka. Někdy jiskřivě radostný, jindy zas kalně smutný. A na přečtení čeká. Začíná na téhle stránce, u pramene. Na konci této malé knížky složený do písmenek, do moře otázek vtéká.*“ Naskočil mi mráz na zádech a na konci pohádky jsem byl smutně šťastný. V samotném závěru ses pomalu postavil, počkal na správný takt v hudbě a přečetl poslední odstavec. Pak na jevišti přišla malá houslistka a zahrála skladbu tichou, bolavou, ale přitom ve spojení s její dětskou křehkostí a poctivostí, to byla skladba pokání, odpuštění a naděje. Někdy se nestydím dojmout, takříkajíc ukápnout slzu a v tu chvíli jsem se nestydl. Dlouhý potlesk byl Ti odměnou. Jako již tolikrát... Byl jsem hrdý na skutečnost, že Tě znám.

Sášo, dávno jsi všechny přesvědčil o svých uměleckých, organizačních a pracovních kvalitách. Dnes je nikdo nezpochybňuje a navíc stále platí, že „jít na Gregara“, znamená jít na kvalitu a profesionalitu. I v Ústí se to stále ví a na Sašu Gregara se chodí.

Milý Sašo, děkuji Ti, že jsi mě tehdy před téměř třiceti lety nabídl roli a přeji Ti, aby se „na Tebe“ stále chodilo, aby se na Tebe stále „stála fronta“. Všechno nejlepší, na zdraví a na viděnou!

P.S. pozdravuj Naděnkou a pusou Ti posílá moje žena.

Petr Hájek, v Ústí nad Orlicí,
v prvních listopadových hodinách roku 2013

Milý Sašo,

díky setkání s Tebou jsem se potkala i s amatérským divadlem, které se nakonec stalo nejvýznamnější součástí mého profesního života. Prožila jsem s ním a s Tebou už více než 30 zajímavých a krásných let, díky Tobě a divadlu poznala množství krásných lidí, kteří se stali součástí mého života.

Děkuju Ti za pěkný a bohatý život. Děkuju Ti za spolupráci.

tajemnice VSVD
a tajemnice redakční rady Hromady
a manželka Naďa

...a ještě: co ve vzpomínkách a gratulacích nezaznělo

V roce 2002 obdržel Saša na návrh VSVD cenu Ministerstva kultury za neprofesionální divadelní a slovesné obory.

...a ještě: přehled nejvýznamnějších Sašových inscenací

1979	Jiráskův Hronov A. Volodin: <i>Dulcinea z Tobosy</i>
1981	Jiráskův Hronov M. Calábek: <i>Hra o životě a smrti doktora Fausta</i>
1982	Šrámkův Písek W. Shakespeare, A. Gregar: <i>Šejkspír ve Studiu</i>
1983	Jiráskův Hronov J. Schmid: <i>Třináct vůní</i>
1986	Jiráskův Hronov O. Daněk: <i>Vévodkyně valdštejnských vojsk</i> (kromě režie i role Profouse)
1989	Jiráskův Hronov V. Slavkin: <i>Špatný byt</i> (kromě režie i role Střelce)
1996	Jiráskův Hronov V. K. Klicpera: <i>Veselohra na mostě</i> (kromě režie i role Klicpery)
1998	Jiráskův Hronov Gay, Brecht, Havel, Gregar: <i>Žebrácká opera</i>
1999	Jiráskův Hronov, Loutkářská Chrudim, Dětská scéna K. J. Erben: <i>Svatební košile</i>
2000	Jiráskův Hronov A. Nicolaj, A. Gregar: <i>Podzimní koncert</i> (kromě režie i role Luigiho)

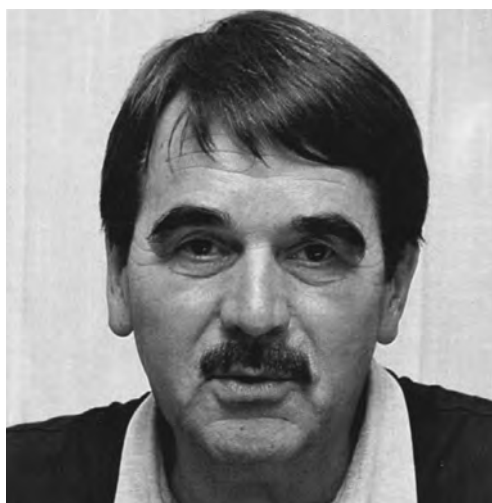
Sestavila Alena Exnarová,
která pochopitelně taky blahopřeje

D I V A D E L N Í

VE SLUŽBÁCH THALIE

VICENA OSLAVUJE SVÉ JUBILANTY

Oldřich
VAJSAR
* 13. 8. 1943

Pavel
SEDLÁČEK
* 22. 8. 1943

Členové Divadelního souboru Vicena Ústí nad Orlicí, jednoho z nejpočetnějších a nejaktivnějších divadelních souborů, se sešli na oslavě dvou svých jubilantů, Pavla Sedláčka a Oldy Vajsara. Těžko uvěřit, že těmto „klukům“ přáli k jejich sedmdesátce. A že si oba

za svoji činnost v souboru pořádnou oslavu skutečně zaslouží, dokládají následující řádky, které jsou však jen stručným výčtem toho nejpodstatnějšího z bohaté činnosti, kterou pro soubor, ochotnické divadlo a kulturu v Ústí udělali.

Ústecký rodák a patriot **Pavel Sedláček** si divadelní křest odbyl už jako žáček základní školy. V roce 1957 odehrál pod vedením pana profesora Holého postavu Kryštofa Haranta z Polžic a Bezdržic v pohádce *Císařovy nové šaty*. Do VICENY ho přivedl jeho starší bratr Luboš v roce 1965 a už v následujícím roce se představil ve dvou rolích, v *Půlnočním vlaku* jako novomanžel Charles Murduck a v *Plešaté zpěvačce* v roli pana Martina.

Po sedmileté přestávce v činnosti Viceny, nechyběl Pavel při pokusu Rudy Raimanna o obnovení života souboru. Pokus to byl úspěšný a Pavel si v pohádce *Sůl nad zlato* zahrál roli Pocestného a hned v následujícím roce postavu sluhy Milese v detektivce *Smrt prochází tmou* v režii J. Knapovského.

Jeho pěkná chlupatá postava ho přímo předurčila do rolí, které následovaly v dalších letech. Ještě v roce 1974 to byl princ v krásně zpracované *Rusalce* pod režijním vedením Rudy Raimanna, o čtyři roky později role Adama v Božské komedii a po dalších čtyřech letech role policisty v *Únosu* v *Neapoli* Aldo Nikolaje. V té poslední roli hrál Pavel poprvé s vousy a tak se sám sobě líbil, že svého kníra od té doby už neholil.

I když po své poslední roli na Vicenu nezanevřel, byla to na dlouhých patnáct let jeho role poslední. Kulturnímu dění v Ústí se dál věnoval jako profesionál ve funkci ředitele Jednotného závodního klubu a později své ředitelské křeslo vyměnil za funkci předsedy MNV.

K aktivní práci v souboru se vrátil až v roce 1997 a to hned dvojrolí pastora a námořníka v Casonových *Stromy umírají vstoj* a o dva roky později se divákům představil v Moliérově *Lakomci* v roli komisaře. Nechyběl ani při uvedení jedné z nejúspěšnějších inscenací souboru *Hrdého Budžese* Ireny Douskové. 45 x se v této hře představil divákům jako recitátor, Dr Macháček, Přemysl Oráč, Dalibor a v řadě dalších rolí. Ještě v době, kdy *Budžes* brázdil po jevištích Čech a Moravy, přišla další krásná role, Otec Popelky, v *Pohádce o Popelce*. A potom už jedna role střídá další – notář Bonefoi v další úspěšné Moliérově komedii *Zdravý nemocný* s padesáti reprízami, plukovník Ogilvi, hostinský Walletzky, zedník na hradbách a císařův sluha v Peškově komedii *Bylo nebylo*, kterou má soubor stále na repertoáru a role hraběte Naryškina v jedné z Daňkových jednoaktovek *Hříčky o královnách*, které soubor připravuje k premiéře v letošním podzimu. Je to téměř dvoustovka odehraných představení, které Pavel stihl za své působení ve „Vicenovi“, ve velkých i menších, ale vždy poctivě zahraných rolích, kterými se nesmazatelně zapsal do bohaté činnosti souboru. Ale výčet postav, které na jevištích ztvárnil, je jen zlomek z jeho práce pro soubor Vicena, ochotnické divadlo a ústeckou kulturu vůbec. Dlouholetý funkcionář souboru, v současné době jeho místopředseda, moderátor a organizátor řady akcí a pořadů Viceny i měs-

ta Ústí nad Orlicí, autor výstav o činnosti souboru a především ten nejskvělejší kronikář a dokumentarista souboru, jakého si lze představit. Tak je Pavel vnímán nejen členy souboru, ale každým, kdo měl možnost se s jeho dokumentační činností seznámit. Jeho foto i textové kroniky souboru jsou skutečnými skvosty, zachycujícími nejen období od jeho uvedení do funkce kronikáře souboru, ale i zpětně od znovuoobnovení činnosti souboru v r. 1973.

Ještě mnoho řádků by nestačilo k výčtu toho, čím Pavel přispívá k tomu, že soubor Vicena žije tak bohatým uměleckým, ale i společenským životem, jakým se může pochlubit v dnešní době jen málokterá společnost. A protože jeho aktivity přesahují práci v souboru VICENA, nelze se nezmínit alespoň jeho působení ve smíšeném pěveckém sboru Alou Vivat, je nejen aktivní zpěvák, ale také organizační pracovník tohoto sboru.

Třebíčský rodák, **Olda Vajsar** se do Ústí přiženil po absolvování Vysokého učení technického v Praze. Do Viceny ho získal v roce 1979 tehdejší předseda souboru Honza Sychra na ozvučení Horníčkovy *Malé noční inventury*.

A Olda propadl kouzlu ochotnického divadla a upsal se ústeckým komediantům už natrvalo. Od té doby, po téměř 35 let, je na plakátech a programech pod titulkem zvuk uvedeno téměř každoročně jméno Oldřich Vajsar. Pětadvacet titulů, *Malou noční inventuru* počínaje, přes *Meridián*, *Případ bez jednacího čísla*, *Študáky a kantory*, *Naše furianty*, *Tři Alberty a tetu Matyldu*, *R.U.R.*, *Ženu v trysku století*, *Dům na nebesích*, *Vévodkyni valdštejnských vojsk* a další a další tituly s více než čtyřmi sty ozvučených představení, to je část vizitky tohoto „pana technika“ souboru Vicena. Že jenom část, dokresluje skutečnost, že na řadě těchto představení se nepodílel jen jejich ozvučením, ale v řadě případů také jejich nasvícením.

A společně se svoji životní partnerkou Dášou Bečkovou i významnou pomocí při tvorbě scény, sponzorskou pomocí a řadou dobrých rad při nácviu inscenací. Proto také plným právem převzal při příležitosti 115. výročí založení Divadelního souboru Vicena jako jediný „neherec“ Pamětní medaili Hynka Viceny, jako ocenění souboru za jeho obětavou dlouhodobou práci. I když si Olda už vychovává nástupce a k divadlu přivedl svého, ještě školou povinného vnuka, věřím, že se soubor na jeho znalosti a zkušenosti bude moci ještě dlouhá léta spolehnout.

Tak tedy kluci, především hodně zdraví a mladistvého elánu do dalších let. Spoustu krásných rolí, stovky zaplněných stránek kroniky souboru a klid k nabírání nových sil ve Tvé milované „Studánce“, přeji Tobě Pavle, Oldovi pak dotažení alespoň pětistovky nazvučených či nasvícených představení a ty nejvzác-

D I V A D E L N Í

nější exempláře v jeho kaktusovém skleníku. A vám oběma, ať je těch tradičních společných jubilejních oslav ještě co nejvíce.

Za Divadelní soubor Vicena Ústí nad Orlicí jeho principál

Jan Štěpánský

Jana
PORTYKOVÁ
* 18. 9. 1963

Janu jsem potkal před patnácti lety. Jsem si skoro úplně jistý, že přes Pepíka Tejkla. Pamatuji si její vlasy. A hlas. Smích. To jsou mé asi nejstarší vzpomínky. Jen si už nevybavuju, při jaké příležitosti to bylo. Ale to není zase až tak podstatné.

Janu jsem poznal jako herečku. Už si nepamatuju všechny ty role, vybavují se mi jeptišky, tuším matka představená, v jedné z Pepíkových her. S Černými šviháky. Janě ten kostým tak slušel! A pak *Asteroid Bejček* se Samohanou. To jen namátkou. A zase u toho byl vždycky Pepík.

Teprve potom, během těch let, jsem Janu začal poznávat také jako člověka. Jako osobu nesmírně skromnou, chytrou, přemýšlivou, s velkým rozhledem, skvěle formulující, citlivou, naslouchající, pomáhající. Prostě skvělého člověka.

Před nedávnem jsem se potom stal jejím kolegou.

V Jesličkách Josefa Tejkla. (Zase s Pepíkem.) A jsem opravdově šťastný, že jím jsem. Poznávám teď Janu zase trochu jinak, jako šéfovou, jako kantora, jako člověka, který je zároveň taky trochu psychologem. Obdivuju se tomu, jak to umí s žáky, jaký vztah dokáže navázat se studenty, jak jí „berou“, jak jí naslouchají, jak si jí váží! Je opět skvělá. Celá zářící a všechno a všechny prozařující. Je radost s ní pracovat.

Pro tohle všechno je mi ctí, že ji mohu z tohoto místa za nás všechny popřát. Protože před časem oslavila kulaté narozeniny. A k nim ti, milá Jano, přeju všechno nejlepší! Hodně štěstí, zdraví a Božího požehnání!

Josef Jan Kopecký

A při té příležitosti i krátké povídání:

Čím je ti divadlo? Prací? Odpočinkem? Zábavou? Něčím zcela jiným?

Něco lehčího nemáš? Divadlo je mi zábavným odpočinkem, který se stal prací... Místem setkávání... Místem sdílení... Někdy hláskou troubou... Ondy místem tiché meditace...

Kdy ti je divadlo místem tiché meditace? A myslíš jen prostor? Bez lidí? Či samotná představení? Tvoje? Ta, na které se díváš? O čem v/při divadle přemýšlíš? Má dnes divadlo ještě sílu nutit lidi přemýšlet?

Té síle já věřím! Divadlo tu sílu má, jen jsem stále skeptičtější nad vůlí diváků tu sílu přijmout (a možná to není o divácích, ale o těch, kdo rozhodují, na co se divák koukat chce a co mu podstrčí pod nos). Meditace v prázdném prostoru divadla je pěkná představa, ale měla jsem namysli samotná představení...

A je ti meditací tvoje představení nebo inscenace, na kterou se jdeš do divadla podívat?

Tak i tak. Však to znáš: sedíš v sále obklopen spolu-

diváky (nebo soudiváky?) a najednou se propadneš do tématu a jsi v něm sám jen s obrazem před sebou... Pravda, někdy se propadneš navzdory tématu a přeúporné snaze protagonistů.

Čímž jsme obloukem zpátky u vnímavého diváka a dramaturga. Máš pocit, že diváci jsou dnes líní? Že nejsou s to se propadat do inscenací? Čím by to podle tebe mohlo být? A jaké postavení v tom má servír dramaturg?

To asi nebude lenost, ale jistá „otupělost“. Tady na skypu, přes který si píšeme, se na mě usmívají, mávají mi a různě se na mě pitvoří emotikony, které si v lásce a úctě posíláme, každou chvíli zvoní telefon, cinkne SMSka, přijde mail či chat z Facebooku. A teď si z toho malého chaosu mé kanceláře jdu sednout do sálu a mám se soustředit... a to chci porozumět a vcítit se. Není divu, že si divák hledá „ryčnou“ zábavu, co má spád a co už tak nějak moc nezatěžuje mysl...

Znamená to, že servír dramaturg pouze správně čte situaci (lidi) a nechce diváka zatěžovat?

Servír „komerční“ více či méně ano. Naštěstí je tu síla řady amatérských souborů.

Změnila se podle tebe role divadla v životě lidí? Myslím ve srovnání třeba posledních dvaceti let?

Na to si vůbec netroufám odpovědět. Můžu to říct ve vztahu k dětem: před dvaceti lety jim bylo divadlo druhým domovem, bývaly tam od nevidím do nevidím, víkendy nevyjímaje. A dnes je jejich čas přesně omezen na výuku, kterou jim poskytujeme, protože v jiném čase musí stíhat mnohem víc věcí, dalších aktivit. Už to není jenom divadlo.

Řekla jsi, že ti je divadlo také hláskou troubou. Kdy?

Když se setkáš se závažným tématem.

Chybí ti některá témata v dnešních divadlech?

Nevím, co by mi mohlo/mělo chybět, protože nejsem schopna obsáhnout všechno, co divadlo nabízí.

Divadlo je ti také prací. Myslela jsi jen na Jesličky (je ti zaměstnáním), nebo je ti prací i divadlo jako proces, myslím tím třeba zkoušení nové inscenace?

Jako proces, samozřejmě. Je to velmi příjemná, osvěžující práce, nabíjí mě.

Když jsme narazili na Jesličky, jak dlouho tam jsi?

Od začátku. Začínala jsem s Pepíkem Tejklem v roce 1989, Jesličky potom jako takové vznikly o dva roky později, ale dramatař už byl. Ten fungoval už asi sedm let pod vedením Pepíka. V Jesličkách jsem tedy od jejich začátku.

Měl na to, že jsi v Jesličkách i dnes, Pepík vliv?

Jednoznačně ano, bez něho by to vůbec nešlo, bez něho bych se k divadlu vůbec nedostala.

Čím ti byl?

Nejbližším přítelem, kamarádem. Buldozerem. Mentorem. Nasloucháčem. Objímatelem (nenacházím lepší slovo).

Jaké jsou Jesličky dnes? Co nabízejí?

Jesličky se za ta léta nesmírně proměnily, když jsme začínali, orientovali jsme se především na středoškolskou mládež a divadelní produkci, školská ekonomika tomu však udělala přítrž tzv. normativy, takže struktura studentů Jesliček se proměnila v neprospěch středoškoláků. Základ dnes tvoří žáci základních škol, u kterých se o vědomé divadelní práci zatím nedá mluvit, takže se proměnila i skladba repertoaru jesličkovské scény. Navenek je to pro spoustu lidí možná nepochopitelná změna, ale my s ní nejsme schopni nic udělat, chceme-li přežít. Díky školské reformě jsme ale dostali alespoň možnost upravit učební plány ve prospěch větší nabídky konkrétních předmětů, takže dnes nabízíme např. scénografii, režii, muzikálové herectví, tvůrčí psaní, divadelní kritiku apod.

Vedle Jesliček pracuješ i s jinými soubory?

Ano, stále ještě udržujeme soubor Samohana, který založil Pepík, se kterým máme rozzkoušenou Pepíkovu poslední hru *Otřesní beránci na minových polích*.

Když by ses hodně zamyslela, vzpomeneš si na nejsilnější divadelní zážitek svého života? A posledního roku?

Je to náhoda, ale jsou to dvě v jednom. Nejsilnějším je teď pro mě úplně nejčerstvější zážitek, který jsem měla: představení *Poslední trik G.M.* v Divadle Drak v Hradci Králové, které režíroval Jirka Havelka.

Máš nějaký sen, touhu, přání, myslím samozřejmě ve spojitosti s divadlem, které sis zatím nesplnila - ale který by sis splnit chtěla? Vysněná hra, role...

Ano, zahrát si s tebou.

A na čem v současnosti pracuješ? Na co můžeš čtenáře výhledově pozvat?

Přezkoušujeme inscenaci *Sny Kristiny B.*, zkusíme *Dům na hranici* Slavomira Mrožka, což jsou obě představení, která připravuji v Divadle Jesličky Josefa Tejkla, kam ovšem zvu i na další naše pořady.

Ptal se J.J.K.

D I V A D E L N Í

O l i g a
STRNADOVÁ
** 19. 9. 1963*

Mezi výborné mladé divadelníky, kteří se letos dožívají padesátky, patří bez nejmenší pochyby Olina Strnadová ze Žamberka. Přišla na svět 19. září 1963. Vychoval ji otec, muž mnoha profesí, zpěvák, amatérský herec, dobrý křesťan a skaut. A moc hodný člověk. Kdo by dneska věřil, že malá Olina se svým tátou a vodáky sjela na lodi Otavu, Vltavu i Lužnici? Ale jak se do lesa vol... Tehdejší vládcí krajiny jim to křesťanství a skauting spočítali. Chtěla na gymnasium, dovolili jí vystudovat zdravotní školu. A hned po maturitě na dva a půl roku do léčebny, pro dlouhodobě nemocné. Tvrdý start do života...

Už jako malá chodí s otcem na divadelní zkoušky, začíná hrát dětské roličky v činohře, chodí „na piáno“ a tam někde možná začíná její vlastní cestička k umění...A následuje Lidová loutkářská konservatoř profesora Jana Dvořáka, Lidová konservatoř dramatické výchovy, vedená profesorkou Evou Machkovou a pak DAMU Praha, obor dramatická výchova. Opouští původní profesi a začíná učit na ZUŠ v Žamberku.

Za čtvrt století práce ve škole - 60 nominací na celostátní přehlídky v oblasti divadla, přednesu a literární tvorby. Nejnavštěvovanější přehlídka - Loutkářská Chrudim (16x), nejméně navštěvovaná přehlídka - Světový festival dětského divadla, tenkrát v Turecku (1x). Ptám se, kterou ze tu hru má nejraději? A Olina neodpovídá. Já tedy taky ne. Snad všechny, které jsem viděl...

Olino, ty divadelní geny, to byl jenom táta? „Kdepak jenom... To už pradědeček pocházel z kočovného divadelního rodu. Říkali mu prý Ostravský Mošna. A babička, mladá krasavice, byla profesionální herečkou. Ale i babička z otcovy strany byla prý nadšenou a plnokrevnou vesnickou ochotnicí...“

Pak se divme... Kdybych měl stručně vyjádřit její styl, tak bych asi napsal - je plachým výtvarníkem pastelových tónů, divadelní minimalista s velkým smyslem pro detail. Nikdy nepracovala s jinou, než výbornou literaturou pro děti a její dílka jsou vždycky velmi lidská, uvěřitelná a mají vkus. Nepochybně patřila a patří už léta mezi nejlepší divadelní pedagogy v naší republice.

Oli, jsi už tak trochu pamětník a tak se ptám: Je něco, co bylo dobré už před léty a k čemu bychom se měli vracet? A pak - čemu bychom se měli vyhnout? „Myslím, že bychom měli zachovat schopnost sdílet a spolupřidat něco, co má člověčí hodnotu a opravdovost a vyhýbat se povrchnímu stylu - snadno, rychle a na efekt...“

Tak Olino, všechno nejlepší k narozeninám. Přeju zdraví a radost ze života.

Za všechny přátele Karel Šefrna

P a v e l
JVORČÍK
** 16. 12. 1953*

Prásk! O nos se mi rozprskla sněhová koule a já se slovy „chceš do držky, chlapečku?“ se seznámila s Pavlem. Téhle epizodce je už neuvěřitelných pětáctýřicet let.

Později, jako pubertáci, jsme měli u nás v Úpici prima partu. Točili jsme filmy, dělali „křoví“ v operetách místních ochotníků, popíjeli „čůčo“ a kouřili Startky... až jsme se propracovali do řad hereckého kádru. Mimochodem Pavel jako tanečník i herec byl (a stále je) skvělý. A co potom jako režisér! V jeho případě přesně sedí pořekadlo „méně je někdy více“. Jeho režijní počiny se dají spočítat na prstech jedné ruky (*Komedyje o dvou kupcích a židov Šilokoj, Lucerna, Komedie o Hvězdě, Každý něco pro vlast*) a jeden ještě zbude. Ale vesměs jsou to inscenace, na které se nezapomíná. Nejen z hlediska úspěšnosti, ale i pro pestrost práce při jejich zrodu. Náš režisér je totiž paličák, někdo

H R O M A D A

by řekl až morous. Ale on ví, že právě to na nás platí. My ho za to ctíme a máme rádi.

A proč vám to všechno vlastně píšu...? Už vím! Z chlapečka se totiž stal Oslavenec. Už je mu šedesát!

Tak mu společně zanotujme tu naši, úpickou: Nás rád má Pán...

Irena Vylíčilová

Matěj
ŠEFRNA
* 16. 12. 1963

aneb Mejdan ještě úplně nekončí...

„Půjčím ti mikrofony, abys mohl založit bigbítovou kapelu, ale pod podmínkou, že založíš divadlo“, řekl Otec Zakladatel svému čtrnáctiletému synovi. Otec Karel Šefrna, zakladatel legendárního Céčka svému synovi Karlovi, od nepaměti zvanému Matěj. I stalo se. Matěj Šefrna založil studentský divadelní soubor s názvem hudebně odvozeným od souboru C, tedy divadlo Cis. Divadlo, ve kterém se spojil bigbít s autorským loutkovým divadlem s jasnou generační výpovědí. *Atlantida, Hrabě Pálfy, Veselá továrna, Faust, Věci...*

Ruka s červenočernou rukavicí pro cenzora symbol fašismu, pro ostatní Kašpárek. Motorka na jevišti není protestem proti režimu, ale skvělý fór, jako že ti je osmnáct, máš motorku a v Jitřence se dá vjet během představení na jeviště. A jestliže vystřelíte plnou dávku z natlakované sifonové láhve na rozsvícený reflektor, opravdu to neznamena nic jiného, než to, že vyhodíte pojistky v celém divadle.

Milej Matěji, narodili jsme se oba ve stejném roce, každé v jiném městě. Když nám bylo oběma čtrnáct, tak jsme oba založili studentský divadlo. Každé na tom svém gymplu. A pak jsme se začali potkávat. Vždycky mě cisácký divadla děsně bavily. A záviděli jsme vám hlavně bigbítovou kapelu. Ve spojení s loutkovým divadlem mi to přišlo naprosto úžasný. A baví mě to dodnes. Skvělý večírky na krajský loutkářský přehlídce v České Třebové, Na drážce v Pardubicích, do rána v Chrudimi Na sklepích. Tvoje kytara, Svatošův hovězí hlas... Pak jsme se chvíli neviděli. Tos byl rok v plzeňský Alfě jako elév. Myslím, že o inspirativním spojení profesionálního loutkového divadla s permanentním alkoholovým dýchánkem ses toho dozvěděl dost a dost. A potom DAMU v Praze, obor loutkoherectví. Jako charakterní, urostlý, krásný, neodolatelný a nezapomenutelný Jánošík – ve školní inscenaci *Džezinbed* (podle muzikálu *Na skle malované*) si tě jistě vystříhovaly tvé fanyanky z tehdy tak oblíbeného časopisu *Československý loutkář*, kde jsi shlížel z titulní strany na všech novinových stáncích. Potkali jsme se právě na festivalu ceny Loutkáře ve Stodůlkách. A co po škole? Kdo by odolal úžasné nabídce stát se ředitelem divadla Kohútek ve Vsetíně? A tak jsi tam založil divadlo: V.H.S. – tedy Volné herecké sdružení. Nedá se zapomenout na Brouka. A tak jsme se zase potkali. Ve Vitiněvsi, malé vsi kousek od Jičína, kde jsme pořádali divadelní mejdany pod názvem POSED. Vzpomínám si, jak jste jednou jeli celou noc přes republiku v mrazu v autě, které mělo jednu malou vadu – netopilo. Nad

D I V A D E L N Í

ránem jste popadali v naší hospodě na pomalu vyhasínající kamna... Lev v kleci. No a potom jsme se potkali už jako švagři ve Svitavách. Koupil jsi starou dobrou Jitřenku, kde to všechno – tedy Céčko i Cis – začalo. Jitřenku v opuštěném polorozbořeném zoufale neutěšeném stavu – a začal jsi podnikat v oblasti, ve které snad skoro nikoho nenapadlo podnikat – tehdy v těch počátcích kapitalismu 90. let minulého století v Čechách... Stal ses majitelem divadla Josef nazvaného na počest trpaslíka Josefa, maskota Céčka. Jak to dopadlo? Škoda, že nelze postavit podnikatelský záměr pouze na úžasné myšlence a mít své malé soukromé divadlo v ještě menších Svitavách... Hudební divadlo bylo tvé divadlo na cestách po školkách a kulturáčkách po celé vlasti. Obzvlášť vydařený byl *Bajaja*. A nezapomenutelná je taky kapela Trtstenická stezka, kterou jsi založil a napsal a složil pro ni úplně všechny písničky a kolikrát jste hráli třeba na Portě, nebo i v Praze a Kuřimi, i jinde. A teď učíš na Střední pedagogické škole v Litomyšli ve starobylé budově dramatickou výchovu. A tak tvoříš nová a nová představení s novými a novými studenty...

Milej Matěji, řekl jsi mi, abych místo řečí o tobě, napsal jenom: „Mejdan skončil, stala se z toho práce a už to stojí za hovno.“

No, nemyslím si to tak úplně. Třeba nás ještě něco čeká, i když úplně přesně nikdo z nás neví, co... Ale v tom je možná naděje. Třeba, že si ještě jednou zaplaveme v moři.

Hezké narozeniny

Petr Mohr Morous

P.S. Když jsi byl mladej, po divadelním tahu v Turnově jsi vylezl na půdu opuštěného domu. Tam byla hromada uren s popelem. Prostě, hřbitov na půdě! Mezi tou hromadou jedna s nápisem Maruška a křížkem u data 1963. Napadlo tě, že to je znamení – Maruška umřela v roce, kdy ses narodil. A tak jsi pochopil, že ji tam nemůžeš nechat jen tak ležet. A tak jsi Marušku vzal domů, abys ji tam pohřbil.

Možná to něco znamená, kdo ví...

smutné zprávy...

Libor Truneček

Fotka, jedna z mnoha, říkáte si...

Jistě. Ale tahle se bohužel až příliš brzy po vzniku zařadila mezi ty s přívlastkem POSLEDNÍ. Ještě v sobotu 23. listopadu v hradeckém Draku přebíral Libor Truneček od profesora Císaře ocenění

za vytvoření postavy Prologa ve hře *Každý něco pro vlast*. Následující úterý byl po srdeční příhodě v Praze hospitalizován a ve čtvrtek 28. listopadu jsme se v dopoledních hodinách dověděli, že se s ním (nejen na jevišti) už nikdy neuvidíme. Bylo mu blbejch sedmapa-

desát... Chybět nám bude moc. Nejen jeho znalosti, vědomosti, um bavit společnost, ale i jeho schopnost vnášet klídek a pohodu i do těch nejvypjatějších situací. Fakt nevím, Libore, kdo teď u nás tuhle tvou roli převeze...

Zdeněk Vylíčil

Odešel principál loutkářského souboru Radost, Jaromír Bimba Dvořák

Do své pohádkové země, kde dobro vítězí nad zlem, doputoval dne 30. července 2013 náš principál Bimba. Snad každý v našem městě alespoň jednou potkal jeho svéráznou postavu.

Málokdo však už ví, že právě Bimba stál v roce 1975 u zrodu dnes už slavného Úpění na Úpě.

A kdopak asi ví, že v sedmdesátých letech minulého století absolvoval loutkářskou konzervatoř a od roku 1977, tedy celých 36 let, byl principálem loutkářského souboru Radost. To byly roky, kdy jsme s oslím nebo koňským spřežením včetně našich

dětí jako kočovné divadélko vyjížděli rozdávat radost do širokého okolí.

A těch představení na okresních, krajských i celostátních festivalech, kde jsme byli vždy jako jedna rodina a principál Bimba byl náš táta, kterého jsme čas od času zlobili, ale převážně jsme tatínkovi dělali radost.

A najednou je vše pryč. Ale práce, kterou jsi, Bimbo, kamaráde, začal, by neměla tvým odchodem skončit. Tak jsme si 9. září v 15 hod., když jsme ukládali urnu a zazpívali tvou nejmilejší písničku, slíbili, že loutkářský soubor Radost bude v Červeném Kostelci žít dál.

Za LS Radost Otto Ressler

Za starostou Humpálem...

Sice jsem divadelní Českou Třebovou opustil už před cca třiceti lety, ale vzpomínky na přátele z divadelního spolku Hýbl či ze Studia 02 mám stále živé. Prožil jsem s nimi své mládí nevybouřené... Ale čas letí, stárneme a potkávají nás chvíle nejen radostné, bohužel i definitivní odchody někoho z blízkých – letos koncem srpna zemřel Josef Zeman, Pepa, Pepík, Jožka, báječný kamarád a skvělý divadelník, odvažuji se napsat i jedna z opor mého „režiování“ v českořebovském Hýblu.

Nikdy nezklamal, líbilo se mu v malých rolích, nebyl totiž histriónem s talentem na Hamlety a Richardy. Líboval si např. jako kostelník Pyškytle v Drdových *Dal-skabátech*, mnohokrát o tom svém kousku vypravoval. Vždycky byl plný šprýmů a dobré nálady, byť si po roce 1968 zažil politickou šikanu - své a výchovatelské ře-

meslo ne českořebovském železničním učilišti, které mu tak svědčilo, musel opustit. A tak, železničář tělem a duší, jezdil jako průvodčí vlaků, kterážto profese se s ochotničením často prala. Zkoušelo se totiž často, v pondělí, ve středu a pátek...

Myslím, že mohu citovat z nekrologu Luboše Hýbla z Českořebovského zpravodaje několik vět, které Pepíka připomenou komplexně, jako divadelníka, ale i uznávaného místního sportsmana: „už v padesátých letech Pepík úspěšně působil ve všech mládežnických oddílech třebovského fotbalového klubu, a pak stanul na beku ve výborném A týmu. Pustil se do boje s nadšením, bez respektu k soupeři, chybějící zkušenosti nahradil rychlostí a obětavostí. Při jedné nebezpečné akci brankař Pepíkova týmu riskantně vyběhl z branky a Pepík, jako vždy ve svém životě, stanul na správném místě, totiž na brankové čáře, aby svého brankaře jistil. Jenže útočící hráč tvrdou ranou vyběhnuvšího brankaře prostřelil a míč směřoval do sítě zdánlivě opuštěné branky - Pepa ale před ranami neuhýbal, proti polovysoké střele vyskočil a míč vyrazil hlavou. Pak, ač otřesen, se ocitl v objetí svých spoluhráčů, kdykoliv jsme mu jeho zákrok připomínali, říkával, se skromností sobě vlastní, že o nic nešlo, protože ten „střilející trouba“ ho prostě náhodou do hlavy trefil...“.

Pepa byl za mlada nejen nadšeným fotbalistou, patřil také k pravověrným skautům, statně přezdívkou „Švýcar“ ho provázela po celý život. Ale nejvíc si ho v posledních desetiletích českořebováci pamatovali z divadelních prken Národního domu. I taky si dovoluji ocitovat z textu Luboše Hýbla, napsal to moc hezky: „Josef Zeman byl specialistou na malé role. Hrát je, není nic ponižujícího, a Pepa je vytvářel bravurně. Nicméně chci důrazně připomenout, že i Pepa byl hercem rolí velkých, a to nejen komických, ale i vážných. Byl totiž komediant na slovo vzatý. Na divadelní prkna, jako mladíka, ho přivedl nezapomenutelný českořebovský režisér Olda Bittl a Pepík se rázem

S Otou Dobrovským v *Pasti na myši* (1966)
Josef Zeman vlevo

D I V A D E L N Í

stal výraznou a populární osobností třebovského divadla. Bezprostředností, humorem a vždy s dobrou náladou snadno navázal přátelství se všemi váženými, o desítky let staršími divadelníky. Stal se kamarádem svých vrstevníků Oty Dobrovského, Luboše Hýbla, Jiřího Štyrského, postupně i mladíků Jiřího Jireše, Mirka Maršála či Jiřího Musílka, nejužší vztah se vytvořil mezi ním a Alexandrem Gregarem, který vyplynul z Pepíkova respektu k Sašově talentu. Po několik let pak pracovali na celé řadě inscenací režírovaných Sašou, Pepa Zeman byl jeho dvorním hercem. Jejich spolupráci ukončil odchod Saši Gregara z našeho souboru za žánrově zcela jiným divadlem, Pepa zůstal věrný divadlu klasickému“.

V mých inscenacích začínal jako Gils Ralston v detektivce Agathy Christie *Past na myši*, mé zcela první režii (1966), kterou jsme v České Třebové „spískali“ první divadelní revoluci: jednak s Pepíkem, ale také právě s Lubošem Hýblem a Otou Dobrovským jsme se v právě otevřené budově Malé scény pokusili o „obrodu“ klasického souboru Hýbl. Pepík pak se mnou hrál i ve *Hře o lásce a smrti* Romaina Rollanda, kterou jsme

nastudovali, jak to v Čechách bývá, jako „protest“ proti sovětské okupaci v roce 1968. Hrál skvěle komické role, třeba Bouzina v *Takové ženské na krku*, Cereoniáře Tse v *Dobývání princezny Turandot*, Dvacetiletého v Blažkově *Příliš štědrém večeru*, ale také role vážných, zralých charakterů, např. majora Swindona v Shawově *Pekelníkovi*. V mých inscenacích třeba Otce v Čapkově *Matce* nebo zbabělého Mariana v Karvašově *Půlnoční mši*. Ale nejzářivějším byl v roli Starosty Humpála v inscenaci *Jak se stal Rumcajs loupežníkem*, v níž vytvořil skvělé duo s Olinkou Markovou, která neodolatelně hrála Knížepaní...

Kdybychom si vzpomněli, (já nebo někdo jiný z českotřebováků), dříve než nás Pepík Zeman opustil napořád, mohl být zcela po právu nositelem Zlatého odznaku J.K. Tyla. Ten se dává lidem, jejichž láska k divadlu (a její plody) je nepopsatelná, nesmírná, nepřehlédnutelná. Škoda, že to nelze in memoriam...

Saša Gregar

LOUTKÁŘSKÝ SOUBOR SRDÍČKO V JIČÍNĚ OSLAVIL 60 LET SVÉHO TRVÁNÍ

Loutkové divadlo se v Jičíně hrálo již před rokem 1900. Vlastní historie loutkového divadla Srdíčko však začíná rokem 1951, kdy se pracovníci poštovního úřadu a nadšení divadelní ochotníci Jaro Fric a Jiří Škaloud snažili obnovit staré loutkářské tradice. Jak praví kronika: „Soubor se rozhodl jít cestou, která je jednou z nejkrásnějších, na jejímž konci je odměna vpravdě nejvzácnější – uspokojení dětského srdce a povznesení dětské duše. Od srdce nás všech, kdož hrajeme, k srdci nejposlednějšího diváka v sále bylo vždy hráno a bude hráno.“ Nebylo tedy divu, že divadélko, které v roce 1952 zahájilo svou činnost, dostalo název SRDÍČKO. Kmenovým repertoárem souboru se staly klasické loutkové pohádky s Kašpárkem. Později si členové souboru troufli i na loutkovou inscenaci Jiráskovy *Lucerny*.

13. září 1959 zahájilo Srdíčko provoz v nových prostorách dnešního Masarykova divadla (v suterénu), které si loutkáři sami přestavěli a upravili a kde sídlí dosud. Tradiční repertoár byl obohacen složitějšími

pohádkami s početnějším obsazením. V roce 1964 se Srdíčko stalo souborem Jednotného klubu pracujících v Jičíně. Hrálo každou sobotu od 15 hodin, a to jeden titul po dvě soboty. Za sezónu stihli loutkáři až 12 premiér. Také v 70. a 80. letech soubor hrál každou sobotu a snažil se obohatit repertoár i novými, méně známými hrami. Tehdy už pro velký zájem hrávali jednu pohádku i třikrát a dnes už hrají dokonce čtyřikrát. S pohádkami také vyjížděli na letní dětské tábory v okolí Jičína a k pacientům do Lázní Železnice. Oblíbená byla i vánoční „nadílková“ představení pro děti

zaměstnanců jičínských podniků. Na podzim roku 1983 byly po hygienické a požární revizi prostory divadélka pro veřejnost uzavřeny. Soubor hrál v provizorních prostorách na Malém sále Kulturního domu, ale jeho aktivita postupně opadala, počet představení i diváků postupně klesal.

Nová historie souboru se odvíjí od 4. června 1993, kdy se dveře Srdíčka otevřely pro veřejnost podruhé a v současné době je kulturním zařízením města Jičina. Hrává i na zájezdech, například v Libáni, Sobotce, Ostroměři, Nové Pace, Úpici, Bzenci... A také na různých akcích, pro které má i přenosnou scénu. Zatím nejvýznamnější zájezd souboru se uskutečnil v roce 1998 – tehdy vystoupilo Srdíčko s inscenací hry *Dr. Faust* v italském Trentu.

V září roku 2007 byl členy souboru zvolen principálem Milan Smolík. Do repertoáru se každou sezonu zařazuje zcela nová pohádka a soubor se pravidelně zúčastňuje přehlídek loutkových divadel v Libáni a Hořicích. Pohádky hraje ve vlastní úpravě a také kulisy, rekvizity a hudba k inscenacím jsou vlastní výroby. Do Srdíčka se vracejí někteří dřívější členové a přicházejí i mladí lidé. Stoupá i návštěvnost představení, která jsou často vyprodána. Na podzim roku 2012 soubor oslavil 60 let svého trvání. Při této příležitosti pořádal po dobu 8 týdnů přehlídku loutkových divadel a pro své bývalé členy a přátele uspořádal společenský večer, během něhož se vrátil k začátku své existence a uvedl novou úpravu pohádkové hry Aloise Jiráska *Lucerna*.

(Podrobnou historii souboru najdete na www.srdicko.stranky1.cz, odkud jsme čerpali informace pro tento článek.)

LUCERNA V JIČÍNSKÉM SRDÍČKU A NEJEN V JIČÍNSKÉM

Na Turnovské loutkářské přehlídce v půli března jsem dostal pozvání od jičínského souboru na představení Jiráskovy *Lucerny*, kterou soubor nastudoval k 60. výročí svého založení. Mám tenhle kus rád a tak jsem s radostí pozvání přijal. Režie se ujal Milan Smolík. Na scénografii se podíleli Milan Smolík, Dita Karičková a Zuzana Procházková. Text byl zkrácen na jednu hodinu. Pro inscenaci byla složena scénická hudba, která skvěle dokreslovala dobově laděnou scénografii i celkový ráz inscenace. Jejím autorem je další člen souboru Štefan Hudec. Přestože šlo o rozdvojenou interpretaci (pro neloutkáře: jeden vodí a jiný mluví), byla koordinace obou složek v naprostém souladu. Hlasy jednotlivých postav měly svůj charakter a přecházely od mírně heroických v široké škále až ke komickému. Vynikající pro mě byla zejména Klásková v podání Miroslavy Khunové, která ji propůjčila hlas a

Jany Smolíkové, která se ujala vodění. Po technické stránce byla mluva i přes reprodukovanou formu na vysoké úrovni. Což svědčí i o vysoké technické vybavenosti souboru. Mohu s čistým svědomím prohlásit, že mě tato loutková *Lucerna* na rozdíl od některých činoherních velmi potěšila. Bezděky ve mně vyvolala emoce, kterými na mě působily fotografie velkolepých inscenací ve starých ročnících časopisu *Loutkář* (vychází od roku 1912 – pozn.red.). Ty mě vždy uchvacovaly svou precizností, výtvarným citěním a v neposlední řadě i přítomností renomovaných umělců. Jestli se někdo snaží i v současnosti navázat na tyto tradice poctivým a veskrze lidským přístupem, bez ohledu na povrchní líbivost a v neposlední řadě bez ohledu na všude přítomnou komerci, budiž mu sláva. I přesto, že vzhledem k účasti všech členů souboru vznikla inscenace s minimální možností reprízování, nebyla v ničem ošizená.

Jsem velice rád, že jsem byl účasten na jedné z repríz společně s mnoha dalšími diváky v pokročilém věku. A to je další zázrak: na loutkové divadlo přišli dospělí.

Jiří Polehňa

DS VOJAN LIBICE N/CIDLINOU SLAVÍ SVÉ 45. NAROZENINY

Spolek zakládalo 18 členů, z nichž pouze tři mu zůstali věrni až doposud. Jsou to: Jaroslav Vondruška, Helena Vondrušková a Miloslava Brtková. Předsedou byl tehdy zvolen Jaroslav Vondruška, který tuto funkci vykonává téměř nepřetržitě celých 45 let. Pod jeho vedením se spolek vypracoval tak, že je známý nejen na 149 místech v České republice, ale i v Belgii, Rakousku a především v Chorvatsku. Na kontě má 41 premiér, z toho 17 pohádek, 20 inscenací pro dospělé a 4 komponované pořady. V záznamech najdeme 627 odehraných představení. Mezi nejúspěšnější inscenace řadí *Blázinec v prvním poschodí*, *Dva muži v šachu*, *Oskar*, *Prázdniny snů* a pohádky *Jak rozesmát princeznu* a *Měla babka čtyři jabka*.

V současné době má Vojan 52 členů a 10 mladých ochotníků ve Vojanu-Junior.

První inscenací byla pohádka *Šípková Růženka*, která se začala zkoušet na podzim 1968, aby mohla být premiéra 10. dubna 1969. Ustavující schůze Vojanu byla 20. února 1969.

K 45. výročí nepřetržité činnosti uspořádá DS Vojan přehlídku inscenací, které má na repertoáru a na kterou vás srdečně zve do kulturního domu v Libici nad Cidlinou.

D I V A D L O E L N Í

PROGRAM:

sobota 11. 1. 2014

od 15.00 h. pohádka – *Neohrožený Mikeš*

od 18.00 h. monodrama - komedie – *Bláznovy zápisky*

sobota 25. 1. 2014

od 18.00 h. hra – *Ale já jsem dr. Johann Faust*

sobota 1. 2. 2014

od 15.00 h. pohádka – *Čarovný kámen*

od 18.00 h. komedie – *Půldruhé hodiny zpoždění*

sobota 15. 2. 2014

od 18.00 h. hra – *Poslední Vojtěchova mise* – derniéra

sobota 22. 3. 2014

od 15.00 h. pohádka – *Měla babka čtyři jabka*

od 19.00 h. komedie – *Prázdniny snů* – derniéra

Zleva: Petra Soukupová, Barbora Vaňková,
Tomáš Čivrný, Pavlína Zachová,
foto Jaroslav Vondruška ml.

Téměř od začátku se Vojan aktivně účastní soutěžních přehlídek (oblastních i národních). V minulosti byl organizátorem přehlídek nejen okresních a krajských, ale také 14 let spolupořadatelem národní přehlídky FEMAD. V současné době zve do Libice n.C. divadelní spolky na nesoutěžní přehlídku „Libický divadelní podzim“ (dříve Divadelní babí léto). V letošním 12. ročníku tvoří program osm divadelních spolků a také orchestr Harmonie 1872 Kolín. Celý program lze najít na www.vojanlibice.cz.

Přehlídku uzavře adventní koncert a dvě premiéry DS Vojan. Srdečně zveme do KD v Libici n.C.

Na závěr bych chtěla poděkovat všem, kteří pomáhali a pomáhají žít Vojanu.

TŘICET LET OBNOVENÍ ČINNOSTI OCHOTNICKÉHO DIVADLA V MAKOVĚ

Činnost ochotnického divadla v Makově se datuje od doby, kdy byla založena, po vzniku Československa tělovýchovná jednota Sokol, která se starala o tělocvičnu a s ostatními spolky také o kulturní činnost. Zpočátku se hrávala divadla v přírodě. Od r. 1919 až do r. 1936, než byla postavena sokolovna, sehráli ochotníci z Makova a okolí pod režijním vedením místních učitelů, kteří patřili vždy k průkopníkům kulturního dění na vesnici, mnoho divadelních her a operet. Postavením sokolovny v Makově získala tělocvičná jednota a obec důstojný stánek i pro kulturní činnost. Sokolovna přispěla ke kulturnosti veřejného života obce a celého okolí. Stoupla také úroveň divadelních představení.

Po druhé světové válce byla činnost ochotnického souboru obnovena, ale hrálo se s velkými odmlkami. K úplnému obnovení činnosti ochotnického divadla došlo v r. 1983, a to zásluhou obětavého pana Václava Matějky ze Suché Lhoty, který získal k režisérské práci dalšího obětavce, pana učitele Josefa Mlejnků z Vysokého Mýta. Makovský ochotnický divadelní soubor si proto na sklonku tohoto roku připomíná třicet let od obnovení činnosti. Soubor hrál od r. 1983 až do r. 1995 pod záštitou zemědělského družstva. Od roku 1996 převzala nad souborem záštitu Obec Makov.

Členy souboru jsou nejen makovští, ale i obětaví ochotníci z širokého okolí, kteří se snaží diváky zaujmout především výběrem her a svými hereckými výkony. Soubor vystupuje s nastudovanými hrami na celém území Pardubického kraje. Během 30ti let nacvičil 13 divadelních her. S těmito hrami uskutečnil soubor celkem 208 vystoupení. Zúčastnil se přehlídek ochotnických divadelních souborů v Luži, Dolní Dobrouči, Dolanech a Brněnci. V roce 2001 vyhrál soubor s inscenací *Betlémská hvězda* krajskou soutěž ochotnických divadel a byl nominován na Krakonošův divadelní podzim do Vysokého na Jizerou. Na této přehlídce se zhostil své role reprezentanta východočeského ochotnického divadla a v konkurenci zkušenějších ochotnických spolků obstál se ctí. Někteří členové souboru získali za výkony ve svých rolích čestná uznání. V roce 2005 se soubor na soutěžní přehlídce v Brněnci s inscenací hry *Naši furianti* od Ladislava Stroupežnického umístil na 1. místě. V roli režisérů souboru působili pan Josef Mlejnek, paní Binková, PaedR. Jana Hájková. V současné době režírují ing. Jaroslav Josef a Kristýna Dušková. Soubor dosud nemá generační problémy. Ale rádi mezi sebe přivítáme zájemce o práci v souboru.

Členové souboru s úctou vzpomínají na režiséry a divadelníky, kteří odešli z našich řad a dívají se na nás z divadelního nebe.

Helena Vondrušková

František Sedliský

ZÁVĚSNÉ DIVADLO JIČÍN MÁ PATNÁCTY

**PŘED DIVÁKY, KTERÍ JSOU NA DOSAH RUKY,
NIC NESCHOVÁME, NENÍ ŠANCE NĚCO
ZFIXLOVAT NEBO ULHAT**

Červnová premiéra detektivní hry *Neočekávaný host aneb Vražda v mlze* od Agathy Christie je zatím poslední novinkou z repertoáru Závěsného divadla.

Spolek jičínských ochotníků, jehož domovskou scénou je dost neobvyklý a poněkud stísněný prostor v mezipatře Valdické brány, baví diváky už patnáctým rokem. Závěsné divadlo od svého vzniku překvapuje například žánrovou různorodostí, ale jedna věc se nemění. Představení pokaždé těží z jedinečné atmosféry, která díky prostorovému omezení nabízí takřka bezprostřední kontakt herců s publikem. Za patnácti lety souboru se v rozhovoru ohlíží zakládající herečka a zároveň partnerská dvojice Jiří a Vladka Wildovi, kteří na Valdické bráně pořádají nejen divadlo, ale i další kulturní akce. Jejich agentura Nahoru-dolů tam organizuje třeba festival Mezi patry nebo Vánoce na bráně.

Jak se dal váš soubor dohromady?

Jiří: Chtěli jsme dělat divadlo, a tak jsme prostě oslovili několik už zkušených ochotníků, z nichž někteří tehdy působili v té době ještě fungujícím divadelním souboru J. K. Tyl. K zakládajícím členům patřili Josef Novotný a Josef Vavřina, ke kterým se krátce poté přidal Theodor Petryšíň. Dnes se v našem souboru střídavě točí tak třináct čtrnáct lidí. A náš věkový průměr je takový, že bychom se bez obav mohli přihlásit na festival seniorského divadla (smích).

Zapálené ochotníky se vám tedy podařilo získat, ale pokud vím, tak nebylo zrovna jednoduché sehnat odpovídající zázemí...

Jiří: První zkoušky probíhaly v jedné z kanceláří tehdejšího okresního úřadu, kde sídlila redakce Českého rozhlasu, pro který Vladka pracovala. Pak jsme se přemístili do restaurace U Dvorské louže v Robouších, kde se nakonec odehrála i naše první premiéra. Byla to středověká fraška *Mistr Petr Pleticha*.

Vladka: Další dvě inscenace jsme nastudovali pod kulturním domem, ale z prostorových a technických důvodů to nebylo optimální. A pak jsme získali od města ve výběrovém řízení do pronájmu Valdickou bránu. Naše agentura Nahoru-dolů tam od té doby divadlo zastřešuje.

Kdy jste se poprvé k ochotnickému divadlu dostali?

Jiří: V patnácti letech v Lomnici nad Popelkou, kde fungoval shodou okolností také soubor pod názvem J. K. Tyl. Ze začátku jsem tam točil oponou a dělal technické věci, až později jsem se dostal na jeviště. V první polovině devadesátých let jsem pak dělal divadlo s Martinem Zajíčkem, který se potom začal věnovat hlavně Studentskému divadlu v K-klubu. Před vznikem Závěsného divadla jsem měl asi pětiletou pauzu.

Vladka: Párkrát jsem si vyzkoušela roli v jičínském souboru J. K. Tyl, ale v té době už byl v postupném útlumu. A ještě před tím jsem hrála v malém studentském divadle Suterén při JKP Jičín. Naše scéna byla v Srdíčku v Masarykově divadle. Moc ráda na to vzpomínám. Zahrála jsem si třeba Bosanu ve *Třech veteránech* nebo Pyšnou růži v *Malém princ*i.

Takže u vás se po té pauze znovu probudila touha hrát a bavit diváky na jevišti?

Jiří: Člověk když dělá něco opravdu naplno, tak u toho sice kolikrát sakruje a nadává, ale pokud s tím skončí, pak mu to zase chybí. Divadlo mi prostě chybělo, i když je s ním spojena spousta starostí, problémů a musíte mu věnovat kupu hodin volného času. Ale že bych si myslel, že když přestanu dělat divadlo, tak někdo o něco přijde, to rozhodně ne. My netvoříme nic světoborného, jsme jen klasické interpretační, činoherní divadlo, které nedělá vlastní hry, nemáme mezi sebou někoho, kdo by uměl psát texty. Nepřicházíme ani s žádnou objevnou dramaturgií nebo netradiční divadelní formou.

Co vás na divadle přitahuje?

Jiří: Žádná vzletná odpověď mě nenapadá... Je to zkrátka určitá vnitřní potřeba. Samozřejmě, všichni, kdo hrají divadlo, jsou alespoň zčásti exhibicionisti. Já každému bez obalu říkám, že divadlo nedělám pro

D I V A D E L N Í

lidi, ale pro sebe. Neřídím se tím, co by chtěli vidět diváci, jestli jsou v kurzu zrovna komedie nebo něco jiného. Řídím se tím, co bude bavit mě.

Vlad'ka: Je to pro mě i vítaný únik z reality tohoto světa. Možnost být na chvíli někým jiným, představit publiku někoho jiného než sebe, podílet se na příběhu. A pak ta neuvěřitelná blízkost diváků ve věži: hraje každý kradmý pohled, grimasa, sebemenší gesto, publikum vidí pěkně zblízka pot, slzy, a dokonce i krev, když se někdo řízne. A to se opravdu stalo.

Zdá se, že v Jičíně se divadlu docela daří, což potvrzují i do posledního místa zaplněné premiéry vašich inscenací.

Jiří: Je pravda, že v Jičíně působilo a stále působí několik souborů. Kromě nás tu je dnes Studentské divadlo při K-klubu, a dříve hrály v Jičíně soubory J. K. Tyl nebo Volné herecké sdružení. Posledních pár let jsou přes léto hodně navštěvovaná třeba i dětská divadelní představení hostujících umělců v zahradě naproti Rumcajsově ševcovně. A nemalý okruh návštěvníků mají představení ve Valdštejnské lodžii.

Jiří, vy nejen hrajete, ale také režirujete. Baví vás obojí?

Hrát a režirovat zároveň je dost velký problém. Zpo-

čátku jsme si na několik let jako režiséra vypůjčili Josefa Lédla, který dříve režíroval například hry uváděné Volným hereckým sdružením. Vzhledem k tomu, že Pepa Lédl s námi spoluprací ukončil a nikdo jiný ho zastoupit nechtěl, tak si dnes na režiséra hraju já, tudíž poslední dobou vystupuju na jevišti jen minimálně. Režiséřskému řemeslu se učím za pochodu, pro mě je to asi stejně těžké jako pro jiné lidi, když si k nám přijdou zahrát a poprvé v životě se učí svůj text. Přiznám se, že inscenace obvykle vznikají jakousi pátrací metodou - s řadou pokusů a omylů.

O to víc vás musí těšit, že ohlasy publika jsou po každé premiéře pochvalné.

Jiří: Z toho, co nám říkají ostatní, si moc nedělám, protože až na malé výjimky za mnou nikdo po premiéře nepřijde a neřekne mi do očí - tohle se vám nepovedlo. Takovou reakci jsem zažil jen párkrát a jen od velice důvěrných lidí. Věrohodnější může být spíš to, co si říkají lidé pouze mezi sebou, ale tyhle komentáře neslyším.

Vlad'ka: Taky na to moc nedám, to je často taková popremiérová zdvořilost. Daleko podstatnější je přímá odezva u diváků přímo při představení. A nemusí to být zdaleka jen smích, cítíte z nich i napětí. Někdy s námi souzní, občas je to i kamenná hráz, od které

se veškerá naše herecká snaha odráží zpátky. A to potom víme, že něco není v pořádku. Že jsme se spolu „nesešli“ naší vinou.

Jaké to je inscenovat divadlo na tak malém prostoru, jako je mezipatro Valdické brány?

Jiří: Na tak malém plácku, který má šest a půl na šest a půl metru, z něhož vychází asi jen třetina na divadlo, to není zrovna snadné. Tohle je náš velký hendikep, protože všechno, co děláme, je aranžované do limitovaného prostoru. Jako jeviště nám slouží také schodiště a občas i prostory výklenků po obvodu. U většiny představení je pak téměř nemožné, abychom s nimi vyjeli někam mimo bránu. Hrát divadlo na tak malém prostoru je navíc velmi intimní, vždyť herce od diváků v první řadě dělí jen nějakých padesát centimetrů. To je skoro až nedivadelní situace, publikum mnohdy sleduje herce jako při filmovém detailu.

Vlad'ka: Je pravda, že většina představení je nepřenositelných, ale už jsme odehráli několik her i mimo Jičín, třeba ve Vysokém Veselí, v Česově nebo ve Vrchlabí. Třeba v Jilemnici jsme našli naprosto mimořádné publikum, které s námi skvěle souznělo.

Věž je ale věž. Když to přeženu, tak je něco jako naše máma. Každý „chlup“ je na tom jejím plácku v mezipatře vidět, někdy je to pro herce i zvukaře a světlovoše kruté, ale je to výzva. Napovídat se nedá. Všechno je slyšet.

Jiří: Jsou tu výhody i nevýhody. Před diváky, kteří jsou na dosah ruky, nic neschováme, herec nemá šanci něco zfixlovat nebo ulhat. Ale základní problém kolikrát je, abychom se vůbec všichni na hrací plochu natěsnali. Když máte osm lidí na scéně, tak je to jak na orloji - někdo pak chodí i bokem, protože se prostě jinam nevejde.

Konzultujete společně výběr her?

Jiří: Původně byl hlavní předpoklad, aby si každý v daném roce zahrál, protože jsme nechťeli, aby někdo nějakou sezonu vynechal. Ale v poslední době, jak dochází nápady, a nevíme, po jaké látce sáhnout, tak je to stále složitější a repertoár budeme muset vybírat i s vědomím, že si občas někdo nezahraje nebo se místo jedné velké inscenace udělají dvě menší věci. Konkrétně letošní premiéra detektivky od Agathy Christie byla vzhledem k počtu účinkujících už opravdu mezní.

Nebylo by tedy možná lepší najít jiný prostor?

Jiří: V Jičíně chybí místo, kde by se celoročně dalo hrát nejen komorní divadlo, ale třeba i pořádat komorní koncerty. Na Valdické bráně je navíc problém s tím, že třeba ze zdravotních důvodů ne každý má možnost za námi vystoupat tolik schodů do mezipatra. Párkrát jsme si vyzkoušeli velké Masarykovo divadlo, ale na tak velkém prostoru to prostě nejde. Na technické problémy jsme zase narazili v loutkovém divadle Srdíčko. Nemyslím si, že by se v Jičíně měla stavět nějaká extra budova pro tyto účely, ale mohlo by jít o nějakou lehkou montovanou stavbu. Třeba zorganizujeme sbírku a budeme chodit od domu k domu a strádat do kasičky na jičínské „Prozatímní divadlo“.

Vlad'ka: Ano, už chystám kasičku s nápisem: „Závěsní sobě i svému městu“. Každopádně děkujeme za přízeň diváků. Věříme, že s námi vydrží a přijdou - později třeba do alternativního prostoru. A hlavně vzkazujeme velké poděkování našim divadelním kolegům, se kterými se rádi setkáváme, a doufáme, že to platí i naopak.

Autor rozhovoru: Jiří Němeček

<http://www.zavesne-divadlo.estranky.cz/>

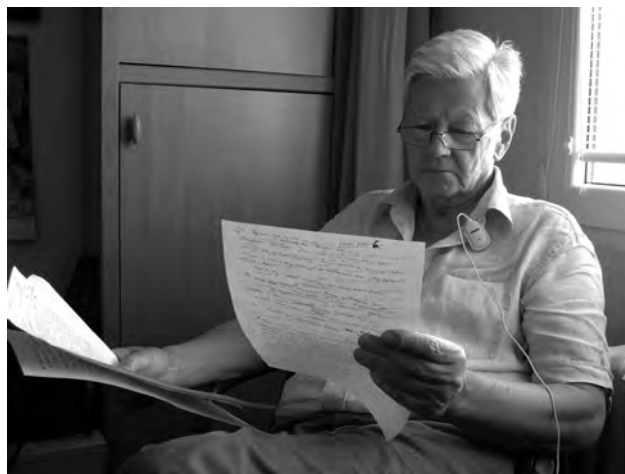
CO MĚ PŘIVEDLO K DIVADLU IV.

Vzpomínky prof. Františka Laurina

V tomto čísle se vzpomínkami režiséra Františka Laurina potěšíme naposledy – alespoň na stránkách Divadelní Hromady – a to jsme v nich dospěli teprve na začátek jeho profesionální umělecké dráhy. Toto vyprávění nás zavede k životnímu přelomu, který kdysi očekával každého mladého muže, jehož vstup do skutečného světa dospělosti zpravidla souvisel s povinnou vojenskou službou. Dnešní mladíci už nebudou ani vědět, o co jde...

V zaznamenávání vzpomínek zachycujících „Divadlo mého života“ prof. Františka Laurina však pokračujeme. Někdy v příštím roce je zveřejníme celé - jako knížku z edice VSVD, v níž už vyšly knížečky Císařova jarmárka, Kale a kyselo a Panáčkové Hanky Voříškové (pár jich máme ještě na skladě). V připravované knížce se mimo jiné dočtete o dalším působení Františka Laurina v Realistickém divadle, pak v Národním divadle a divadle na Vinohradech, o jeho pedagogické činnosti a spolupráci s amatérským divadelním prostředím. A samozřejmě o zážitcích a zkušenostech s řadou známých osobností, především legendárních herců...

Naše externí činnost v době studia na DAMU byla velmi široká, včetně mnohých statování v pražských divadlech. I v Národním, tam jsem si zahrál Warwickovo páže, malinkou roli v Shawově *Svaté Janě* (1956). Warwick představoval Otomar Krejča a také v tom hráli

Strávili jsme s prof. Laurinem pěkné chvílky při práci nad textem nejen u nás doma...

Bohuš Záhorský, Bedřich Karen, Karel Hóger, Ladislav Pešek, Jaroslav Marvan, Vladimír Ráž, Miloš Nedbal, celý tehdejší herecký výkvět. A kromě mě ještě další studenti, Zdeněk X. Štěpánek, Jarda Kepka, Honza Tříska...

Bylo to představení „na angažmá“ režiséra Jaromíra Pleskota. Tenkrát musel režisér oslovený Národním divadlem absolvovat dvě režie, pak se teprve mohlo uvažovat o jeho angažování. Přestože jsem měl v té inscenaci dvě tři věty, byl to skvělý zážitek. Především ze zkoušek, v nichž hráli ti nejlepší herci, dokonce alternovaly tři Svaté Jany - Jiřina Petrovická, Blanka Waleská a Vlasta Matulová. Každá samozřejmě zajímavá, byly to ostatně znamenité herečky, ale díky tomu vlastně vznik-

la tři odlišná představení! Moje představa, že bych také někdy dělal inscenaci podobně, tak aby vznikla tři zcela různá, odlišná představení, to bylo nad mé tehdejší chápání. Vůbec jsem si neuměl představit, že bych něco takového mohl dokázat.

S přáteli Jiřím Novotným, Zdeňkem Štěpánkem a Jaroslavem Kepkou jsme hráli i v opeře, v Mozartově *Kouzelné flétně* (1957). Bylo to takové symbolické představení, v němž se jakoby celé lidstvo zmitá mezi dvěma věžemi koncentráku. Režisér Bohumil Hrdlička byl zcela posedlý zkoušením i s námi nezpěváky v maličkých rolích. A my z něho byli přímo nadšeni! Při práci jsme navíc viděli excelentní zpěváky, Ivo Žídka, Rudolfa Asmuse, Mariu Tauberovou, Miluši Šubrtovou. My s kamarády studenty představovali Prvního až Třetího otroka a měli jakési drobné výstupy na forbně historické budovy. Zkoušelo se, zkoušelo, a najednou se proti režisérovi Hrdličkovi vytvořila opozice. Došlo k něčemu, co jsem už nikdy v životě nezažil – o generálce se pískalo! Totiž, studenti konzervatoře byly vyzváni, aby se dostavili na veřejnou generálku a proti představení vytvořili demonstrativní klaku. Druhá polovina se hrála při rozsvíceném sále, málem se nedohrálo. Přestože to bylo představení skvělé, dirigoval ho slavný Jaroslav Krombholc, s nádhernou výpravou Josefa Svobody, vynikající Rudolf Asmus hrál Papagena – od horizontu až na forbnu se musel koulet a při tom nepřestal zpívat! To snad bylo i proti fyzikálním zákonům! Celá ta inscenace nebyla žádná sošná opera, ale nádherný divadlo. Těsně po premiéře Hrdlička emigroval, byl k tomu v podstatě dohnán. Na plakátech, přestože se to ještě dlouho hrálo, jeho jméno vynechali...

Studia na DAMU se přehoupala do druhé poloviny. Začali jsme přemýšlet, co budeme hrát, na co si pozveme ředitele divadel, aby nás okoukli. Jako první ročníkovou inscenaci jsme měli nastudovat Shakespearovu *Zimní pohádku*. Já měl hrát Českého krále, Miloš Hlavica Ci-

zího krále, režirovat měl pan profesor Nedbal... Jenže asi tři týdny před začátkem zkoušek si mě zavolal pan profesor Palouš. A že prý to Nedbal režirovat nebude, točí prý film. - „A tak jsme rozhodli, že místo toho bude Beaumarchaisova *Figarova svatba*. A budeš to režirovat ty!“ Málem jsem se zhroutil, já třeták, a za tři neděle se mělo začít zkoušet. Palouš mě uklidňoval, že prý si mám přečíst Feuchtwangerovy *Lišky na vinici*, tam prý o tom všechno je...

„Prostě začni zkoušet“, povídá Palouš, „já se občas stavím, kus mi ukážeš, já ti k tomu něco řeknu, tak, hotovo!“ A bylo. Jednou za tři týdny skutečně kantoři přišli, pokoukali, řekli tohle či ono, zkus to takhle nebo raději takhle... Až jednou nastala krásná situace – na zkoušku se zastavil i profesor Nedbal. Právě jsme zkoušeli setkání Cherubína s Hraběnkou. Nedbal se chvíli díval a pak povídá: „Tohle přece nemůžeš hrát takhle, takhle na sucho. Laurine, ten Cherubín má přece jasné erotický představy, to ti nedošlo?“ A začal vykládat své představy – já byl tenkrát v podstatě cudný chlapec a tak mi to přišlo nějak moc. Trochu jsem brzdil: „Pane profesore, mě se to nezdá, takhle by to říkal nějaký senilní padesátník...“ Nedbal nemrknul okem a povídá: „Tak to ti pěkně děkuju, já budu mít padesátiny až za čtrnáct dnů! Tak si to dodělej sám...“, sbalil klobouk a vypadl ze zkušebny. Když jsem ho pak po čase potkal, smál se, nic z našeho diskurzu nedělal... *Figarku*, coby první premiéru ročníku, jsme dozkoušeli a já trávil generáلكové dny zcela v mrákotách, mezi množstvím káv a cigaret. Bloudil jsem po hospodách a každého zval na svůj první opus, včetně hasičů a servírek...

Premiéra dopadla slušně. Figara hrál Jirka Michný, Zuzanku Ivanka Devátá, Miloš Hlavica představoval Hraběte Almavivu, vyšly první kritiky. Tenkrát i na studentská představení vycházelo čtyři pět recenzí. První napsal můj spolužák a kamarád, student filozofické fakulty Jiří Beránek, později vynikající novinář. Za normalizace ho vyhodili a skončil ve Sběrných surovinách... Také vyšla kritika v Lidové demokracii, pěkná, pozitivní, až se mi zamotala hlava. Byl jsem jí úplně posedlý a četl ji pořád dokola. Čtrnáct dnů jsem ty noviny nosil v kapse, abych je mohl ukazovat... Nicméně školní rok skončil. A byl to intenzivní rok, spolu s kolegy studenty režie, s Jaroslavem Horanem a Karlem Pokorným, jsme byli u všeho, na každém představení. Trávili jsme spolu spoustu času. Až se přiblížila doba našeho rozchodu, poslední představení s krásným damáckým rituálem „koulením disku“. (Školní divadlo se jmenovalo Disk, proto ono koulení. DISK byla původně zkratka názvu Divadlo studentů konzervatoře, později už ale DAMU.) Rozbili jsme poslední láhev, aby byly střepy na památku. A z toho všeho zůstal pocit, že se už možná s některými „z nás“ nepotkáme, že skončila krásná doba studií – a před námi že je neznámá země, v níž zůstáváme každý sám...

Proč se lehce usmívám, zatímco ředitel RDZN
Karel Palouš si zakrývá tvář?

D I V A D E L N Í

Jedna část naší skupiny, Ivanka Devátá, Miloš Hlavica, Jirka Novotný, Láďa Trojan a já, dostala nabídku do smíchovského Realistického divadla. Samozřejmě to už nebyla ta původní parta, s níž jsme dělali své první divadelní pokusy. Divadlo „na druhém břehu Vltavy“ jsme už trochu znali, ze statování. Byli tam v angažmá i někteří starší spolužáci, třeba Eva Klepáčová, tajná láska všech vinohradských gymnaziálních studentů (ona totiž studovala gymnázium Na Smetance). Byl tam i Dalimil Klapka, který už v Disku mimořádně hrál Dona Juana, ale já ho znal už z ochotnických dob. Nevěřil jsem, že se takhle jmenuje, že Klapka není pseudonym. Dokonce jsem po něm chtěl občanku, aby mi dosvědčil takové zvláštní jméno – Klapka a navíc Dalimil...

Divadlo na Smíchově, dnes Švandovo, mělo skvělou tradici. Založil ho kdysi jeden z nejslavnějších divadelníků Pavel Švanda ze Semčic, bylo tu i tzv. Intimní divadlo, působil v něm Vlasta Burian. Po 2. světové válce, když bylo zrušeno divadelní podnikání, se stalo družstvem a působili v něm skvělí divadelníci, např. režiséři Ota Ornest, který se vrátil z válečné emigrace, také Jan Škoda a Karel Palouš, samozřejmě tu hrála řada vynikajících herců. To divadlo bylo tenkrát úplné novum, hrál se v něm znamenitý repertoár, prvně po válce i hry Arthura Millera nebo Steinbeckova hra *O myších a lidech*. Steinbeck dokonce do Prahy přijel a byl z představení nadšený...

Po tzv. Vítězném únoru nastaly v divadelnictví nejruznější tahanice a třenice, nevyhnuly se ani divadlu na Smíchově. Škoda odešel nejdříve do Národního a pak se stal ředitelem Vinohradského divadla, Ota Ornest dostal Městská divadla pražská a v Realistickém divadle se stal ředitelem Karel Palouš. Do souboru přibral nové herce, repertoár zaměřil na současné politické divadlo – patronem divadla se stal akademik Zdeněk Nejedlý, tehdejší ministr školství a „osvěty“. Což divadlu opatřilo punc jakési oficiálnosti, účelové političnosti. Přesto, že práci divadla mohl soubor myslet upřímně, bylo divadlo příliš spojováno s komunistickou stranou. Bylo to divadlo sic uznávané oficiální kritikou, ale divadelní veřejností nepříliš oblíbené...

Ředitel Palouš po nějaké době dospěl k názoru, že další cesta potřebuje výraznou změnu. Pokusil se změnit repertoár, proměnit umělecký soubor dlouho budovaný na hercích spíše „popisně realistických“. My tam právě přišli ve chvíli, kdy „staré“ už tam nebylo, ale „nové“ se teprve hledalo.

Psal se rok 1958. Bylo nám sice líto, že i kvůli nám několik herců odchází, ale už jsme ani my nebyli tým. S Realistickým divadlem jsme záhy splynuli, už nebylo ani pomyšlení na nějakou tvůrčí skupinu, jak jsme o ní ještě ve škole snili. Nebyl mezi námi ani Zdeněk Štěpánek, který jako výborný herec i režisér skončil v kolínském divadle. Ani dramaturg Ota Roubínek, který pak ještě vystudoval divadelní vědu a působil jako drama-

Na reklamní fotografii propagující armádní tisk

turg ve Zlíně, kde se však postavil proti „vstupu vojsk“ a byl vyhozen - v Krejčově Divadle za branou nejprve organizoval uvaděčky a pak se trochu dostal i ke své profesi, pracoval v Divadelním ústavu, s Ivanem Vyskočilem učil na Lidové škole umění, umřel předčasně...

V Realistickém divadle jsem vstoupil do skutečného divadelního světa. A začal svou divadelní kariéru, svou budoucí pouť po českých divadlech, v televizi, na různých literárních pořadech, svou práci pedagogickou na DAMU i na konzervatoři a konečně i s amatéry. Čekala mě setkání se stovkami herců, s řadou osobností i situací, z nichž každá by zasluhovala podrobnější vzpomínku... Netroufám si, a ani to nepovažuji za nutné, vyprávět o různých etapách různých divadel či polemizovat s různými teoriemi nebo politickými konotacemi, které vždycky do divadla vstupovaly vlastně v jakémkoliv angažmá. Zažil jsem spoustu názorových vln, kdy celá řada kritiků třeba předepisovala, jak má divadlo vypadat a když se člověk do jejich chlívečku nevešel, byl z divadla vykazován. Ale pak zas přišla vlna příznivější...

Bylo obrovskou výhodou, že v době, kdy jsem přišel do profesionálního divadla, psalo o inscenacích i dva-

náct patnáct kritiků. Kontinuálně sledovali práci třeba pět let. Hned jsem věděl - aha, tenhle kritik o mně píše špatně, protože nedělám absurdní divadlo. Tenhle zas proto, že nejsem jeho krevní skupina, nedělám politické divadlo. Ten mě chválí, že dělám psychologické divadlo, které i jeho zajímá. Což vůbec nevadilo, ta rozmanitá diskuse nad inscenacemi bylo to nejlepší, čeho jsem se mohl dočkat. Nebyl to boj o to, zda někdo má či nemá pravdu, recenzenti nevytvářeli nějaké mocenské skupiny, ani se nesnažili exhibovat sami před sebou, jak to dnes často vidíme... Ovšem, jak to říkal kolega režisér Miloš Horanský, první angažmá je „krvesmylné“, na dlouhou řadu let ovlivní tvé vnímání divadla i osobní postoje, východní stanoviska, které je třeba později i bolestně měnit. Někdy toho člověk není schopen po celý život. Jako když skončí puberta a učíš se znovu stát na vlastních nohou...

V té době přišla do Realistického divadla řada výrazných herců, Jiří Adamíra, Karel Vlček, Míla Besser, později i Jirka Klem, Honza Hartl, Ota Sklenčka a několik dalších. Už tu hrály velké herecké osobnosti - Karel Máj, Jana Dítětová, Věra Kubánková... Takhle tu postupně vznikl jeden z nejlepších hereckých souborů u nás, jevištěm u Realistů prošli i Jan Tříska, Jana Hlaváčová, Jana Drbohlavová, Petr Štěpánek, Jiří Štěpnička. Někteří z nich byli později angažováni, jako Marta Vančurová, Jorga Kotrbová, Jaroslava Pokorná, Láďa Potměšil. A když pak do divadla přišel režisér Luboš Pistorius, Ivan Glanc a dramaturg Zdeněk Dinter, mohli jsme společně inscenace obsazovat i s ohledem na herecké osobnosti a jejich herecký růst. To už dnes není vůbec možné.

První inscenací v mém prvním angažmá byl Holbergův *Pán, který nemá nikdy čas* (1958), komedie, která spíše vyplňovala mezeru v repertoáru. Poprvé jsem pracoval s Janou Dítětovou, Karlem Májem, Františkem Horákem, všichni byli nesmírně ukázněni a milí, nedávali příliš najevo, že toho ještě moc neumím, „věřili mi“. Nu, bylo to moje první představení, dodnes nevím, zda na něj můžu být pyšný. Když přijeli němečtí kolegové z družebního divadla Maxim Gorkij Theater, některá místa inscenace dokonce označili za značně „formalistická“, takhle že by se to u nich hrát nemohlo...

Začala i má hostování v jiných divadlech, třeba v Pardubicích. S Jiřím R. Pickem jsem zakládal Paravan... A v Realistickém divadle jsem kromě jiného režíroval *Othella* (1963). To bylo zajímavé představení, především díky hercům. Zvláště Jiřímu Adamírovi, který se rolí Jaga představoval pražskému publiku (Vilém Besser hrál Othella a Jana Dítětová Desdemonu). Hráli jsme to v překladu Ericha Adolfa Saudka, který skvěle překládal Shakespeara i barokní poezii, jeden čas byl dramaturgem Národního divadla. Toužil jsem se s ním setkat – byl Žid a za dramatických okolností přežil 2. světovou válku...

Přišel jsem za ním na návštěvu do jeho vily na Bílé

hoře, Saudek seděl v křesle uprostřed pokoje a svou osobitou dikcí mě hned nabídl tykání: „Ehm, milý Laurině, než spolu budeme hovořit, budeme si tykat.“ A já mu nabídl svou koncepci: že text trochu proškrtám, a především - Jago nad mrtvým Othellem přiloží Emilii, která vypovídá, jak se to všechno stalo, k zádum dýku - a ta ve strachu neprozradí nic. Zlo zůstane nepotrestáno a Jago zůstane na živu - nad tím se sklene Beethovenova *Óda na radost*, tenkrát to ovšem ještě nebyla evropská hymna. Saudek velmi soustředěně mlčel. A pak pravil „Ehm, milý Laurině, to je pozoruhodné. A co tě to tak napadlo?“ – Já na to, že zlo zpravidla bývá potrestáno, ale když lidi uvidí, že potrestáno není, tak ho budou víc odsuzovat. „A koukejme, koukejme. Milý Laurině, ale ten Čepír (zásadně místo Shakespeare říkal Čepír), byl poměrně slušný autor, é, milý Laurině. A kdyby to tak chtěl napsat, tak by to tak napsal. Jenže Čepír to napsal jako pohádku, kde musí být zlo potrestáno.“ Chtěl jsem něco dodat, ale on mi rychle skočil do řeči: „Milý Laurině, ten skvělý redaktor Arne Laurin, co byl redaktorem předválečného Prager Presse, to byl tvůj příbuzný?“ Říkám, že ne, že to byl Žid. A navíc že se jmenoval Lustig. „Já jsem si to hned myslel, milý Laurině, že to nebude tvůj příbuzný. Tak se měj pěkně, a tím bychom mohli dneska skončit“. A poslal mě domů.

Byl jsem také pozván ke spolupráci v AUSu, Armádním uměleckém souboru, který sídlil na Pohořelci. S různými programy objížděl vojenské posádky - skvěle zařízení pro mladé umělce! Na vojnu se muselo a v tom souboru neztráceli mladí umělci čas, mohli se profesně uplatnit, tančit, muzicírovat, režírovat, hrát, zpívat, prostě po boku civilních zaměstnanců, jichž v té instituci byla většina, mohli přečkat smysluplněji ty dva roky vojny. A taky s tím souborem spolupracovali znamenití kumštýři, třeba pěvec Národního divadla Antonín Švorc, skladatel Luboš Fišer, sbormistr Pavel Kühn... Kontakt s AUSem mi umožnil, že když jsem měl sám jít na vojnu, nenastoupil jsem sic přímo do AUSu, ale do menšího, řekněme oblastního vojenského souboru. A v herecké skupině jsem se znovu potkal s kolegy a spolužáky, s Jirkou Michným a Jirkou Novotným, dokonce se nám od bojového útvaru podařilo vyreklamovat dalšího kamaráda a herce Kruliše, s nímž jsem se znal už z ochotnického divadla...

Náčelníkem tohoto uměleckého vojenského souboru (UVS) byl podplukovník Říčka, velký milovník umění, později studoval na FAMU. Ale byl voják každým coulem, dokonce víc než voják. Nikdy jsme ho neviděli v civilu, chodil pouze v holínkách, to miloval. Dokonce si v nich s oblibou vykračoval i středem Smetanovy síně v Obecním domě, aby všichni viděli (a především slyšeli), že kráčí voják. Když byl někdy výjimečně v civilu, nikdo ho nepoznal, kouzlo uniformy bylo pryč. V kanceláři měl na zdech spoustu šavlí - dárků, které dostal od soudruhů z armád spřátelených socialistických zemí...

D I V A D E L N Í

Podařilo se mi domluvit, že kromě vojenských povinností budu mít možnost režirovat ve svém mateřském divadle. Byl jsem sice v uniformě, ale mohl jsem pokračovat v práci – co víc, podplukovník Říčka si Realistické divadlo oblíbil, byl v jeho klubu pečený vařený, rád se pohyboval mezi herečkami a herci. Dělal mu dobře, když se (mým prostřednictvím) s některými seznámil. To si pokládal za čest, zvlášť, když si s nimi pak mohl vypít nějakou tu láhev vodky.

Téměř dva roky vojny utekly jako voda. A byla to doba vzrušující! Kolega Jirka Novotný jednou – načerno - uváděl v televizi nějaký taneční pořad a předpokládal, že si toho nikdo nevšimne. Samozřejmě se mýlil. Podplukovník Říčka mu druhý den před nastoupenou jednotkou hrozil, že s ním bude nakládáno jako s dezertérem, protože vystupoval v civilu! Jirka opáčil, že civil měl jen do pasu, pod stolem že byl oblečen vojensky - takže je dezertérem pouze polovičním... Nikdo se neudržel smíchy, Říčka se mohl zbláznit. Jiřího sice před vojenský soud nepostavil, ani ho nezastřelil, ale pouze degradoval ze svobodníka na vojína.

Potkalo mě také něco podobného. Jednu z vynikajících skupin, samozřejmě satirickou, vedl v AUSu Pavel Bošek, spisovatel a filozof, ale taky výborný herec, později působil s Ivanem Vyskočilem v jeho (Ne)divadle. Také se později stal skvělým redaktorem časopisu Amatérské divadla a založil jeho odnož, slavný Repertoár malé scény. Spolu s vynikajícím klavíristou Milanem Jírou dělali pěkně ostré satirické pořady, které se na hony vzdalovaly vojenskému myšlení - proto byly u vojáků velmi oblíbené. Bošek s Jírou měli kanceláře ve stejné budově, kde byl AUS i UVS, po odpoledních jsem tam chodil a tajně režirovat jejich představení. Samozřejmě za honorář, jako bych byl civil. Ale všichni mě viděli ve vojenském, tak se nikdo neptal. Tak jsem zrežíroval i program, který se hrál jen párkrát, než ho zakázali. A pak ještě další, ten se už hrál i na nějaké přehlídce pro generalitu, v Bratislavě. Já tam samozřejmě nejel, aby se mé „angažmá“ neprovalilo. Ale Říčka tam byl!

Ve slovenské metropoli se naše satira samozřejmě setkala s hlubokým nepochopením – můj náčelník dokonce prohlásil, že by rád věděl, který prase, co nemá rádo armádu, to režirovalo. Někdo mu prozradil, že nějaký Laurin. Nespál jsem většinou v kasárnách, ale doma. A druhý den ráno zvoní telefon: „Tady Říčka! Kde seš?“ Horečně jsem na sebe hodil uniformu a mazal na Pohořelec. Stojím v pozoru na chodbě, už dost dlouhou dobu, pak se přičítal se Říčka a máchaje nad hlavou šavlí mi začal vykat: „To, co jste udělal, je zrada! Zavřu vás až zčernáte! Máte tři týdny vězení!“ Jenže – bohužel nebyla po ruce žádná eskorta, která by mě někam do vězení odvedla. Eskortu totiž musí mít zbraň, kterou nikomu z nás „umělců“ z principu nesvěřili. Takže Říčka prohlásil, že nástup do vězení se odkládá - „až to prý pude!“.

Za několik dní měl mít Říčka nějakou přednášku

...první stránky rukopisu vznikly v půvabné restauraci Pod Kunětickou horou

v Tachově, ale nechal to na mně, prý se na to nějak „necítil“. Po cestě jsme se, ještě s nějakými dalšími důstojníky, stavili v jakémsi baru v Mariánských Lázních. Alkohol tam tekł proudem. Byl tam taky důstojník, který pracoval v nějakém kulturním klubu. Kromě toho, že dost pil, hrál prý také divadlo, jednou prý i komisaře Böhma ve Fučíkově *Reportáži psané na oprátce*. Při tom prý utrpěl jakýsi duševní úraz - byl dokladem toho, jak divadlo může člověka rozložit. Během večera byl ten důstojník stále agresivnější. Pak jsme šli někam pryč, po kolonádě už korzovali důchodci, a ten opilý důstojník najednou vyskočil na lavičku a začal řvát, že je komisař Böhml! A že všem ukáže! Že jim zpěráží hnáty! – Schovali jsme se za roh a s hrůzou tu scénu sledovali, důchodci prchali do bezpečí hotelů...

Pak došlo i na tu přednášku a cestou domů jsme se stavili v nějakém vojenském prostoru, na houby! Nasbírali jsme jich půl kufru auta. A v Praze mi jich podplukovník Říčka odsypal spoustu do tašky - a udělej vašim doma smaženici. Rozdával jsem je i po domě. Houby se všude smažily i vařily, já snědl čtyři talíře houbové polívky – a kolem desáté zvoní telefon. Náčelník Říčka: „Hele, polovina těch hub jsou jedovaté! Teď jsem to zjistil, tak pozor, ať se neotrávíte!“ A zavěsil. - Chodil jsem po baráku, a že pozor, omlouvám se, možná jsou ty houby nejedlé, snad i jedovaté. Prostě trapnost nad trapností, už se mi také začalo dělat zle...

Druhý den při nástupu - Říčka říká: „Tak co, Laurin, co houby?“ Já na to, že nic, nikomu se nic nestalo, nikomu nic nebylo. – „Hele, Laurin, poslouvej, ty houby byly úplně v pořádku! Ale to byla taková moje pomsta - za to, co jsem viděl v Bratislavě! Ale byls z toho podělanej, že, Laurin!“ A řehtal se na celé kolo.

Jinak se k nám důstojníci chovali skvěle. Vracel jsem se jednou v noci domů z T-klubu, z baru na Jungman-

nově náměstí. Najednou na mě zavolal jakýsi plukovník, abych se prý zastavil. Byl to intendanták z Pohořelce. A prý kam jdu, a jestli mám propustku. Říkám, že nemám a že jdu na Václavák. „Člověče, vždyť je jedna po půlnoci a tam bude určitě vojenská policie. Dejte mi vojenskou knížku!“ Na skle výkladní skříně mi napsal a podepsal, že mám vycházku do pěti do rána...

Já byl vlastně jakási samostatná vojenská jednotka se zvláštním posláním - jezdil jsem vlakem po kasárnách přednášet na téma „Dovršení kulturní revoluce“. Vojáci to znali pod půvabnou zkratkou DOKUREV. Když se mě ptali, kam jedu, odpovídal jsem po pravdě podle té zkratky... Přijel jsem např. na tankodrom, na sobě důstojnickou uniformu, ale bez diskinkcí. Zazvonil jsem. Stráž, šokovaná z mé uniformy (mohl jsem přece být od kontrarozvědky nebo nějaká tajná kontrola) se ptá, co že prý chci. Já, že musím okamžitě mluvit s náčelníkem. To byl fofr! Poslali mě za ním, představil jsem se, byl ubytován a ráno důstojníkům vedl přednášku „dokurev“. Většinou jsem mluvil o tom, co je divadlo, jak se zkouší, že jsou malé orchestry i větší, taky symfonické, i balet! V časných ranních hodinách na mně auditorium zíralo jako na zjevení, všichni krvavými očima, zřejmě po nočním výcviku. A jak jim vykládám, že jsou třeba kvarteta a taky klavírní tria - jeden hned na to, že to ne, že to by u nich nešlo, v kulturní místnosti mají prý jen jedno piáno. A politruk také pravil, že my si můžeme postavit dvě i tři filharmonie, ty malé kapely nebo ty tria a jiný ať si hrajou na Západě, protože tam na větší nemají peníze... Bylo mi těch lidí trochu líto, ale pro mě - skvělá vojna! Potloukal jsem se po Čechách a měl znamenitou volnost.

Moje vojna skončila tím, že jsem s jedním údajně amatérským souborem vyjel do Polska. Soubor byl ovšem složen z řady profíků vysoké úrovně, z tanečníků,

zpěváků. Umělecky jsme tomu uskupení spolu se skladatelem Lubošem Fišerem šéfovali. Byl to nesmírně dramatický zájezd. Každodenní, resp. každonoční přejezdy na nové štace, do nových posádek. Na nádražích nás vítala hudba a vojáci s prapory, přes den zkoušky, oddech a večer představení, po něm družba s posádkou. Pravidelně začínala tím, že na tři lidi u stolu byla láhev vodky. K tomu vařená kuřata, spousta různých ryb a samozřejmě další alkohol v nezřízeném množství. Trvalo to tři neděle! Teprve později jsme zjistili, že jsme byli pro ten zájezd dokonce povýšeni do nějakých poddůstojnických hodností. Ale vlastně jsme už byli jednou nohou v civilu. Ale protože jsem nesměl překročit délku vojenské služby ani o den, byl jsem propuštěn na velvyslanectví ve Varšavě. Domů do Prahy jsem odjížděl ještě ve vojenské uniformě, nic jiného jsem na sebe neměl.

A ještě k těm dvěma létům v uniformě – režíroval jsem v té době u Realistů také hru Karludwiga Opitze *Jakýpak zázrak* (1961), s výrazným protinacistickým obsahem. Opitz byl západoněmecký (tehdy) prozaik a dramatik, antimilitarista, satirik. Napsal třeba prózy *Plechový cirkus*, *Můj generál* či *V tornistře – maršálskou hůl*. Autor přijel na premiéru, já ještě ve vojenském, poseděli jsme, povykládali, taky o Praze. A Opitz, že Prahu dobře zná: „ - Víte, já tady strávil spoustu času. V nemocnici na Františku, jsem se v roce 1944 léčil z těžkého zranění, já totiž sloužil pod maršálem Rommelem v Africe...“

Tak, to jsou poslední slova z vyprávění prof. Františka Laurina, otištěná v Divadelní Hromadě. Na další se můžeme těšit napřesrok, až vyjde knížka Divadlo mého života. Pokud se tak bude skutečně jmenovat. Pokud ne, určitě ji nepřehlédnete..

po uzávěrce...

SLAVNOSTNÍ SETKÁNÍ DIVADELNÍKŮ V DRAKU

V Divadle Drak jsme v sobotu 23. listopadu uzavřeli divadelní sezónu tradičním „Ceněním - slavnostním setkáním divadelníků“, spojeným s předáváním ocenění, udělovaných na návrh odborných porot východo-

českých regionálních přehlídek.

V roce 2013 připravilo Středisko amatérské kultury Impuls ve spolupráci s Volným sdružením východočeských divadelníků již tradičně **5 postupových přehlídek**, z toho čtyři, jejichž celostátní přehlídka pořádá NIPOS/ARTAMA z pověření MK ČR a Miletínské divadelní jaro (postupové na Krakonošův podzim vyhlašovaný SČDO). Tyto přehlídky jsou financovány především z prostředků Královéhradeckého kraje,

zřizovatele Impulsu, díky podpoře Ministerstva kultury České republiky, v Hradci Králové pak díky grantu Města Hradec Králové. Náklady na tyto přehlídky letos činily cca 400 tisíc (loni 374), nejvíce se podílel královéhradecký kraj 234 (loni 190 tis.), MK ČR 134 (loni 139 tis.), Hradec Králové 20 (loni 30 tis.), NIPOS ARTAMA z prostředků ministerstva školství podpořil letos naše přehlídky 12 tisíci Kč (loni 15 tis.).

Všem donátorům a také našim

D I V A D E L N Í

Jarka Holasová s Adélou Herbsovou

Marie Trunečková,
režisérka vítězné inscenace z Miletína
Malované na skle

Mirka Císařová při gratulaci Sašovi

Miroslav Lelek,
Higgins v hronovském *Pygmalionu*

Josef Jan Kopecký, prof. Císař a Saša Gregar při předávání cen

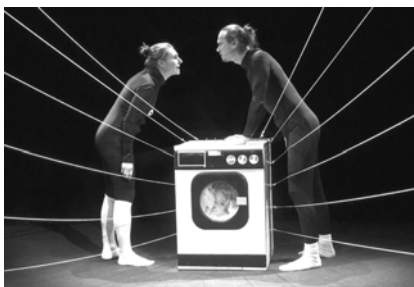
nejbližším spolupořadatelům činoherních přehlídek v Červeném Kostelci a v Miletíně patří poděkování. Náklady spolupořadatelů navíc nevyčísľujeme, byť pro výsledek i atmosféru pohody mají cenu mimořádnou. Audimafor a spojené přehlídky dětská a loutkářská našly své zázemí a oporu v profesionalitě a divadelní spřízněnosti Divadla Drak.

Na závěr pár statistických čísel – a jsou tu sečteny pravdivé údaje: na postupových přehlídkách divadelních oborů, včetně výběrových přehlídek Dětské scény, bylo uvedeno celkem 65 (loni 75) představení a vystoupení, na nich se podílelo

H R O M A D A

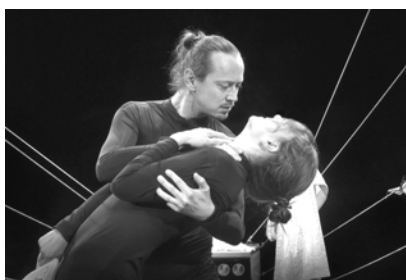
Divadelní mládí
z líhně Jarky Holasové

...z představení Polibky

Duo Ošklivé sestry,
Karel Šefrna a Jindřich Pevný

Lída Honzová z Havlíčkova Brodu

cca 720 členů hrajících souborů, což je stejný počet jako loňský, soubory byly zřejmě početnější. Na krajských přehlídkách dětských recitátorů a pro Wolkrův Prostějov vystoupilo rovných 100 recitátorů a v pěti okresních postupových kolech 434 recitátorů. **Celkem se tedy na letošní „produkcí“ podílelo 1 254 (loni 1 238) divadelníků a recitátorů.** A poroty udělily celkem 104 čestných uznání a cen, které na Cenění předávali jejich zástupci - z Červeného Kostelce a z Audimaforu prof. Jan Císař, z Miletína prof. František Laurin, ceny z dětské a loutkářské přehlídky předávala Adélka Herbsová.

V programu Cenění vystoupilo i hudební duo *Ošklivé sestry* Svítavy, tedy Karel Šefrna (housle, kytara) a Jindřich Pevný (el. kytara, bicí). Na závěr jsme viděli představení Geisslers Hofcomoeidianten „vztahový kabaret o muži, ženě a jejich nevyřčených citech“ - *Polibky*. A slavnostního setkání jsme využili i ke gratulaci předsedovi VSVD Alexandru Gregarovi k jeho životnímu jubileu.

-ng-

foto Ivo Mičkal

V SOBOTU 30. LISTOPADU SE USKUTEČNILA POSLEDNÍ DÍLNA LETOŠNÍHO ROKU S PETREM VÁŠOU NA TÉMA

FYZICKÉ BÁSNICTVÍ

Setkání s Petrem Vášou je vždycky zážitkem, který ve vás zůstává na dlouho. Na jevišti, ať sám nebo s „Těmi Syčáky“, je bezkonkurenční. Nám se ale podařilo pozvat ho jako lektora! A to byla doslova „palba“, kterou bych přála každému divadelníkovi, který při své tvorbě lpí na textu jako na jediném prostředku sdělení. Petr nám otevřel novou možnost divadelního vyjádření pohybem v jakémkoli prostoru, třeba na chodbě či na ulici zahlédnutým slovem. Ostatní dění z dílny je opravdu nesdělitelné. Takže se těšme na různé pohybové a zvukové instalace na náměstích a ulicích východočeských měst v rámci divadelních festivalů, festivalů poesie anebo „jen tak“.

okouzlená Jarka Holasová

„Jednoho dne na jaře 1991 jsem se připravoval na zkoušku své kapely. Četl jsem jeden text, nejdřív potichu, pak nahlas, a představoval jsem si jeho zhudebnění a nástrojové aranžmá. Deklamoval jsem ta slova a dělal přitom taková ta zpěvácká, kytaristická a bubenická gesta, přidal trochu pantomimy, občasné tlesknutí, dupnutí a náznaky melodie v různých hlasových polohách, nejdřív vsedě, potom vestoje... Najednou jsem zjistil, že pobíhám po bytě, tančím, skáču, sedím, klečím, ležím na podlaze a pořád deklamuju, vůbec se mi nechce přestat a vůbec nic mi u toho nechybí, nejméně kapela, kterou jsem se právě stal...“

*Petr Váša: Fyzické básnictví,
Host 2011
(součástí knihy je DVD)*

